

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

in pooblašчени izvajalci

POROČILO

o izvajanju letnega programa
statističnih raziskovanj
za leto 2003

Ljubljana, oktober 2004

STATISTIČNI SVET
REPUBLIKE SLOVENIJE

Ljubljana, 16. julij 2004

Statistični svet Republike Slovenije se je na svoji 13. seji, dne 16. julija 2004, seznanil s predlogom Poročila o uresničevanju letnega programa statističnih raziskovanj za leto 2003 in predlagal generalni direktorici Statističnega urada Republike Slovenije da ga, upoštevajoč pripombe članov Statističnega sveta RS, sprejme.

Rudolf Moge
Predsednik Statističnega sveta RS

PREDGOVOR

Podlaga za pripravo letnega statističnega programa je Srednjeročni program statističnih raziskovanj 2003-2007, razvojni dokumenti Slovenije, letni statistični program Eurostata in sprejeti dogovori na statističnih sosvetih.

Poročilo o izvajanju programa za leto 2003 med drugim predstavlja prvo leto uresničevanja nalog srednjeročnega programa, kar je skozi celotno poročilo posebej izpostavljeno. Ker je od 1. maja dalje Slovenija kot država članica EU aktivni sooblikovalec Unije, njenih politik in institucij, so v poročilu dodani tudi sprejeti pravni predpisi v letu 2003. S kratko vsebino so pojasnjeni predpisi, ki so v fazi sprememb in dopolnitev ali pa področje na novo urejajo in ima pri tem državna statistika s sodelovanjem v ustreznih delovnih telesih že aktivno vlogo.

Zaradi te nove vloge je še kako pomembno sprotno sledenje državnim in mednarodnim politikam. Sposobnost zaznavanja bodočih statističnih potreb po podatkih na tej podlagi, kakovost in pravočasnost, zaščita podatkov in razbremenjevanje poročevalskih enot dobivajo še izrazitejši pomen. Kje so še možni viri za sprotno doseganje teh ciljev? Predvsem v nenehnem izobraževanju statistikov in uporabnikov statističnih podatkov, odprtosti za nove pristope na obeh straneh, sprotne seznanjanju in uporabi novih tehnologij in v sprotne prilagajanju sodobnim oblikam organizacije dela.

Slovenska državna statistika se je spoprijela z vsemi temi izzivi. Kako ji to sprotno uspeva, predstavlja v tem poročilu.

Mag. IRENA KRIŽMAN
generalna direktorica

Statistični urad RS

DARINKA POZVEK
generalna direktorica

*Agencija RS za javnopravne
evidence in storitve*

Mag. MITJA GASPARI
guverner

Banka Slovenija

JOŽE GLAZER
generalni direktor

Zavod RS za zaposlovanje

Doc. dr. ANDREJ MARUŠIČ
direktor

Inštitut za varovanje zdravja

Dr. DUŠAN MRAMOR
minister

Ministrstvo za finance

JANEZ PRIJATELJ
generalni direktor

*Zavod za pokojninsko in invalidsko
zavarovanje Slovenije*

BORUT MIKLAVČIČ
generalni direktor

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

VSEBINA

Uvodna beseda generalne direktorice Statističnega urada RS	6
Pravni okvir delovanja	8
Statistični svet RS	9
Statistični sosveti	11
Izvajanje letnega programa statističnih raziskovanj v letu 2003	12
Kratek povzetek dela državne statistike v letu 2003	12
<i>I STATISTIČNA INFRASTRUKTURA</i>	22
11 Klasifikacije	22
12 Izobraževanje statistikov	27
13 Elektronska obdelava podatkov	28
14 Informacijske tehnologije	29
15 Relacijska baza podatkov	29
17 Diseminacija	30
18 Statistično usklajevanje	35
19 Mednarodno sodelovanje	36
20 Priprava na pristop k EU-ju	39
22 Statistično raziskovanje	39
24 Registri	42
25 Varstvo podatkov in statistična zaupnost	44
<i>II DEMOGRAFSKE IN SOCIALNE STATISTIKE</i>	46
31 Prebivalstvo	46
32 Trg dela	51
33 Izobraževanje in usposabljanje	57
34 Kultura	60
35 Zdravje, varnost in varstvo potrošnikov	61
36 Življenjska raven	63
37 Socialna zaščita	65

III GOSPODARSKE STATISTIKE	69
III.1 MAKROEKONOMSKE STATISTIKE	69
40 Letni nacionalni računi	69
41 Četrtletni in okoljski računi	75
42 Finančni računi	77
55 Cene	78
III.2 POSLOVNE STATISTIKE	82
44 Statistika poslovanja podjetij	82
45 Energetika in surovine	84
47 Notranja trgovina	86
48 Transport	87
49 Komunikacije	89
50 Turizem	91
III.3 DENARNE, FINANČNE, TRGOVINSKE IN PLAČILNOBILANČNE STATISTIKE	92
52 Denar in finance	92
53 Menjava blaga	95
54 Menjava storitev in plačilna bilanca	97
IV KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN RIBIŠTVO	98
61 Raba tal in podeželje	99
62 Kmetijske strukture	99
63 Kmetijski prihodki in cene	100
64 Rastlinska pridelava	100
65 Živinoreja	101
68 Statistika gozdarstva	103
69 Statistika ribištva	103
V MEDPODROČNE STATISTIKE	104
71 Statistika okolja in kazalniki	104
73 Znanost in tehnologija	109
81 Gospodarske in finančne statistike (DG II)	111
A. ORGANIZACIJA, KADRI IN IZOBRAŽEVANJE V LETU 2003	113
B. FINANČNO POSLOVANJE	116
C. MEDNARODNO STATISTIČNO POSVETOVANJE	118

Uvodna beseda generalne direktorice Statističnega urada RS

Zagotavljanje pravočasnih in relevantnih statističnih podatkov in informacij na podlagi sodelovanja z domačim in mednarodnim okoljem ter preglednosti statističnih proizvodov, storitev in procesov je bila tudi v letu 2003 ena osnovnih značilnosti delovanja SURS-a. SURS je glede na zakonska pooblastila nadaljeval aktivnosti usklajevanja in povezovanja državne statistike pri njeni nadaljnji vsebinski, tehnični in organizacijski standardizaciji in modernizaciji v okviru slovenske državne uprave in Evropskega statističnega sistema. Pri tem je bila posebna pozornost namenjena načinom vplivanja uporabnikov in dajalcev podatkov na proizvode SURS-a prek Statističnega sveta, področnih sosvetov in z neposrednimi dvostranskimi stiki s posameznimi večjimi uporabniki.

Sodelovanje z ministrstvi in institucijami javnega sektorja pri nadaljnji gradnji evidenc in razvoju njihove statistične in analitične nadgradnje (tj. resornih statistik), smo v letu 2003 uvedli tudi posebne oblike izmenjave znanja in izkušenj v okviru izobraževalnih aktivnosti in praktičnih delavnic. S tem smo se še bolj približali našim pomembnim uporabnikom. Hkrati smo pridobili pomembne informacije o stanju in razvoju administrativnih virov in podatkovnih potreb ministrstev in drugih institucij javnega sektorja v Sloveniji. Z namenom, da bi čimbolj zmanjšali breme naših poročevalskih enot si nenehno prizadevamo, da bi se administrativni viri uporabljali v čim večji meri.

V letu 2003 so na vodstveni ravni SURS-a potekali intenzivni pogovori z večino ministrstev in drugih institucij javnega sektorja o prihodnjem sodelovanju. V njih so bili obravnavani medinstitucionalni odnosi in tekoče ter prihodnje sodelovanje. Pri tem je treba še posebej omeniti pogovore z Banko Slovenije, Ministrstvom za finance, Ministrstvom za okolje in prostor, Geodetsko upravo Republike Slovenije, Ministrstvom za zdravje, Inštitutom za varovanje zdravja, Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport, Uradom za makroekonomske analize, Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, Gospodarsko zbornico Slovenije, Ministrstvom za informacijsko družbo in Centrom vlade za informatiko.

Odpiranje SURS-a v okolje se je nadaljevalo tudi z večanjem števila statističnih sosvetov in njihovih aktivnosti. V letu 2003 je bil ustanovljen nov statistični sosvet za področje statistike nepremičnin, začeli pa smo tudi aktivnosti za ustanovitev statističnega sosveta za zdravstvene statistike. Na sejah sosvetov je SURS med drugim predstavil prednostne naloge (redne in razvojne) za leto 2004. Razprava o prednostnih nalogah, načrtovanih za prihajajoče leto, se bo na sosvetih nadaljevala in še okrepila.

Razvijanje SURS-a v smeri na znanju temelječe institucije nujno zahteva tesno sodelovanje z znanstveno raziskovalnim področjem tako pri razvoju stroke in uporabi podatkov kot tudi pri izobraževanju zaposlenih in uporabnikov podatkov. Še posebej je treba omeniti sodelovanje pri podiplomskem študiju statistike in sistematičnem pristopu k internemu usposabljanju na področju statističnih metod ter sodelovanje v razvojnih projektih. Dolgoletno uspešno sodelovanje s Statističnim društvom Slovenije se je nadaljevalo tudi v letu 2003. Med skupnimi aktivnostmi je treba še posebej omeniti organizacijo 13. Statističnih dnevov v Radencih v novembru 2003.

V letu 2003 smo pripravili strategijo izkazovanja statističnih podatkov in jo začeli intenzivno uvajati - predvsem z razvojem spletne strani in z večanjem elektronske ponudbe podatkov. Začeli pa smo s pripravami na izdelavo celostne strategije kakovosti in strategije za prenavo informacijsko-komunikacijsko podprte proizvodnje statističnih podatkov. Zaradi nekaterih nujnih posodobitev na tem področju, povezanih predvsem z usklajevanjem s Centrom Vlade za informatiko zaradi njegove tehnološke posodobitve in s prehodom SURS-a v

celoti na delo v lokalnem okolju, smo v decembru 2003 začeli pripravljati tudi akcijski načrt.

Spremljanje kakovosti postaja nujni del vsakega novega projekta na SURS-u ter del tekočih statističnih raziskovanj. Zato je SURS v letu 2003 prevzel Eurostatove smernice za poročanje o kakovosti v statističnih raziskovanjih z naslovom Standardno poročilo o kakovosti. Poročilo bo omogočalo primerljivost kakovosti slovenskih statistik z evropskimi, slovenskim uporabnikom pa bo nudilo preglednost nad kakovostjo proizvodov, ki jih uporabljajo.

Zavedanje o pomembnosti zaupanja dajalcev in uporabnikov podatkov ter ohranjanje ravnotežja med statistično zaupnostjo in upravičenostjo uporabnikov do podatkov, sta razloga, ki sta v SURS-u pospešila odločitev za sistematičen pristop tudi na področju zaščite podatkov. Pri tem smo obstoječo zakonodajo na področju statistike dogradili s pravilnikom in z organizacijskimi, tehnološkimi ter fizičnimi ukrepi.

V letu 2003 smo v EU kot opazovalci že sodelovali v postopku priprave statistične zakonodaje v celoti. Ta je zahteval strokovne in organizacijske priprave v SURS-u ter pri pooblaščenih izvajalcih statistike. Imenovanje posebne delovne skupine za statistiko SURS-u omogoča sistematičen pristop k pripravi pripomb na pravne predpise EU. Slovenska državna statistika na področju evropske statistične zakonodaje deluje preko delovnih skupin in Odbora za statistični program (SPC), v katerem se usklajujemo z našimi partnerji v okviru ESS.

Mednarodno sodelovanje je bilo najbolj intenzivno v okviru ESS. V letu 2003 je bil SURS vključen v biro Konference Evropskih statistikov. Aktivno sodelovanje se je nadaljevalo tudi z Mednarodnim statističnim inštitutom, Statistično komisijo v New Yorku in še s številnimi drugimi aktivnostmi.

Poleg sodelovanja pri pripravi zakonodaje EU se je SURS organiziral tudi v Sloveniji, in sicer v okviru e-vlade. Sodeloval je v telesih vlade RS in predvsem njenega gospodarskega odbora, katerega članica je generalna direktorica SURS-a. V SURS-u smo organizirali dostop do vladnih gradiv za vse vodilne zaposlene in razdelali sistem zbiranja in poročanja naših pripomb na zakonodajne predloge. V letu 2003 smo poleg tekočega pregledovanja zakonodajnih predlogov dobili predvsem od MOPE-ja izjemno veliko število uredb v predhodno mnenje že pred formalno zakonodajno proceduro.

Veliko dela je bilo v letu 2003 opravljenega pri izvajanju zakona o javnih uslužbencih. Pogosto smo bili soočeni s težavami zaradi zamujanja, nerealnih rokov in nepreglednosti izvedbenih aktov zakona. Kljub temu da je uvajanje zakonodaje s tega področja nujno za posodabljanje uprave, je treba k naslednjim spremembam pristopiti bolj racionalno.

Dovolite mi, da se na koncu v imenu Statističnega urada Republike Slovenije zahvalim članom Statističnega sveta Republike Slovenije, vsem našim partnerjem v sistemu državne statistike, tako pooblaščenim organizacijam, dajalcem podatkov, uporabnikom, našim partnerjem v ESS in mednarodni statistiki za tvorno sodelovanje. Posebej bi se rada zahvalila vsem zaposlenim v SURS-u in državni statistiki širše za kakovostno opravljeno delo v letu 2003.

Mag. Irena Križman
generalna direktorica

PRAVNI OKVIR DELOVANJA

A/ Pravni okvir za poročilo

V obdobju veljavnosti programa so bile temeljne pravne podlage za izvajanje dejavnosti državne statistike:

- *Zakon o državni statistiki* (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/2001),
- *Zakon o popisu prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Republiki Sloveniji leta 2002* (Uradni list RS, št. 66/2000 in 26/2001),
- *Srednjeročni program statističnih raziskovanj 2003–2007* (Uradni list RS, št. 10/2003),
- *Letni program statističnih raziskovanj za leto 2003* (Uradni list RS, št. 111/2002).

Standardne klasifikacije, ki jih je določila Vlada RS z uredbo in jih uporablja državna statistika, sprejete pred letom 2001, so:

- Uredba o standardni klasifikaciji teritorialnih enot (Uradni list RS, 28/2000),
- Uredba o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije institucionalnih sektorjev (Uradni list RS, št. 56/98),
- Uredba o uvedbi in uporabi klasifikacije proizvodov po dejavnosti (Uradni list RS, št. 70/2000),
- Uredba o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije poklicev (Uradni list RS, št. 28/97 in 16/2000).

Poleg klasifikacij, predpisanih z vladnimi uredbami, uporablja državna statistika številne druge klasifikacije, ki so predpisane kot statistični standard z metodološkimi navodili.

Notranji predpisi, ki urejajo delovanje SURS-a:

- Pravilnik o postopkih in ukrepih za varstvo podatkov, zbranih s programom statističnih raziskovanj¹,
- Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest Statističnega urada RS,
- Pravilnik o ravnanju s tajnimi podatki in o načinu varovanja tajnih podatkov v Statističnem uradu RS,
- Pravilnik o obveščanju javnosti,
- Pravilnik o službenih mobilnih telefonih Statističnega urada RS,
- Pravilnik o sprejemanju daril,
- Pravilnik o izročanju daril,
- Pravilnik o odmeri in izrabi letnega dopusta in drugih celodnevni odsotnostih,
- Pravilnik o uporabi službenih avtomobilov Statističnega urada RS,
- Navodilo za finančno poslovanje,
- Navodilo za oddajo javnih naročil male vrednosti,

---

¹ Glej področje 25 Varstvo podatkov in statistična zaupnost – **Pravni vidiki zaupnosti**, kjer je Pravilnik podrobneje predstavljen.

- Navodilo o poslovnem času, uradnih urah in delovnem času v Statističnem uradu RS,
- Navodilo o razporeditvi delovnega časa urada,
- Navodilo za oddajanje gradiva uredništvu publikacij ter za lektoriranje in prevajanje,
- Navodilo o določitvi ukrepov za zmanjševanje uporabe tobačnih izdelkov,
- Navodilo za pripravo dokumentov,
- Navodilo o izvrševanju naročil storitev zunanjih naročnikov.

STATISTIČNI SVET RS

Statistični svet Republike Slovenije (v nadaljevanju Svet) se je v letu 2003 sestel na treh sejah, na katerih je obravnaval strateška in razvojna vprašanja državne statistike.

Na 8. seji, ki je potekala 12. marca 2003 na Fakulteti za družbene vede, je člane Sveta pozdravil dekan, dr. Igor Lukšič. Svet je največ pozornosti namenil izhodiščem SURS-a za statistično spremljanje nepremičnin. Člani sveta so poudarili, da je treba analizirati razpoložljive administrativne vire ter določiti prednosti statističnega spremljanja nepremičnin. Seznanjeni so bili s preložitvijo množičnega ocenjevanja vrednosti nepremičnin predvidoma na leto 2005, kar pomeni, da bodo podatki iz ustreznih administrativnih virov na voljo šele od tega leta dalje. Sprejeli so sklep, da za izvedbo zahtevne naloge Svet predlaga Vladi pripravo projekta za spremljanje nepremičnin in indeksov rasti cen nepremičnin v Sloveniji ter sprejeli stališče, da se SURS aktivno vključuje v projektne skupine, ki se ukvarjajo s problematiko posodobitve evidenc nepremičnin.

V nadaljevanju je Svet obravnaval izhodišča za pripravo poročila o pripravljenosti državne statistike ob podpisu pristopne pogodbe, ki ga bo SURS predložil Vladi. Sprejel je naslednja sklepa:

1. Izhodišča za pripravo poročila o stopnji pripravljenosti slovenske državne statistike ob vstopu v EU so primerna podlaga za pripravo poročila o pripravljenosti državne statistike ob podpisu pristopne pogodbe.

2. SURS pripravi ob upoštevanju mnenj in pripomb članov Sveta ter pooblaščenih izvajalcev državne statistike končno besedilo Poročila o pripravljenosti državne statistike ob podpisu pristopne pogodbe in ga predloži Vladi RS.

Svet je SURS-u predlagal, da ob pripravi poročila ponovno opozori Vlado, da odloči glede teritorialne členitve Slovenije na ravni regij².

Na 9. seji Sveta, ki je potekala 20. junija 2003, je Svet obravnaval Poročilo o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj za obdobje 2001–2002, ga podprl in izrazil priznanje SURS-u in pooblaščenim izvajalcem statističnih raziskovanj. SURS je poročilo poslal v obravnavo in sprejem Vladi RS skupaj s Poročilom o stopnji pripravljenosti slovenske državne statistike ob podpisu pristopne pogodbe 14. aprila 2003 in z Izhodišči za nadaljnji razvoj slovenske državne statistike.

---

² Glej 117 Standardna klasifikacija teritorialnih enot (SKTE).

V nadaljevanju se je Svet obravnaval poročilo o izvajanju Letnega programa statističnih raziskovanj za leto 2002 in ga po obširni razpravi podprl.

Člani Sveta so podprli tudi predlog SURS-a, da se statistični sosvet za kmetijstvo in ribištvo razširi s predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in sicer iz vrst skrbnikov evidenc in registrov na ministrstvu, ter sprejeli sklep, da bo Svet jeseni razpravljal o razvojnem delu na področju državne statistike. Gre predvsem za obravnavo področja raziskovanja in razvoja. SURS bo skušal vzpostaviti neposredne stike med Statističnim svetom RS in CEIES-om³, svetovalnim telesom Evropske unije. V nadaljevanju 9. seje je Svet obravnaval in podprl izhodišča za izdelavo Letnega programa statističnih raziskovanj za leto 2004, ki jih je pripravil SURS skupaj s pooblaščenimi izvajalci državne statistike. Svet se je seznanil tudi z delom Konference evropskih statistikov, ki je bila od 10. do 12. junija 2003 v Ženevi in na kateri je bila za eno od podpredsednic izvoljena tudi mag. Irena Križman, generalna direktorica SURS-a.

10. seja Statističnega sveta RS je potekala na Ekonomski fakulteti (9. 10. 2003). Uvodoma je člane Sveta pozdravil dekan, dr. Maks Tajnikar, in jim predstavil naloge fakultete. Svet je največ pozornosti namenil obravnavi razvojnega dela na področju državne statistike ter prednostnih rednih in razvojnih nalog v sistemu državne statistike v letu 2004. Svet in SURS se zavedata velike odgovornosti, ki jo prinaša članstvo v EU-ju, omejitveni proračunski pogoji pa zahtevajo inovativne pristope k upravljanju človeških in materialnih virov ter določitev prednostnih rednih in razvojnih nalog. Člani Sveta ugotavljajo, da s članstvom naraščajo obveznosti državne statistike, njena kakovost in pravočasnost pa bosta v marsičem določala položaj Slovenije v EU-ju. Predlagali so, da se pripravi dokument o razvoju v vseh oblikah in povezavah, ki bo na ravni države strukturiral razvojne naloge državne statistike, ki bi jih financirala država iz razvojnih programov.

Problematiko spremljanja nepremičnin je Svet ponovno obravnaval in na 10. seji podprl predlog SURS-a, da se oblikuje sosvet za nepremičnine, ki bo ugotovil potrebne podatkovne podpore politikam na tem področju, sodeloval pri izgradnji evidenc ter po potrebi pripravil predlog celovitega spremljanja podatkov, vezanih na nepremičnine. Svet se je seznanil tudi s stanjem na Eurostatu ter opozoril na negativne posledice za Evropski statistični sistem zaradi domnevnih finančnih nepravilnosti na Eurostatu. Svet je podprl predlog SURS-a glede razširitve sosveta za davke na celotno problematiko statistike nacionalnih računov za sektor države, kar je ena od prednostnih nalog EMU-jevega akcijskega načrta.

Člani Statističnega sveta Republike Slovenije so na 11. seji, ki je potekala 15. januarja 2004 na SURS-u, za predsednika Sveta izvolili dosedanjega predsednika Rudolfa Mogeta, poslanca Državnega zbora RS, za njegovo namestnico pa Genovefo Ružič, namestnico generalne direktorice SURS-a. Svet je v nadaljevanju obravnaval in sprejel Predlog letnega programa statističnih raziskovanj za leto 2004. SURS je redne in razvojne naloge Letnega programa statističnih raziskovanj za leto 2004 označil s številkami 1–4. Svet je označevanje pozitivno ocenil, vendar pa je predlagal drugačen način. Splošna pravna podlaga za izvajanje nalog je Zakon o državni statistiki, vendar imajo nekatere naloge dodatne pravne in vsebinske osnove.

---

³ The European Advisory Committee on Statistical Information in the economic and social spheres.

Glede na to se razdelijo na:

PP	= naloge, ki so vezane na slovenske pravne predpise, pravni red Evropskih skupnosti in pilotne projekte,
GD	= naloge, ki so vezane na »gentlemanski dogovor«,
OS	= vse, kar ni zajeto v PP, GD in RES,
RES	= naloge, ki so predmet »resornih statistik« oz. so potencialne naloge, ki bi jih lahko opravljali katero od ministrstev, vladnih služb, agencij, itd.

Za eno od prihodnjih sej je Statistični svet predvidel obravnavo statistike v luči uporabnikov.

STATISTIČNI SOSVETI⁴

Na podlagi Zakona o državni statistiki deluje pri Statističnem uradu RS za posamezna področja državne statistike trenutno 25 sosvetov. Seje sosvetov, ki imajo v slovenski državni statistiki že dolgo tradicijo, vedno znova dokazujejo, da so pomemben vir izmenjave informacij in dobrih praks ter tudi sredstvo racionalnejšega načrtovanja dela državne statistike, predvsem v smislu zaznavanja potreb domačih uporabnikov po statističnih podatkih in informacijah ter posledično dopolnjevanju raziskovanj, ki se izvajajo pretežno na podlagi uredb in direktiv v okviru zakonodaje EU-ja.

Na pobudo članov Statističnega sveta RS, ki želijo večjo povezljivost nepremičninskih evidenc in ugotavljajo potrebe po podatkih za podporo različnim politikam na področju nepremičnin, je bil v letu 2004 na novo ustanovljen Sosvet za nepremičnine. Zaradi potrebe po razširitvi Sosveta za statistiko davkov na celotno problematiko statistike nacionalnih računov za sektor države je v letu 2004 nastal tudi Sosvet za statistiko računov za državo.

Jesenskih sej in sej v začetku leta 2004 se je udeležilo skupno okrog 368 zunanjih članov in okrog 95 članov iz Statističnega urada RS (nekateri člani sodelujejo tudi v več sosvetih).

Med člani sosvetov je bila kot novost na sejah statističnih sosvetov dobro sprejeta kratka predstavitev izhodišč dela Statističnega urada RS. Predstavnikom SURS-a je na ta način uspelo zunanje člane sosvetov seznaniti z glavnimi novostmi v pravnem okviru delovanja državne statistike ter s prednostnimi in razvojnimi nalogami na prevladujočih statističnih področjih dela. SURS se je že v letu 2002 začel zavedati, da je ključ do učinkovitejšega delovanja posameznih sosvetov tudi seznanjenje članov z aktualnimi problemi širšega statističnega sistema. Na ta način so dileme, kamor sodijo predvsem zahteve uporabnikov po mikropodatkih, potrebe državne statistike po uradnih in javnih zbirkah podatkov, razbremenjevanje poročevalskih enot itd. zunanjim članom postale jasnejše in razumljivejše.

---

⁴ Glej Prilogo, Tabela 2: Seznam področnih sosvetov

Da bi okrepili zaupanje uporabnikov in spremljali njihovo zadovoljstvo z uporabo izdelkov in storitev, je SURS še posebej pozdravil prizadevnost tistih zunanjih članov, ki so s kratkimi prispevki na sejah predstavili uporabnost statističnih podatkov ter glavne težave, s katerimi se pri tem srečujejo. Predstavniki SURS-a so za lažje razumevanje in tolmačenje zbranih in obdelanih podatkov v okviru posameznih sosvetov pripravili predstavitev s področja statistične metodologije (na primer oceno in prikaz vzorčne napake, postopek izračuna deflatorjev, postopek desezoniranja itd).

Na sejah statističnih sosvetov so predstavniki SURS-a poudarili izreden pomen registrsko usmerjene statistike. Pridobivanje administrativnih virov in spodbujanje nadaljnega razvoja evidenc in resornih statistik je nujno, saj se bodo s tem zmanjšali stroški zbiranja podatkov in razbremenile poročevalske enote, ob tem pa se bo zelo povečala hitrost pridobivanja novih statističnih informacij .

Zunanji člani statističnih sosvetov pomagajo tudi pri razvijanju statistične pismenosti in širjenju statistične kulture, zato ostaja aktivnejše medinstitucionalno sodelovanje z vključevanjem novih članov tako znotraj državne uprave kot tudi širše, s člani znanstvenoraziskovalnega področja, pomembna naloga tudi v letu 2004.

IZVAJANJE LETNEGA PROGRAMA STATISTIČNIH RAZISKOVANJ V LETU 2003

Kratek povzetek dela državne statistike v letu 2003

Uvod

Vsako statistično raziskovanje, ki izhaja iz potrebe po informaciji, vpliva na delovanje statističnega sistema, ki lahko obstaja zgolj ob upoštevanju statističnih metod, katerih osnovni cilj je doseganje kakovosti. Sistem slovenske državne statistike je prepleten s stalnimi potrebami in željami uporabnikov na nacionalni in mednarodni ravni in tudi z vplivi akademskega in znanstvenega področja. Vse to se kaže na sejah Statističnega sveta RS, področnih statističnih sosvetov ter številnih mednarodnih statističnih posvetovanjih.

Kakovostna statistična informacija je glavni vir in sredstvo pri odločanju predstavnikov vladnega in administrativnega telesa in tudi za vse državljane Republike Slovenije. Slovenska državna statistika je pomembna za razumevanje in opredeljevanje intervencijskih politik, obenem pa se uporablja kot učinkovito sredstvo za vrednotenje političnih odločitev in delovanja države.

Statistična raziskovanja, ki jih izvaja državna statistika, sledijo evoluciji najpomembnejših spremenljivk, ki opisujejo kolektivne fenomene v času in prostoru. Podatki se zbirajo neposredno od gospodinjstev in podjetij, vedno pogosteje pa z uporabo in revidiranjem podatkov administrativnih virov, ki pomembno prispevajo k razbremenjevanju poročevalskih enot.

Povzetek, pripravljen na podlagi obširnega poročila, predstavlja le najpomembnejše dolgoročne naloge državne statistike ter spremembe in novosti v letu 2003 .

I. STATISTIČNA INFRASTRUKTURA

Kakovost	<p>Uradna statistika temelji na načelih nepristranskosti, zanesljivosti, relevantnosti, učinkovitosti, zaupnosti in transparentnosti. S spoštovanjem teh načel slovenska državna statistika zagotavlja kakovost statističnih informacij, ki jih proizvaja in z diseminacijo daje svojim uporabnikom. Vsebinska, tehnična in organizacijska harmonizacija tako znotraj slovenske državne uprave kot tudi širše v evropskem statističnem sistemu je pri tem zelo pomembno. Leto 2003 je bilo na področju kakovosti prelomno, ker je začel Statistični urad RS pripravljati t.i. standardna poročila o kakovosti (po uveljavljenem evropskem modelu kakovosti). Na ta način bodo uporabnikom dostopne vse informacije o dogajanju znotraj posameznega statističnega področja in statistično primerljive s statistično kakovostjo znotraj evropskega statističnega sistema.</p> <p>Posebna pozornost je bila v letu 2003 namenjena nadaljnji razširitvi mehanizmov vplivanja uporabnikov in dajalcev podatkov na delo državne statistike na podlagi Statističnega sveta RS, področnih sosvetov ter z neposrednimi bilateralnimi stiki s posameznimi večjimi uporabniki. Sodelovanje z ministrstvi in institucijami javnega sektorja je bilo podprto z ustrežno izmenjavo znanja in izkušenj, ki jih le-te potrebujejo pri izgradnji evidenc in razvoju statistične nadgradnje (t.i. resornih statistik). Nadaljevalo se je sodelovanje z akademskim področjem, ki je pomembno za razvoj statistične stroke.</p>
Administrativni viri	<p>Aktivnosti, namenjene razbremenjevanju poročevalskih enot, ostajajo trajna naloga državne statistike. V ta namen je bil v letu 2003 posodobljen postopek prevzema podatkov iz administrativnih virov⁵ z ustreznim dogovorom z Davčno upravo RS ter Ministrstvom za finance.</p>
Elektronsko poročanje	<p>Za elektronsko poročanje je bila vzpostavljena ustrezna tehnična infrastruktura s programsko opremo in postopki, trenutno še v fazi poskusne uporabe.</p>
E-uprava	<p>Prav tako so se nadaljevala razvojna prizadevanja znotraj projektov, vključenih v program projektov t. i. e-uprave.</p>
Nova spletna stran Statističnega urada RS	<p>Da bi postala državna statistika čim bolj prijazna do uporabnika, je v letu 2003 intenzivno potekala modernizacija spletne strani Statističnega urada RS, ki naj bi pripomogla k enostavnejšemu dostopu do statističnih informacij v elektronski obliki.</p> <p>Posebej za Popis 2002 je bil pripravljen portal, na katerem so bili v slovenskem in angleškem jeziku na pregleden način sproti predstavljeni vsi končni popisni rezultati.</p>
Zaščita podatkov	<p>Vzpostavljane ravnotežja med statistično zaščito podatkov ter velikimi zahtevami uporabnikov po čim bolj podrobnejšem izkazovanju podatkov (t. i. »trade off« dilema) predstavlja za državno statistiko velik strokovni izziv. Na reševanje problema sta v letu 2003 pomembno vplivala tako notranji organizacijski predpis o varstvu podatkov kot tudi ustanovitev Odbora za varstvo podatkov kot svetovalnega telesa predstojniku SURS-a⁶. S Pravilnikom o postopkih in ukrepih za varstvo podatkov, zbranih s programom statističnih raziskovanj, je SURS uredil notranjo organizacijo dela na način, da se preprečijo nepooblaščen dostop, obdelava, uporaba, uničenje, spreminjanje in posredovanje podatkov.</p>

⁵ V letu 2003 so se na Eurostatu začele priprave za spremembo Uredbe Sveta (EGS) št. 2186/93 z dne 22. 7. 1993 o usklajevanju Skupnosti pri vzpostavljanju poslovnih registrov v statistične namene. S spremembami bi se povečal zajem enot v poslovnih registrih – obvezna bo vključitev v register vseh področij klasifikacije NACE, razen zasebnih gospodinjstev (področje P) ter gospodinjstev, ki oddajajo lastne nepremičnine v najem (70.2), malih podjetij, ki so pomembna za spremljanje demografije podjetij, ter vključitev novih statističnih enot, tj. skupin podjetij.

⁶ Odbor je sestavljen iz strokovnjakov SURS-a, pooblaščenih izvajalcev programa statističnih raziskovanj in zunanjih strokovnjakov za varstvo podatkov.

II. DEMOGRAFSKE IN SOCIALNE STATISTIKE

Priča smo spreminjajočim se demografskim značilnostim prebivalstva, ki jih povzroča upadanje števila rojstev in podaljševanje življenjske dobe. Procesi globalizacije vplivajo na razmere na trgu dela, na katerem del prebivalstva s pridobljenimi znanji v preteklosti ni več konkurenčen. Zaradi staranja prebivalstva in zaradi reševanja socialnih problemov ogroženih skupin prebivalstva je na socialno blaginjo vedno večji pritisk. Zaradi nujno potrebnih sprememb in reform je treba oblikovalcem politik zagotoviti dobre podatkovne osnove. Za boljše analize bo potrebno povezovanje individualnih značilnosti posameznikov z značilnostmi širšega okolja, v katerem živijo posamezniki. Iz razvojnih dokumentov Slovenije izhaja, da je njen pomemben cilj izvajanje Lizbonske strategije⁷, povečanje znanja prebivalstva pa pomembno prispeva k hitrejši poti za izpolnitev tega cilja.

Demografska raziskovanja Državna statistika del podatkov na področju demografskih raziskovanj prevzema tako iz administrativnih kot iz statističnih virov. Posebno pomemben vir je Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v letu 2002, zanj so bile v letu 2003 zaključene obdelave, diseminacija, definicije, tabeliranje in analize. Marca 2004 je bila zaključena tudi kontrola kakovosti podatkov Popisa.

Vseživljenjsko učenje Spremljanje vseživljenjskega izobraževanja, olajšanje dostopa oz. prehodnosti v izobraževanju, povezovanje formalnega in neformalnega izobraževanja z delom, ki ga posameznik opravlja, bo zagotovljeno ob sprejemu Standardne klasifikacije izobraževanja, za katero si SURS že nekaj let prizadeva (sprejem je načrtovan za konec leta 2004). Mednarodno primerljive podatke o vključenosti v vseživljenjsko učenje prebivalcev tako v formalne kot v neformalne oblike, je državna statistika pridobila v okviru mednarodno usklajene Ankete o delovni sili (ad hoc modela).

Finančni podatki o izobraževanju V okviru statistike izobraževanja je na podlagi aktivnega sodelovanja z MŠZŠ in MF državna statistika v letu 2003 začela s pripravami na zagotavljanje ustreznih in mednarodno primerljivih finančnih podatkov o izobraževanju. Prvič so bili zbrani podatki za spremljanje predavateljev, ki poučujejo na izrednem in na podiplomskem študiju, in podatki o zasebnih visokošolskih in višješolskih ustanovah.

Trg dela Na trgu dela je doseženo znanje ter njegovo dopolnjevanje izrednega pomena. S tem namenom se zbirajo statistični podatki o gibanju in strukturi aktivnega prebivalstva glede na glavne demografske in zaposlitvene značilnosti ter na novo glede na izobrazbo in izobraževanje. Pri načrtovanju politike zaposlovanja so nepogrešljivi podatki o številu in deležu prostih delovnih mest, številu brezposelnih oseb, vključevanju invalidnih oseb in oseb z dolgotrajnimi boleznimi na trg dela. Statistika delovnega časa in ur dodatno pojasnjuje dogajanje v ekonomiji in na trgu dela, pomembna pa je tudi za izvedene statistike (produktivnost ali strošek dela na uro). Razvoj metod in izdelava postopkov za statistiko dejansko opravljenih ur je naloga, ki se nadaljuje v letu 2004. Enako velja za strukturno statistiko plač⁸. Obseg evropskih zakonodajnih sprememb na področju trga dela je bil v letu 2003 obsežen, saj je bilo sprejetih pet uredb, od katerih se tri nanašajo na organizacijo in izvedbo Ankete o delovni sili oz. na vsebino ad-hoc modulov v njej, dve pa na indeks stroškov dela.

Kultura Kultura je tesno vraščena v vse človekovo življenje in kot taka vpliva na

⁷ o. p. koordinacija evropskih politik, finančne storitve in obdavčenje, učinkovitejši trgi in ekonomska reforma, utrditev socialne razsežnosti in razširjene Unije, zagotavljanje trajnostnega razvoja ter kohezijska politika.

⁸ o. p. plače po spolu, stopnji strokovne usposobljenosti, izobrazbi in poklicih, s kombiniranjem podatkov statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva in dohodninskih podatkov.

njegov razvoj. Njena vloga v gospodarstvu in družbi narašča. Živahne spremembe zaznavamo tudi v načinih kulturne proizvodnje, distribucije, potrošnje in meddržavnih oblik menjave.

V letu 2003 je Vlada RS sprejela predlog nacionalnega programa za področje kulture za obdobje 2004–2008 in ga poslala v parlamentarno proceduro. Na statističnem sosvetu za statistiko kulture je bil sprejet sklep, da se pregledajo obstoječe nacionalne statistike tudi s stališča racionalizacije obsega zbiranja podatkov. Pri tem bo treba razmejiti potrebe po statističnih podatkih kulture na nacionalni ravni od potreb po statističnih podatkih za resorne evidence.

Zdravstveno stanje in zdravstveno varstvo

Področje zdravstvenega stanja in zdravstvenega varstva v Sloveniji statistično spremlja Inštitut za varovanje zdravja RS. Na mednarodni ravni so bile v okviru DG SANCO⁹ oblikovane delovne skupine (predstavniki državne statistike v njih sodelujejo) za področje statistike zbolevanja in umrljivosti ter za področje zdravstvenih sistemov. V letu 2004 je predvideno še oblikovanje delovnih skupin za področje prehrane, duševnega zdravja, oviranosti, poškodb ter varnosti in zdravja pri delu. Pomembno je redno poročanje podatkov o kadrih v zdravstvu in podatkov bolnišnične statistike.

Odprto vprašanje ostaja uvajanje sistema nacionalnih zdravstvenih računov.

Življenjska raven

Na področju spremljanja življenjske ravni prebivalstva se evropski panel gospodinjstev (ECHP) zamenjuje z EU-SILC, ki bo vir za primerljive in pravočasne podatke o dohodku in socialni izključenosti na nacionalni ravni in ravni EU-ja. Izkušnje pri poskusni anketi v letih 2003 in 2004 bodo SURS-u omogočile kakovostnejše in uspešnejše izvajanje glavne ankete, ki se bo začela redno izvajati v letu 2005.

Za izvajanje EU-SILC je bilo v letu 2003 sprejetih pet uredb, v postopku sprejemanja pa sta še dve, in sicer o seznamu ciljnih sekundarnih spremenljivk in o podrobni vsebini vmesnega in končnega poročila o kakovosti.

Socialna zaščita

Na področju socialne zaščite je bilo izvedeno raziskovanje o prejemkih in izdatkih socialne zaščite.

SURS je v letu 2003 (za leto 2002) še vedno izvajal raziskovanje o uporabnikih socialno varstvenih storitev in denarnih dajatev centrov za socialno delo. Vendar pa pričakuje, da bo zaživela socialna baza podatkov pri Inštitutu za socialno varstvo in nadomestila SURS-ov obrazec SOC-CSD. V kolikor se bo v letu 2004 informacijski sistem socialnega varstva (v pripravi je nov zakon o socialnem varstvu) širil tudi na druga področja socialnega varstva, bo SURS pri tem delu sodeloval, saj bo ta informacijski sistem v bodoče vir podatkov, ki jih zaenkrat zbira SURS.

III. GOSPODARSKE STATISTIKE

Slovensko gospodarstvo se ob vstopu v EU sooča z velikimi izzivi. Ugodni pogoji, ki so jih ustvarile makroekonomske politike, nižja inflacija, stabilne obrestne mere, napredek na področju strukturnih reform in manjša geopolitična negotovost povečujejo in vračajo zaupanje gospodarskih subjektov.

V teh spremenjenih pogojih postavlja vedno večja vpetost nacionalnih ekonomij v svetovne globalizacijske tokove za državno statistiko nove zahteve glede ustreznjšega merjenja gospodarskih aktivnosti.

⁹ European Commission Health and Consumer Protection Directorate General (DG Sanco).

MAKROEKONOMSKE STATISTIKE

**Ekonomska
globalizacija**

Statistično spremljanje ekonomske globalizacije¹⁰ je multirazsežnostno in vključuje različna statistična področja: statistiko tujih neposrednih naložb, statistiko tujih podružnic v povezavi s strukturno statistiko, statistiko zunanje trgovine, statistiko mednarodne menjave storitev, statistiko raziskovalno-razvojne dejavnosti in statistični poslovni register kot infrastrukturno osnovo za določitev podjetij pod tujim nadzorom.

**Bruto domači
proizvod**

Državna statistika je v letu 2003 objavila kompletno revizijo ocene bruto domačega proizvoda (BDP) za leto 2000. Ocenjevanje je bilo metodološko in vsebinsko usklajeno z ESR 1995¹¹. Glavni namen revizije je bil izboljšanje zajetja in ocena paralelne ekonomije v skladu z direktivo o Harmonizaciji postopkov obračuna BNP v tržnih cenah¹². V skladu z revizijo je bila v rednem delu pripravljena tudi ocena BDP-ja za leti 2001 in 2002 po proizvodni, dohodkovni in izdatkovni metodi v tekočih cenah in v stalnih cenah leta 2000 kot tudi nova ocena agregata skupne zaposlenosti po metodologiji nacionalnih računov za obdobje 2000–2002. Po izdatkovni metodi v tekočih in v stalnih cenah 1995 je bila glede na revizijo BDP-ja 2000 revidirana ocena BDP-ja za 1995–1999. V okviru razvojnega projekta, ki ga je za članice in pristopne države vodil Eurostat, je bila s podatki revidirane izdatkovne strukture BDP-ja za obdobje 1995–2002 pripravljena izdatkovna struktura BDP-ja za primerjavo BDP-ja po kupni moči. Hkrati se je nadaljevala revizija BDP-ja po proizvodni in dohodkovni metodi za obdobje 1995–1999.

V ES je bila sprejeta Uredba 1267/2003, ki spreminja Uredbo Sveta (ES) 2223/96 o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Skupnosti – o rokih posredovanja temeljnih agregatov nacionalnih računov in odstopanj pri posredovanju ter posredovanje podatkov o zaposlenosti v opravljenih urah.

Okoljski računi

Na področju okoljskih računov je državna statistika zbirala podatke na osnovi podatkov SURS-a, podatkov Statističnega letopisa elektrogospodarstva ter poročil Ministrstva za okolje, prostor in energijo. Po zahtevah metodologije NAMEA so bili preračunani podatki za emisije v zrak, podatki za vode pa bodo na voljo v letu 2004.

Finančni računi

Banka Slovenije je v letu 2003 v sodelovanju z AJ PES-om, MF-jem in SURS-om izvedla prvo poročanje podatkov pravnih oseb za potrebe finančnih računov v skladu z zahtevami Eurostata in Evropske centralne banke, in sicer za leti 2001 in 2002, ter podatke o transakcijah v letu 2002. Poročanje bo sčasoma prešlo na četrtletno raven.

Statistika cen

Na področju statistike cen SURS od junija 2003 računa in objavlja podatka o mesečni in letni temeljni obrestni meri (naloga je prevzeta od Banke Slovenije). Načrtovani so naslednji predlogi predpisov: osnutek predpisa za sezonske proizvode, osnutek predpisa o časovni pokritosti HICŽP-ja in osnutek predpisa o pravilih zaokroževanja pri HICŽP-ju kot tudi njegovo sprejetje. Ti predpisi naj bi predvidoma začeli veljati v naslednjih letih, tj. 2006 in 2007. Prav tako se bodo izvajale naloge, ki izhajajo iz akcijskega načrta za področje izvajanja kvalitativnih prilagoditev in vzorčenja, ter naloge, povezane s projektom vključitve imputiranih najemnin v izračun HICŽP-ja. V okviru indeksov cen življenjskih potrebščin in cen na drobno načrtuje SURS ponovno proučitev nujnosti in smiselnosti računanja obeh kazalnikov gibanja

¹⁰ OECD pripravlja v sodelovanju z Eurostatom metodološki priročnik o kazalnikih ekonomske globalizacije, ki naj bi izšel v letu 2004.

¹¹ ESR 1995 – Evropski sistem računov 1995.

¹² 89/130/EEC, Euratom.

cen.

SURS je vodil (in bo nalogo nadaljeval v prihodnje) meddržavne primerjave cen za Albanijo, BiH, Hrvaško, Makedonijo ter Srbijo in Črno goro. Spremljal je tržni del najemnin za potrebe izračuna plač evropskih uradnikov.

**Primanjkljaj
dolga države**

in V letu 2003 je bila dodatno izpopolnjena metodologija za izračun primanjkljaja in dolga sektorja države ter prikaz povezav med obema kategorijama, kar je tudi vsebina poročila o presežnem dolgu in primanjkljaju.

Za izračun primanjkljaja po obračunski vrednosti je bila že ob notifikacijah v letih 2001 in 2002 uporabljena metoda časovne prilagoditve podatkov o plačilih, ki je skladna s priporočenim pristopom Eurostata, upoštevani pa so bili še drugi razpoložljivi podatki za korekcijo podatkov iz javnofinančnih bilanc na osnovi nacionalne metodologije, ki skladno z Zakonom o javnih financah in Zakonom o izvrševanju proračuna uporablja pretežno podatke o denarnem toku (npr. podatke o neplačanih obveznostih v preteklem letu plačane v tekočem letu).

Davki

Za posamezne kategorije davčnih prihodkov so bili uporabljeni podatki o obračunanih davkih.¹³ Povezave med primanjkljaji sektorja države ter spremembami dolga države so bile ustrezno pojasnjene, saj je bila statistična napaka na sprejemljivi ravni.

POSLOVNE STATISTIKE

**Statistika
poslovanja podjetij**

Na področju statistike poslovanja podjetij je začel SURS v letu 2003 izvajati projekt izboljševanja kakovosti podatkov.

S sodelovanjem statistike v projektu EU-ja o poslovnih storitvah bodo pridobljeni podatki o strukturi prihodkov po proizvodih in po uporabnikih za storitvene dejavnosti obdelave podatkov, podatkovne baze (odd. 72, SKD), druge poslovne dejavnosti (odd. 74) in izobraževanje (odd. 80).

V projektu povpraševanje po storitvah pa bodo raziskani obseg in struktura nabavljenih storitev v podjetju, obseg investicij v storitve, struktura ter lokacija glavnih dobaviteljev storitev.

Na področju strukturne statistike podjetij je pomemben razvoj letnega spremljanja tržnih storitvenih dejavnosti. ES je sprejel štiri dopolnila k osnovni uredbi o strukturni statistiki podjetij, ki urejajo spremenljivke, serije podatkov, tehnični format zapisa za poročanje EU-ju ter definicije za področje investicij v okolje ter statistiko kreditnih institucij in pokojninskih skladov. SURS že izpolnjuje obveznosti, določene v uredbah v zvezi z investicijami v okolje.

Novi predlogi uredb in dopolnil k osnovnim uredbam, in sicer: (i) o statistiki Skupnosti o strukturi in dejavnosti enot pod tujim nadzorom. SURS bo v sodelovanju z Banko Slovenije pripravil metodologijo za vzpostavitev te statistike; (ii) predlogi za dopolnitev Uredbe Sveta (ES) št. 58/97 z dne 20. decembra 1996 o strukturni statistiki podjetij. Predlog ponuja izboljšanje spremljanja statistike storitev in razširitev uredbe na področje avdiovizualnih dejavnosti in dejavnosti ravnanja z odpadki in čiščenja okolja ter formalno ureditev statistike spremljanja poslovnih storitev, demografije podjetij in pravnih pogojev za izvajanje občasnih ad hoc raziskovanj. Predlog je v fazi delovnega dokumenta in zbiranja pripomb na predloge.

**Energetika
surovine**

in Kot posledica liberalizacije trgov z energijo se na področju energetike tako v Sloveniji kot v EU-ju dogajajo velike spremembe. Državna statistika se z zbiranjem podatkov sproti prilagaja preoblikovanju energetske trgov.

Zaradi vse večjega povpraševanja je začela tudi z zbiranjem podatkov o cenah električne energije in zemeljskega plina za standardne porabniške skupine, kot to določa evropska direktiva o

¹³ Vir: DURS, preračuni MF-ja in v sodelovanju s SURS-om.

transparentnosti cen. Uporabnikom bo na ta način omogočen popolnejši nabor podatkov o stanju slovenske energetike. Poleg tega državna statistika spremlja tudi podatke o porabi energentov v predelovalnih dejavnostih ter gradbeništvu.

Podatki o obnovljivih virih energije se že zbirajo, vendar ne v celoti. Pri zagotavljanju podatkov s tega področja bi lahko v prihodnosti za državno statistiko predstavljale vir institucije, ki se ukvarjajo z dodeljevanjem finančnih spodbud za povečanje rabe obnovljivih virov.

Trgovina

Za učinkovitejše sledenje spremembam vseh potencialnih opazovanih enot na področju statistike trgovine in s tem povečanja zanesljivosti rezultatov je bil vzpostavljen register kratkoročnih raziskovanj za dejavnosti trgovine, gostinstva in storitev, s čimer bo omogočen večji vpliv na kakovost in pravočasnost vseh procesov.

Narejena je bila primerjava – ki se bo nadaljevala tudi v prihodnje – med podatki iz trgovinskih raziskovanj in podatki iz letnih računovodskih izkazov gospodarskih družb, vključno s podatki iz poročil o odmeri davka na dodano vrednost DURS-a. Na ta način se izboljšuje kakovost statističnih podatkov, izračunavajo se kriteriji kakovosti in objavlja koeficient variacije.

Za razbremenjevanje poročevalskih enot je bila narejena primerjava usklajenosti notranjih virov podatkov (SRDAP in TRG/M), vendar je analiza pokazala, da ta dva vira podatkov zaradi različne metodologije nista toliko primerljiva med seboj, da bi lahko opustili zbiranje podatkov o osebah, ki delajo v podjetjih.

Intenzivno sodelovanje predstavnikov SURS-a in drugih institucij bo doprineslo k uresničitvi vzpostavitve administrativne evidence o prodajalnah, ki jo bo SURS uporabil za izvedbo raziskovanja o prodajnih zmogljivostih v trgovini na drobno.

Transport

Na področju transporta so bila izpolnjena vsa redna raziskovanja, posebna pozornost pa je bila namenjena vsebinam, ki so zahtevale večjo prilagoditev predpisom EU-ja: dopolnitev vprašalnika, razširitev podatkovnega modela, novo šifriranje krajev v notranjem transportu, novo tabelacijo in pripravo nizov za pošiljanje na Eurostat za raziskovanje o cestnem blagovnem prevozu.

Nadaljevala se je izvedba pilotnih projektov s področja statistike zračnega in pomorskega transporta. Novi uredbi Sveta in Komisije o statistiki zračnega transporta zahtevata precej podrobnejše informacije od dosedanjih, ki naj bi jih od leta 2004 zagotovil povsem nov informacijski sistem Aerodroma Ljubljana (predhodno je potrebna rešitev vprašanja o zaupnosti podatkov).

Državna statistika je aktivno spremljala spoznanja pilotnih projektov in sprememb zakonodaje razvoja spremljanja transporta: spremljanje mobilnosti prebivalstva, železniški transport, intermodalni transport. Sprejete so bile tri uredbe Evropskega parlamenta in dve uredbi Komisije.

Informacijska tehnologija

V okviru statistike komunikacij so bila izvedena raziskovanja s področja statistike poštnih in telekomunikacijskih storitev. Potekala je priprava na spremljanje novo opredeljenih kazalnikov v sklopu projektov eEurope+ in eEuropa 2005; priprava na raziskovanje Opremljenost gospodinjstev z računalniki, pogostost uporabe, uporaba interneta, poslovanje prek interneta; raziskovanje uporabe IKT-ja v podjetjih – opremljenost podjetij z novimi tehnologijami, uporaba interneta, poslovanje prek interneta, možne ovire in prednosti.

Turizem

Na področju turizma je bila v poletni sezoni 2003 izvedena Anketa o tujih turistih v RS, začele so se priprave na redno posredovanje podatkov skladno z zahtevami Eurostata oz. Direktivo tako za nastanitveno statistiko in za podatke o potovanjih domačega prebivalstva. Za področje satelitskih računov za turizem je bila v sodelovanju z MG-jem in Nacionalnim turističnim inštitutom

ustanovljena delovna skupina.

DENARNE, FINANČNE, TRGOVINSKE IN PLAČILNOBILANČNE STATISTIKE

Denar in finance Nadaljevalo se je sodelovanje Banke Slovenije z Evropsko centralno banko na področju postopne harmonizacije denarnih statistik pridruženih članic s statistiko Evrosistema (to je centralnih bank v območju evra). V sodelovanju z Združenjem bank Slovenije so se nadaljevale tudi priprave na temeljito spremembo poročevalskega sistema bank, ki bo omogočila izpolnitev statističnih zahtev ECB-ja za vstop Slovenije v EMU.

Poleg izvajanja rednih nalog je Ministrstvo za finance v letu 2003 za potrebe poročanja Mednarodnemu denarnemu skladu prvič pripravilo bilance za širši sektor države po novi shemi, ki jo predpisuje novi priročnik GFSM 2001, vendar le v delu, ki se nanaša na transakcije, ne pa tudi v delu, ki se nanaša na podatke iz bilanc stanja – delo na tem bo MF nadaljeval v letu 2004.

Menjava blaga Prva faza vzpostavitve informacijskega sistema Intrastat (statistike blagovne menjave med državami članicami EU-ja) je bila v letu 2003 zaključena. Druga faza se že nadaljuje z definiranjem metodologije in izdelavo programske opreme za vsebinsko kontrolo podatkov. V sodelovanju s CURS-om in z organizacijsko podporo GZS-ja so bili izvedeni seminarji za poročevalske enote, na katerih sta bila udeležencem podrobno pojasnjena način delovanja sistema Intrastat in predložena natančna navodila za izpolnjevanje obrazca.

Menjava storitev in plačilna bilanca Gospodarske družbe ter srednji in veliki samostojni podjetniki, ki so v letu 2002 poslovali s tujino, so morali ob predložitvi podatkov iz letnih poročil predložiti tudi Dodatne podatke k statističnim podatkom iz bilance stanja – podatke o terjatvah in obveznostih do tujine. Podatke je uporabila Banka Slovenije pri izdelavi plačilne bilance v državi. BS je začela septembra 2003 objavljati zunanji dolg po novem standardu MDS. Na podlagi tehnične posodobitve podatkovnih baz in programske opreme so bili objavljeni izračuni tekočega računa plačilne bilance po državah ter plačilne bilance Slovenije v evrih in tolarjih.

IV. KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN RIBIŠTVO

Slovenija ima razmeroma neugodne razmere za kmetijstvo. V strukturni rabi skupnih zemljišč prevladuje gozd, saj predstavlja skoraj polovico vsega ozemlja. Delež kmetijske zemlje se znižuje (pogozdovanje, širjenje zazidalnih površin, prometna infrastruktura) in poleg tega je 75 % zemlje neugodne za kmetovanje.

Politika razvoja kmetijstva je usmerjena v zagotavljanje okoljsko prijaznega kmetijstva, nižje cene hrane, nižje cene surovin za živilsko predelovalno industrijo, dvig dohodka iz dejavnosti kmetijstva. Precejšnja podpora bo namenjena agroživilstvu, prostorski funkciji (razvoju podeželja) ter prizadevanjem za varnost hrane¹⁴.

Na področju ribištva je za Slovenijo pomemben predlog uredbe o ukrepih upravljanja za trajnostno izkoriščanje ribolovnih virov v Sredozemlju, ki ureja zaščito vrst in habitatov, omejitve glede uporabe ribiških mrež, zaščitena območja, minimalno velikost morskih organizmov, nekomercialni ribolov, načrt upravljanja za izvajanje ribolova, nadzor ter izrazito selivske vrste.

Kmetijstvo V letu 2003 je državna statistika na področju kmetijstva izvedla tri večja terenska raziskovanja: Vzorčno raziskovanje strukture kmetijskih gospodarstev, Popis tržnega vrtnarstva (obe raziskovanji vključujeta podatke, ki so pomembni za proučevanje vplivov kmetijstva na okolje) in Letno poročilo o živinoreji in posejanih

¹⁴ o. p. nadzor nad živili in krmo, higiena krme, zaščita živali med prevozom in na področju najvišjih dovoljenih ravni ostankov pesticidov v proizvodih rastlinskega ter živalskega izvora.

površinah v jesenski setvi.

Zaključen je razvoj ekonomskih računov za kmetijstvo, nadaljevalo se je sodelovanje z MKGP-jem na področju spremljanja razvoja registrov in evidenc, prvič so bili objavljeni podatki po klasifikaciji sredstev za varstvo rastlin. Podatki so usklajeni z EU-jem, prikazani pa so za prodajo in ne za dejansko porabo v kmetijstvu. Iz tega razloga poteka na ravni EU-ja nadaljnje usklajevanje metodologije.

Najpomembnejši podatki o kmetijski proizvodnji so pripravljani v obliki tabel PC-AXIS za internetno uporabo, ki uporabnikom omogoča hiter in brezplačen dostop do podatkov.

Novembra 2003 je bila sprejeta Odločitev Evropskega parlamenta in Sveta o podaljšanju uporabe tehnik prostorskega vzorca in daljinskega zaznavanja za kmetijske statistike v obdobju 2003–2007, s katero se podaljša pilotna faza projekta LUCAS, v katerem sodelujejo tudi predstavniki SURS-a.

Opravljenе so bile vse naloge s področja gozdarstva in ribištva.

V. MEDPODROČNE STATISTIKE

Statistika okolja in odpadki

Področje okolja je zaradi vse opaznejših sprememb vedno bolj v ospredju. Pestrost tega področja še najbolj kaže bogat nabor tematik. Največji poudarek v zadnjih letih je bil na področju statistike odpadkov. Vedno bolj pa postaja zanimivo tudi statistično spremljanje voda in izdatkov za varstvo okolja.

V Sloveniji je bilo raziskovanje o ravnanju z odpadki v celoti prenovljeno. V sodelovanju z Agencijo RS za okolje (ARSO) je bilo razvitih pet samostojnih raziskovanj, ki pokrivajo nastajanje odpadkov, zbiranje odpadkov, predelavo oz. odstranjevanje odpadkov v proizvodnih in storitvenih dejavnostih ter količine zbranih komunalnih odpadkov in količine odpadkov, pripeljanih na odlagališča, s čimer se je poenotilo zbiranje podatkov o ravnanju z odpadki.

Prenovljeno je bilo raziskovanje Poročilo o javnem vodovodu. Poglobilo se je sodelovanje z ARSO-m in Uradom za vode. Ker začnejo določeni pravilniki in uredbe s tega področja veljati v letu 2004, se bo to sodelovanje izražalo v revizijah raziskovanj še v letih 2004 in 2005¹⁵.

Z raziskovanjem o okoljskih izdatkih so bili zbrani podatki o izdatkih, namenjenih za varstvo okolja po panogah dejavnosti investitorja in po namenu investicije. Zbrani podatki so omogočili obračunavanje makroekonomskih agregatov in izpolnjevanje mednarodnih obveznosti. Poročevalske enote so se zanimale predvsem za postopek in način zbiranja podatkov zaradi uvedbe standarda ISO 14000. Statistična metodologija jim je tako pomagala pri oblikovanju lastnih procesov.

Nadaljevalo se je utečeno zbiranje podatkov o škodi, ki so jo povzročile elementarne nesreče po slovenskih občinah, o onesnaževanju zraka, voda, podnebnih spremembah.

Regionalne in geografske informacije

Objavljeni so bili podatki o bruto dodani vrednosti za statistične regije RS za leti 2000 in 2001 ter revizija teh podatkov za 2000 kot posledica revizije nacionalnih računov. Metodologija je bila spremenjena tako, da smo lahko uporabili veliko več podatkov iz nacionalnih računov, ki so se začeli izračunavati in objavljati za leto

¹⁵ Glej tudi Pravilnik o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode (Uradni list RS, št. 105/2002).

2000. Nekateri ključni,¹⁶ ki se uporabljajo za regionalizacijo nacionalnih podatkov, so bili zamenjani zaradi njihovega opazovanja 1996–2000 in primerjave z drugimi ključni. Spremenjena metodologija in uporaba revidiranih podatkov nacionalnih računov za leti 2000 in 2001 je dala veliko boljše podatke, posledica pa je, da podatki o regionalnem BDP-ju za ti dve leti niso primerljivi s podatki za obdobje 1996–1999.

Julija 2003 je začela veljati Uredba¹⁷ o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot NUTS. Dolgoročno bo vplivala na pridobivanje in izkazovanje teritorialno opredeljenih statističnih podatkov tudi za Slovenijo. SURS je o tem obvestil vse pristojne organe v državi, ter opozoril na možne učinke oz. posledice te uredbe.

V okviru rednega dela je SURS vse leto izvajal svetovalno delo za uporabnike teritorialno opredeljenih statističnih podatkov iz različnih uporabniških področij. Pomagal je zlasti pri izvajanju podpore regionalnim razvojnim politikam v Sloveniji, in sicer pri oblikovanju kriterijev za spremljanje Enotnega programskega dokumenta (EPD) Slovenije. Uporabniki so prav tako iskali dodatna pojasnila (telefon, e-pošta) o vsebinah iz Kataloga regionalnih delitev Slovenije, ki je na spletni strani SURS-a.

SURS je aktivno sodeloval v delovni skupini Ministrstva za notranje zadeve, ki se ukvarja z oblikovanjem pokrajin v Sloveniji. V letu 2003 je začel Eurostat projekt Portret regij za svetovni splet. Za predstavitev slovenskih regij na svetovnem spletu je SURS Eurostatu predložil vse potrebne statistične podatke na ravni 12 statističnih regij Slovenije.

Nadaljevala se je izgradnja podatkovnega skladišča regionalnih statističnih podatkov, izgradnja spletnega portala občine, nadaljevalo delo pri vsebinski zasnovi popisnega atlasa¹⁸.

Znanost in tehnologija

Raziskovanja Letno poročilo o raziskovalno-razvojni dejavnosti, Letno poročilo o državnih proračunskih sredstvih za raziskovalno-razvojno dejavnost in Poročilo o inovacijski dejavnosti so usklajena z mednarodnima metodologijama FRASCATI in OSLO.

Za spremljanje raziskovalno-razvojne dejavnosti so se začeli pripravljati ločeni vprašalniki po institucionalnih sektorjih¹⁹, ki bodo prilagojeni posebnostim teh sektorjev.

Gospodarske in finančne statistike

Redno mesečno so se izvajale ankete s področij poslovnih tendenc²⁰. Revidiran je bil vzorec enot poročanja vseh anket in izvedena razvojna naloga Metodološke spremembe izračuna kazalnika gospodarske klime²¹. Analizirana je bila obstoječa časovna vrsta kazalnika gospodarske klime in v skladu z metodologijo dodana nova časovna vrsta – kazalnik zaupanja v trgovini na drobno. Le-ta po novem vključuje rezultate anket: v poslovnih tendencah v predelovalnih dejavnostih, v trgovini na drobno in o mnenju potrošnikov.

---

¹⁶ Npr. dohodek iz dejavnosti samostojnih podjetnikov, pokrovnost tal ipd.

¹⁷ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 1059/2003 z dne 26. maja 2003.

¹⁸ Statistični atlas Popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v letu 2002.

¹⁹ o. p. poslovnem, vladnem, visokošolskem, zasebnem nepridobitnem.

²⁰ o.p. v predelovalnih dejavnostih, trgovini na drobno, gradbeništvu in storitvenih dejavnostih ter četrletna in polletna anketa v predelovalnih dejavnostih.

²¹ o.p. Zajemala je revizijo izračuna kazalnika gospodarske klime kot sinteznega kazalnika anketnih rezultatov.

I STATISTIČNA INFRASTRUKTURA

11 Klasifikacije

111 Klasifikacija ekonomskih dejavnosti (NACE) in 112 Klasifikacija proizvodov po dejavnosti (CPA²²)

Statistični urad RS

V zadnjih petih letih je SURS razvil sistem statističnih ekonomskih klasifikacij, ki je usklajen z zahtevami evropske zakonodaje. Strokovnjaki SURS-a aktivno sodelujejo v Eurostatovi delovni skupini NACE/CPA, ki skrbi za vzdrževanje in razvoj sistema statističnih ekonomskih klasifikacij, pripravlja izhodišča za razvrščanje dejavnosti in proizvodov, sodeluje z drugimi delovnimi telesi EU-ja in mednarodnimi institucijami pri razvoju in usklajevanju statističnih standardov s področja klasifikacij ipd.

V okviru te delovne skupine je SURS v letu 2003, skladno z glavno usmeritvijo srednjeročnega plana dela (točke 9.2), sodeloval pri projektu *Operacija 2007*. Ta pripravlja revizijo NACE Rev. 1.1 in CPA, ki jih po desetih letih uveljavitve zahtevajo spremembe na raznih področjih evropskega gospodarstva, obenem pa poteka usklajevanje mednarodne klasifikacije ISIC, evropske NACE in ameriške NAICS.

V letu 2003 je SURS pripravil dopolnitve CPA-ja, povezane s spremembami v NACE Rev. 1.1, ter razširil pojasnila, ki podrobneje opredeljujejo posamezne postavke te klasifikacije.

S področja ekonomskih klasifikacij ni bil v letu 2003 sprejet ali pripravljen noben pravni akt.

113 Razne klasifikacije

Ministrstvo za finance

113.03 Ekonomska klasifikacija javnofinančnih prihodkov in odhodkov, finančnih terjatev in naložb, zadolževanja in odplačil dolga

V sklopu revizije obstoječih proračunskih in računovodskih klasifikacij javnofinančnih tokov, ki jih je v letih 1998 in 1999 opravilo Ministrstvo za finance (MF), je bila oblikovana enotna proračunska in računovodska ekonomska klasifikacija javnofinančnih tokov za vse dele javnega financiranja v Sloveniji, ki je usklajena s standardi, ki jih za izkazovanje javnofinančnih računov uporablja Mednarodni denarni sklad.

Bilance javnega financiranja, pripravljene na osnovi nove ekonomske klasifikacije javnofinančnih tokov, omogočajo neposredne mednarodne primerjave in analize javnofinančnih kategorij v Sloveniji s prikazi tokov javnega financiranja v drugih državah, tako za potrebe mednarodne javnofinančne statistike kot tudi za potrebe drugih mednarodnih institucij,

---

²² Classification of Products by Activity (**CPA**) je obvezna evropska statistična klasifikacija, ki razvršča proizvode in storitve po dejavnostih, v katerih so proizvedeni, in se uporablja za predstavitev in primerjavo statističnih podatkov v EU-ju.

nenazadnje pa so ključna podlaga tudi za prikazovanje javnofinančnih kategorij v Sloveniji po kriterijih in zahtevah EU-ja.

V letu 2003 se je dopolnjevala ekonomska klasifikacija z novimi skupinami kontov, konti in podkonti za potrebe pravilnega evidentiranja sredstev, ki jih državni proračun (in prek njega tudi lokalni proračuni) dobiva iz EU-ja ter sredstev, ki jih bo s članstvom v EU-ju Slovenija plačevala v proračun EU-ja.

Ministrstvo za finance

113.04 Funkcionalno-programaska klasifikacija izdatkov državnega proračuna

Leta 2000 je MF prvič predpisal in uvedel novo funkcionalno-programsko klasifikacijo izdatkov državnega proračuna²³. Nacionalna klasifikacija je pripravljena na podlagi mednarodne funkcionalne klasifikacije javnofinančnih izdatkov (COFOG) in se uporablja kot podrobnejša operativna klasifikacija pri pripravi, izvajanju in poročanju državnega proračuna ter za analize porabe javnofinančnih sredstev za potrebe državnega proračuna; prvič je bila uporabljena pri pripravi državnega proračuna za leto 2001.

V letu 2003 je MF v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi nadaljeval pripravo programsko-funkcionalne klasifikacije tudi na lokalni ravni. Programsko-funkcionalna klasifikacija izdatkov na ravni občin bo sprejeta v letu 2004 in se bo uporabljala od začetka leta 2005.

V letu 2003 je bila objavljena dopolnjena programsko-funkcionalna klasifikacija za državni proračun v skladu z ugotovljenimi potrebnimi dopolnitvami in spremembami pri uporabi klasifikacije v preteklih letih²⁴.

RAZVOJNA NALOGA

Statistični urad RS

R113.01 Standardna klasifikacija vrst objektov

V preteklem letu je SURS v sodelovanju z Ministrstvom za okolje, prostor in energijo (v nadaljevanju MOPE) zaključil pripravo Enotne klasifikacije vrst objektov in jo objavil kot uredbo dne 4. 4. 2003.

Hkrati je bila pripravljena tudi Enotna klasifikacija vrst objektov (CC-SI) s pojasnili²⁵. Klasifikacija CC-SI temelji na evropski klasifikaciji gradbenih objektov in je dopolnjena z nacionalnimi podrazredi. Klasifikacija je sestavni del uredbe o enotni klasifikaciji vrst objektov in objektov državnega pomena in je podzakonski akt Zakona o graditvi objektov. V statistiki gradbeništva se uporablja že nekaj let, v letu 2003 pa je postala tudi državni standard.

115 Klasifikacije na področju socialnih statistik

Statistični urad RS

115.01 Standardna klasifikacija poklicev

V letu 2003 je SURS sodeloval z različnimi uporabniki Standardne klasifikacije poklicev²⁶, dajal metodološka pojasnila, mednarodne

---

²³ Uradni list RS, št. 43/2000.

²⁴ Pravilnik o programski klasifikaciji izdatkov državnega proračuna (Uradni list RS, št. 112/2003).

²⁵ Objavljena je v Uradnem listu RS in na spletnih straneh SURS-a.

²⁶ Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o uvedbi in uporabi SKP (Uradni list RS, št. 16/2000).

primerjave, svetoval glede njene uporabe v različnih računalniško podprtih zbirkah podatkov, tekoče razreševal nejasne primere razvrščanja dela v poklice, sprejemal pobude za spremembe ter dopolnitve in se s predlagatelji dogovarjal o možnih klasifikacijskih rešitvah²⁷.

Statistični urad RS

115.02 Klasifikacije s področja izobraževanja in usposabljanja

Statistična raziskovanja, izkazovanja in posredovanja mednarodno primerljivih podatkov s področja izobraževanja je SURS izvajal s pomočjo delno posodobljenih šifrantov in prevajalnikov za opredeljevanje ravni in vrste dosežene javnoveljavne izobrazbe.

V zvezi z uporabo (starih, novih, nacionalnih, mednarodnih) šifrantov s področja izobraževanja, usposabljanja, zahtevnosti dela in v zvezi z razumevanjem in umeščanjem novih programov in doseženih kvalifikacij v stare sisteme je SURS pomagal in svetoval uporabnikom v skladu s svojimi pristojnostmi. Prošnje za pomoč so se pogosto nanašale na razumevanje in uporabo mednarodne klasifikacije področij izobraževanja in usposabljanja oz. na delovni osnutek nacionalne klasifikacije področij izobraževanja. SURS je dajal metodološka pojasnila in svetoval glede uporabe oz. vključitve teh klasifikacij v računalniško podprti programih, kot na primer: v *Registracijsko-informacijskem sistemu za nacionalne poklicne kvalifikacije*, na posebnem spletnem portalu o možnostih izobraževanja v evropskem prostoru – *PLOTEUS* in v sistemu *MFERAC* – Enotnega računovodstva neposrednih proračunskih uporabnikov v aplikaciji *Stroški dela in kadrovska evidenca*.

RAZVOJNE NALOGE

R115 Klasifikacije na področju socialnih statistik

Statistični urad RS

R115.01 Standardna klasifikacija izobraževanja

Namen priprave nove standardne klasifikacije izobraževanja (v nadaljevanju SKI) in njenega sprejetja na podlagi uredbe je izdelava in uvedba razvojno napredno usmerjenega klasifikacijskega sistema, izhajajočega iz nacionalnega okolja, z upoštevanjem razvojnih usmeritev in politik EU-ja na področju izobraževanja in usposabljanja.

Slovenija se kot podpisnica mednarodnih deklaracij (med drugim Kopenhagenske in Bolonjske deklaracije) pridružuje procesom oblikovanja izobraževalnih struktur, ki naj bi bile transparentne, naravnane na učne dosežke, temelječe na kompetencah itd. Evropski cilji na področju izobraževanja in usposabljanja poudarjajo vseživljenjsko izobraževanje, olajšan dostop oz. prehodnost v izobraževanju, povezovanje formalnega in neformalnega izobraževanja. SURS si je tudi v letu 2003 prizadeval, da bi vplive najnovejših razvojnih procesov ustrezno vključil v nov klasifikacijski sistem.

Člani delovne skupine (imenovane v decembru 2002) za pripravo predloga SKI-ja, v kateri SURS sodeluje z Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport, so v letu 2003 na skupnih sestankih, v ožjih skupinah in posamično, proučili različne mednarodne dokumente in gradiva, nekatere nacionalne ureditve, razčiščevali temeljne probleme ter pripravili delne različice gradiva. Delovna skupina je izdelala skladno z najnovejšimi usmeritvami EU-ja prenovljena

---

²⁷ Glej tudi področje 19 Mednarodno sodelovanje.

izhodišča klasifikacijskega sistema. V začetku julija 2003 je SURS z Uradom RS za šolstvo pripravil razpravo o teh izhodiščih, da bi pridobil strokovno mnenje ustreznih akademskih in resornih predstavnikov. Večina povabljenih se je opravičila, zato razprave ni bilo. Delovna skupina je nadaljevala delo na podlagi lastne odločitve, da naj v prihodnje klasifikacijski sistem zajema širši pojem izobraževanja (torej stopenjsko šolsko izobraževanje, certifikatni sistem idr.) in čim bolj izhaja iz izobraževalnih dosežkov.

Zaradi usklajevanja koncepta, strukture in metodologije novega klasifikacijskega sistema z usmeritvami in procesi v EU-ju, predvsem s pripravljalnimi nacionalnimi rešitvami prenosa teh usmeritev v nacionalni sistem izobraževanja in usposabljanja ter zaradi velike obremenjenosti članov delovne skupine z rednimi nalogami, delo skupine napreduje razmeroma počasi.

Uredba o uvedbi in uporabi Standardne klasifikacije izobraževanja zaradi navedenih razlogov ni bila pripravljena. SURS je umaknil uredbo iz delovnega načrta Vlade RS za leto 2003 in jo vključil v delovni načrt Vlade RS za leto 2004. Priprava novega klasifikacijskega sistema na področju izobraževanja in usposabljanja tako tudi v prihodnje ostaja, kljub številnim težavam, med prednostnimi infrastrukturnimi nalogami SURS-a.

Statistični urad RS

116 Klasifikacija za statistiko zunanje trgovine

Klasifikacije, ki se uporabljajo v statistiki blagovne menjave in so se v letu 2003 spremenile, so bile usklajene in dopolnjene skladno s spremembami. Običajno se Kombinirana nomenklatura (KN) spremeni enkrat na leto. Zaradi nacionalne zunanjetrgovinske politike, ki se usklajuje skozi celo leto, njen rezultat so običajno nove desetmestne tarifne oznake za blago, pa se šifrant skrajšanih nazivov proizvodov KN-ja in povezovalni šifrant dopolnjujeta sproti.

Šifrant držav je bil usklajen s spremembami standarda ISO 3166 in evropske *Geonomenklature*²⁸.

RAZVOJNE NALOGE

R116 Klasifikacije za statistike zunanje trgovine

Statistični urad RS

R116.01 Kombinirana nomenklatura

Uvedba poglavja 98, ki se uporablja za poenostavljeno deklariranje izvoza (Extrastat) oz. odprem ter prejemov (Intrastat) proizvodnih linij v nacionalno različico KN-ja, se je izkazala za nepotrebno, saj bo z vstopom Slovenije v EU v Sloveniji neposredno začela veljati evropska Uredba, ki spreminja aneks I k Uredbi Sveta o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi. Ostale naloge in usmeritve s tega področja bo SURS lahko začel uresničevati po vstopu v EU, ko bodo predstavniki SURS-a v Sekciji za tarifno in statistično nomenklaturu Odbora za carinski zakonik lahko vplivali na spremembe KN-ja.

---

²⁸ **Geonomenklatura** je nomenklatura držav in ozemelj za statistiko zunanje trgovine Skupnosti in statistiko trgovine med državami članicami.

Pravni red Evropskih skupnosti

- Uredba Komisije (EU) št. 1789/2003, spremenjena z Aneksom I k Uredbi Sveta št. 2658/87 o tarifni in statistični nomenklaturi in o skupni carinski tarifi. V tem predpisu je objavljena Kombinirana nomenklatura (KN), ki bo začela veljati v letu 2004. Nacionalna različica KN-ja za leto 2004 je že bila objavljena v Uradnem listu RS, št. 122/03 kot Uredba o kombinirani nomenklaturi s carinskimi stopnjami za leto 2004. Za prevod (in verjetno tudi strokovno redakcijo) je zadolženo Ministrstvo za gospodarstvo, ki je skrbnik KN-ja, SURS je le njen uporabnik.
- Uredba Komisije št. 2081/2003 o nomenklaturi držav in ozemelj za statistiko zunanje trgovine Skupnosti in statistiko trgovine med državami članicami. Gre za nomenklaturu držav in ozemelj, ki bo začela veljati v letu 2004.

117 Standardna klasifikacija teritorialnih enot (SKTE²⁹)

Statistični urad RS

Vlada RS je na svoji 59. redni seji dne 29. 1. 2004 pod točko 1č obravnavala informacijo o izvajanju uredbe EU-ja NUTS³⁰ in prilagajanje veljavne uredbe o standardni klasifikaciji teritorialnih enot – SKTE. SURS je informacijo za Vlado RS pripravil na osnovi zaključkov sestanka delovne skupine za regionalne statistike, na katerem je bila ena od osrednjih točk interpretacija uredbe NUTS in postopek implementacije v državah pristopnicah. V prilogi k Uredbi št. 1059/2003 je že predložena teritorialna členitev vseh sedanjih držav članic. Z vstopom novih članic bo treba uredbo dopolniti. Eurostat je zadolžen, da z vsemi državami pristopnicami doseže soglasje o njihovi teritorialni členitvi, ob upoštevanju določil Uredbe št. 1059/2003. Tako dogovorjena teritorialna členitev bo v obliki aneksa s 1. majem 2004 dodana k navedeni uredbi.

3. marca 2004 je SURS prejel poziv generalnega direktorja Eurostata, g. Michela Vanden Abeele, v katerem SURS pozivajo k pregledu predloga Aneksa I k Uredbi št. 1059/2003 glede pravilnosti poimenovanja statističnih regij. V poslanem predlogu je Slovenija na ravni NUTS 1 in NUTS 2 navedena kot celota, na ravni NUTS 3 pa razdeljena na 12 obstoječih statističnih regij. Rok, do katerega je treba odgovoriti Eurostatu, je 31. 3. 2004.

SURS je že 15. januarja 2004 zaprosil Eurostat za navodila glede postopkov in rokov, če bi se Slovenija odločila za spremembe obstoječih meja 12 statističnih regij. SURS do danes ni prejel uradnega odgovora Eurostata, v neuradnem pismu pa opozarjajo, da bo zaradi pristopa prišlo do zamenjave sedanje »priloge 1« uredbe NUTS z novo različico, ki vključuje države kandidatke. Za vse države pristopnice bodo prevzete že dogovorjene statistične regije. Ker je priloga izdelana samo z imeni v izvornem jeziku posamezne države, se trenutno osredotočajo na to, da je treba zagotoviti pravilno črkovanje imen na vsaki ravni nomenklature NUTS in nič drugega. Po neuradnem mnenju Eurostata je za spremembe dogovorjenih statističnih regij že prepozno in bi uveljavljanje sprememb lahko ogrozilo proceduro priključevanja. Spremembe teritorialne členitve NUTS bodo države

²⁹ **SKTE** je obvezen nacionalni standard, ki se uporablja pri evidentiranju, zbiranju, obdelovanju, analiziranju, posredovanju in izkazovanju podatkov o teritorialni razdelitvi Republike Slovenije.

³⁰ *Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a common classification of territorial units for statistics.*

pristopnice lahko uveljavljale v letu 2006, ko bo izšla naslednja različica NUTS, uporabljati pa se bo začela 1. 1. 2008.

V skladu s sklepom Vlade RS bo SURS v odgovoru Eurostatu zahteval, da se v aneksu k uredbi NUTS pri teritorialni ravni NUTS 2 doda opomba, da bo Slovenija glede teritorialne členitve na ravni NUTS 2 nadaljevala pogajanja, ki bodo zaključena najpozneje do konca leta 2006.

Problematiko je obravnaval Statistični svet RS na 12. seji 11. 3. 2004 in podprl prizadevanja SURS-a.

12 Izobraževanje statistikov

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS še naprej razvijal program izobraževanja statistikov.

Izobraževanja, povezanega s statistiko, informacijsko tehnologijo in menedžmentom, se je udeležilo 795 udeležencev³¹, ki so za izobraževanje porabili 7777 ur.

1. Izobraževanje *na področju statistike* je potekalo *interno* in *eksterno*; udeležilo se ga je 398 uslužbencev, skupno število porabljenih ur je bilo 2749. Izobraževanje na področju statistike je vključevalo:

- **Osnove statističnih metod;**
- **Indeksna števila;**
- **Pregled statističnega sistema in sodobnih statističnih metod** (ciljna populacija je bila sektor za proizvodnjo lastnih statističnih baz podatkov);
- **Kartografsko prikazovanje ter predavanja s področja klasifikacij** oz. klasifikacijskega strežnika;
- V letu 2003 so bila pripravljena (izvedena v začetku 2004) tudi **predavanja za statistike začetnike**³², ki so vključevala: pregled slovenskega in evropskega statističnega sistema; proces pretoka podatkov, osnove anketne metodologije; osnove klasifikacij; pomen administrativnih virov in statističnih registrov; časovne vrste; zakrivanje; kakovost v statistiki; dokumentacijo statističnih raziskovanj in diseminacijo.
- V letu 2003 je SURS z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izvedel tudi **izobraževalno delavnico**, da bo preveril možnosti uporabe administrativnih virov za statistične potrebe.

2. Ostali udeleženci izobraževanja so se izobraževali na *področju informacijske tehnologije* (na različnih ravneh, od računalniške pismenosti do uporabe zahtevnih računalniških paketov) in *na področju menedžmenta*.

Poleg navedenih tečajev in predavanj so se uslužbenci SURS-a vključevali tudi v šolanje ob delu³³.

SURS spodbuja tudi učenje tujih jezikov – angleškega, francoskega in nemškega. V letu 2003 se je izobraževalo 9 uslužbencev SURS-a.

---

³¹ Nekateri uslužbenci so se udeležili več tečajev oz. predavanj in so zato šteti večkrat.

³² T. i. program za uslužbenca, ki na področju državne statistike delajo manj kot tri leta.

³³ Glej ORGANIZACIJA, KADRI IN IZOBRAŽEVANJE V LETU 2003.

SPSR 2003–2007

V srednjeročnem programu statističnih raziskovanj je kot pomembna podpora politiki celostnega obvladovanja kakovosti statističnih izdelkov in storitev naveden tudi razvoj človeških virov. Izobraževanje na vseh področjih seveda pomembno vpliva na razvoj razpoložljivih človeških virov na SURS-u.

13 Elektronska obdelava podatkov

Statistični urad RS

SURS je v letu 2003 nadaljeval posodobitev zbiranja podatkov, ki zajema tako primarne (poročevalske enote – podjetja) kakor tudi sekundarne vire, kot so različne administrativne evidence in registri. SURS zbira podatke na *klasičen* način, z navadnimi obrazci, ali *elektronsko*, vključno s poročanjem prek spleta.

Posodobil je postopek prevzema podatkov iz administrativnih virov. V ta namen je sklenil predhodno ustrezen pisni dogovor z institucijo, ki je pristojna za določeno evidenco (npr. DURS). V letu 2003 je posebno pozornost namenil prevzemu podatkov iz centralnega registra prebivalstva, (skrbnik je MNZ), kar pa še ni ustrezno tehnično rešeno.

Po 32. in 33. členu Zakona o državni statistiki³⁴ ima državna statistika pravico do pridobivanja individualnih podatkov z identifikacijo iz vseh administrativnih virov. Ta pravica je bila dosežena z intenzivno vključitvijo Statističnega sveta RS, ki je s problematiko seznanil predsednika Vlade RS in ga pozval, da se osebno in aktivno vključi v razrešitev problema.

Za elektronsko poročanje je bila vzpostavljena ustrezna tehnična infrastruktura s programsko opremo in postopki, trenutno še v fazi poskusne uporabe.

Nadaljujejo se razvojna prizadevanja znotraj projektov, vključenih v program projektov *e-uprava*³⁵.

V letu 2003 so se začele obsežne priprave za prenovo SURS-ovih aplikativnih rešitev, ki potekajo na centralnem vladnem strežniku IBM OS/390 na Centru Vlade za informatiko (CVI).

S Carinsko upravo RS je SURS sodeloval pri skupnem projektu izgradnje informacijskega sistema Intrastat, ki v prvi fazi med drugim zagotavlja podjetjem možnost *spletnega poročanja* o svoji blagovni menjavi z državami članicami EU-ja. V projektu aktivno sodeluje tudi CVI, ki zagotavlja tehnično infrastrukturo v okviru HKOM-a in ustvarja ter zagotavlja pogoje za povezovanje in nemoteno delovanje Intrastata znotraj vladnega omrežja.

---

³⁴ Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01.

³⁵ SURS je s pooblaščenimi izvajalci v okviru akcijskega načrta e-Uprave do 2004 zadolžen za naslednje projekte: *e-zbiranje podatkov* (E-Core, mednarodni projekt), prenovo spletnega mesta SURS-a, varno elektronsko posredovanje podatkov SURS-u, obdelavo statističnih podatkov, informiranje javnosti in mednarodnih organizacij, e-prevzemanje mikropodatkov iz javnopravnih zbirk za statistični namen, omrežno dostopen klasifikacijski strežnik ter Intrastat.

14 Informacijske tehnologije

Statistični urad RS

V letu 2003 se je nadaljevala temeljita prenova informacijsko-tehnične infrastrukture, ki zagotavlja optimalnejše pogoje za shranjevanje, obdelavo, diseminacijo ter arhiviranje podatkov popisa prebivalstva ter drugih statističnih raziskovanj SURS-a, predvsem z vidika optimizacije procesov.

Računalniška strojna in programska oprema SURS-a je na dveh prostorsko ločenih lokacijah (Vožarski pot 12 in Parmova 33), medsebojno povezanih s skupnim *komunikacijskim omrežjem državnih organov*, ki hkrati omogoča povezave s centralno računalniško in komunikacijsko opremo Centra Vlade za informatiko (CVI). Poleg povezav, ki jih zagotavlja komunikacijsko omrežje državnih organov, vzdržuje SURS *komunikacijsko povezavo z Eurostatom* za potrebe rednega poročanja ter za dostop do njihovih podatkovnih zbirk in dokumentov.

Nabava opreme je zajemala osebne in prenosne računalnike ter zamenjavo nekaj strežnikov, prav tako pa je tekoče potekala obnova starejših računalnikov. SURS je kupil in zamenjal tudi nekaj mrežnih tiskalnikov.

Zaradi selitve večjega števila zaposlenih na Parmovo 33 je bilo treba *nadgraditi lokalno mrežo na tej lokaciji*. Prav tako je bilo treba obnoviti več priključkov.

SURS je na obeh lokacijah nadgradil sisteme za izdelavo varnostnih kopij. Z dodatnimi prostimi mesti je proces izdelave dnevnih varnostnih kopij tako popolnoma samodejen in lahko deluje dalj časa brez vsakega posega operaterjev. Uporabljena tehnologija trakov RAID je uspešna funkcionalno in tudi z vidika stroškov upravljanja.

SURS je sklenil pogodbo o nakupu licenc Microsoftove programske opreme in storitve (EA 6.0 Agreement), pogodbo o vzdrževanju za programske opreme Oracle, SAS, Blaise, PC-AXIS in TPL. Kupljen je bil program TOAD za učinkovitejšo pripravo aplikativnih rešitev na področju baz podatkov s programsko opremo Oracle.

Prečna komunikacijska povezava med obema lokacijama SURS-a je bila oktobra nadomeščena z ustreznim 10 megabitnim optičnim povezovalnikom in povezana v HKOM, kar zagotavlja mnogo večjo operativnost dela med obema lokacijama.

15 Relacijska baza podatkov

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS vzpostavil bazo podatkov Popisa prebivalstva 2002, iz katere so nato potekale vse tabelacije in drugi izhodi. S pomočjo orodij MS OLAP so se ustvarjale tudi t. i. *podatkovne kocke*, ki so uporabnikom zelo olajšale analitično pregledovanje podatkov.

Na novo so bile vzpostavljene baze podatkov:

- popisa sadjarstva,
- s področja davkov in socialnih prejemkov,
- energetike,
- za analitične potrebe raziskovanj s področja demografije podjetij.

Potekalo je tudi vzdrževanje in polnjenje obstoječih baz s podatki raznih anket in statističnih raziskovanj ter podatkov iz administrativnih virov. Zaradi usklajevanja z zahtevami EU-ja tudi na že obstoječih bazah in pripadajoči programski opremi je treba opraviti določene dopolnitve ali popravke.

V okviru projekta *Phare STAT 2000*³⁶ je bila v podatkovno skladišče SURS-a dodana baza za strukturne statistike plač (SES), ki je bila v letu 2003 dopolnjena v skladu s spremembami, izvedenimi na raziskovanju o strukturi plač. Nekaterih dopolnitev in popravkov je bila deležna tudi programska oprema za vodenje metapodatkov (METIS).

Prav tako je SURS nadaljeval polnjenje in razvoj podatkovnega skladišča, ki je nastalo v okviru projekta *Phare COP 98*³⁷ za izbrana prednostna področja usklajevanja slovenske statistike s pravnim redom EU-ja: kmetijstvo, strukturne poslovne statistike in regionalne statistike.

Poleg razvoja programske opreme za vzpostavitev in polnjenje podatkovnih baz ter njihovo uporabo je redno potekala tudi administracija baz podatkov, ki je ključnega pomena in je po obsegu in kompleksnosti statističnih baz sorazmerno zahtevna. Več naporov in skrbi je bilo namenjenih:

- administraciji in podpori transakcijske baze za vodenje baze klasifikacij KLASJE, v kateri je trenutno čez 730 klasifikacij in šifrantov ter 71 pretvornikov med njimi.
- Vzdrževana in administrirana je bila tudi replikacijska baza podatkov Poslovnega registra Slovenije (PRS), ki se vodi na centralnem računalniku pri CVI-ju in je namenjena raznim uporabnikom v državni upravi. SURS jo je po prenosu PRS-ja na novega upravitelja v letu 2002 vodil in administriral po naročilu in pooblastilu AJPES-a. SURS je na novo vzpostavil replikacijo PRS-ja v lokalnem okolju.
- V letu 2003 je bila vzpostavljena tudi tako imenovana geodimenzija, ki se uporablja v podatkovnih skladiščih in se redno posodablja s pomočjo replikacije Registra prostorskih enot, ki ga vodi Geodetska uprava RS.

17 Diseminacija

Statistični urad RS

Z uvajanjem in uporabo mednarodnih statističnih standardov in metod skrbi SURS za mednarodno primerljivost podatkov in statistično strokovnost. Pri diseminaciji teh podatkov si prizadeva biti prijazen do uporabnikov, tako da:

- upošteva enak dostop vseh uporabnikov do statističnih podatkov,
- skrajšuje čas od proizvodnje do objave rezultatov raziskovanj,
- objavlja napoved prvih statističnih objav,
- izboljšuje dostop do statističnih podatkov in informacij prek spleta,
- izdaja publikacije v slovenščini in angleščini.

Diseminacija statističnih podatkov in metod poteka na različne načine. Z izdajanjem publikacij SURS skrbi, da so vsi rezultati statističnih raziskovanj s pripadajočimi opisi podatkov in metod objavljeni v tiskani obliki.

---

³⁶ *Alignment of Slovene statistics with the Acquis Communautaire (STAT2000).*

³⁷ *Country Operational Programme (COP 98).*

V objavah na internetu so večinoma povzete izbrane vsebine iz tiskanih objav ali pa vsebina statističnih publikacij v celoti. Na internetu je dostopno tudi bogato gradivo (agregirani podatki) Banke statističnih podatkov³⁸.

Pri diseminaciji podatkov je pomemben neposredni stik z uporabniki (obiski uporabnikov, telefonski klici, dopisi, telefaksi, uporaba avtomatskega telefonskega odzivnika).

Poleg obveščanja domače in tuje javnosti izpolnjuje SURS številne mednarodne obveznosti in zahteve po podatkih.

- **Statistične publikacije**

Ena od oblik seznanjanja javnosti o dognanjih statističnih raziskovanj so tiskana gradiva.

SURS izdaja serijske in monografske publikacije, večinoma v okviru zbirk oz. podzbirk. Vse izhajajo periodično, vendar v različnih časovnih presledkih (*mesečno, četrletno, polletno, letno ali občasno*) – odvisno od vsebine in namena.

V njih so objavljeni:

- prvi podatki statističnih raziskovanj,
- ocene gospodarskih gibanj,
- izsledki rednih in občasnih statističnih raziskovanj, prikazani v prostoru in času.

Zbirke publikacij so oblikovane po različnih *merilih*: glede na podobnost v načinu obravnave, namenu uporabe, vsebinsko sorodnost.

Publikacije so praviloma dvojezične, slovensko-angleške. Vsebino statističnih publikacij SURS nenehno izpopolnjuje in prilagaja evropskim statističnim standardom. V publikacijah povzema statistične podatke drugih organov in organizacij, pooblaščenih za zbiranje statističnih podatkov. S tem želi uporabnikom ponuditi čim celovitejšo informacijo. Pri pripravi podatkov upošteva njihove pripombe in želje.

Letno proizvodnjo z bibliografijo statističnih publikacij predstavi SURS v Katalogu statističnih publikacij, ki ga izdaja za preteklo leto.

V letu 2003 je SURS izdal 150 različnih naslovov publikacij, kar je za 6 naslovov manj kot v letu 2002. V letu 2004 se bo zmanjšal obseg tiskanih publikacij, predvsem pa se bodo zmanjšale naklade zaradi vedno večje in kakovostnejše ponudbe podatkov na spletnih straneh SURS-a. Povečalo se bo število elektronskih publikacij in na ta način se bo skrajšal tudi čas za pripravo publikacij.

- **Podatki, dostopni prek elektronskih medijev**

V letu 2003 je SURS začel prenavo spletne strani, ki je dostopna prek naslova <http://www.stat.si>.

Projekt je bil vključen v *Akcijski načrt e-uprave* do leta 2004. Namen projekta je bil jasen: modernizacija spletne ponudbe uradnih statističnih podatkov uporabnikom v domačem in mednarodnem okolju ter povečevanje zaupanja uporabnikov v državno statistiko in državno upravo nasploh ter

---

³⁸ Banka statističnih podatkov je komunikacijski sistem na računalniku in podpira veliko bazo agregiranih podatkov. SURS skrbi za redno polnjenje obstoječe vsebine ter dodajanje novih vsebin (industrija, poslovne tendence).

izboljšanje odnosov z medijsko javnostjo. Projekt je bil zaključen v predviden roku, tj. konec leta, zato SURS ocenjuje, da so rezultati projekta povsem potrdili upravičenost sprejetih *strateških odločitev*:

- a. ponuditi uporabnikom prijazen in hiter dostop do uradnih statističnih podatkov, upoštevajoč prednosti, ki jih ponuja moderna informacijska tehnologija;
- b. vključiti uradne statistične podatke, ki jih poleg SURS-a proizvajajo tudi drugi pooblaščen izvajalci državne statistike, na spletno mesto SURS-a prek povezav na ustrezne spletne strani drugih pooblaščenih izvajalcev;
- c. slediti pri zasnovi novega spletnega mesta sodobnim načelom in trendom uporabnosti spletnih strani in diseminacije statističnih podatkov;
- d. izvesti projekt zaradi nezadovoljivih kadrovskih virov SURS-a s pomočjo zunanje strokovne institucije.

Pripravljen je bil *poseben portal za Popis 2002* (<http://www.stat.si/popis2002>), na katerem so bili v slovenskem in angleškem jeziku na pregleden način sproti predstavljeni vsi končni popisni rezultati, ki so bili splošni in strokovni javnosti predstavljeni tudi na posebni novinarski konferenci v dvorani parlamenta sredi aprila 2003.

Projekt STAT2000 in podatkovna baza SI-STAT

V juniju 2003 je bil zaključen projekt STAT2000, v okviru katerega je bila izdelana informacijska podpora za pripravo statističnih vsebin za objavo na spletnih straneh ter ostalih diseminacijskih kanalih.

Kot osnovo za centralno diseminacijsko rešitev je SURS uporabil družino orodij *PC-AXIS*, ki so jo razvili v skandinavskih statističnih uradih in je v uporabi v 25 statističnih uradih in institucijah po svetu. Rešitev temelji na večrazsežnostnih matrikah v enotnem besedilnem formatu, ki vsebuje poleg podatkov tudi metapodatke, potrebne za diseminacijo. Programska orodja te družine pokrivajo pripravo matrik in njihovo objavo v različnih diseminacijskih kanalih, na primer na internetu, v publikacijah in na pomnilniških medijih.

Oktobra 2003 je bila sprejeta odločitev o preimenovanju nove diseminacijske baze v *SI-STAT*. Poleg rezultatov Popisa kmetijstva 2000 in Popisa prebivalstva 2002 so bili v bazo dodani tudi podatki kmetijskih in demografskih statistik. V letu 2004 se bodo prenašala v bazo nova statistična področja, hkrati se bodo izboljšale nekatere funkcionalnosti uporabniškega vmesnika.

Banka statističnih podatkov (BSP)

BSP vsebuje približno 1,8 milijarde podatkov z različnih vsebinskih področij. Programsko opremo in vsebino Banke statističnih podatkov SURS redno vzdržuje in dopolnjuje v sodelovanju z regionalnim statističnim uradom Nordrhein Westfalen iz Nemčije.

Zanimanje za dostop do Banke statističnih podatkov prek interneta je bilo tudi v letu 2003 zelo veliko: 3.500 sej oz. približno 30.000 poizvedovanj mesečno. Tudi sestava uporabnikov je zelo široka, od študentov, posameznih podjetij, občin do ministrstev. Internetni dostop je bil večkrat predstavljen možnim uporabnikom (na primer na SURS-u in na posvetovanju Statistični dnevi 2003), poleg tega pa je SURS uporabnike še posebej povabil k samostojnemu pregledovanju in pripravi podatkov iz Banke statističnih podatkov.

Nameščen je bil nov vmesni strežnik, ki omogoča zanesljivejše povezave in hitrejši dostop. Nova različica Banke statističnih podatkov na internetu uporabniku omogoča še dodatne nove funkcije (npr. grafične prikaze, izbiro in tisk delnih tabel ipd.).

• **Posredovanje podatkov uporabnikom**

V letu 2003 so uporabniki statističnih podatkov na informacijsko središče naslovili skupno 2900 pisnih prošenj, več kot 15 000-krat poklicali dežurni telefon in skoraj 900-krat obiskali čitalnico SURS-a.

Uporabniki raje kot klasično pošto uporabljajo elektronsko, ki predstavlja 77 % vseh pisnih povpraševanj. Največ povpraševanj v obliki elektronske pošte je bilo zaznati v delu splošna javnost, kar 91 %. Tudi SURS uporabnikom vse pogosteje posreduje podatke po elektronski pošti, kar skrajša odzivni čas in izboljšuje kakovost diseminacije.

SURS loči zunanje uporabnike na štiri tipe uporabniških skupin:

- PODJETJA,
- JAVNI SEKTOR,
- SPLOŠNO JAVNOST,
- RAZISKOVALNE INSTITUCIJE.

V letu 2003 so navedene uporabniške skupine različno pogosto iskale podatke in informacije na SURS-u:

TIP UPORABNIKOV	Št.	%
PODJETJA	591	20 %
JAVNI SEKTOR	638	22 %
SPLOŠNA JAVNOST	1621	56 %
ZNANOST IN RAZISKOVANJE	59	2 %
skupaj	2909	100

Pri evidentiranju pisnih prošenj po podatkih je ugotovljeno, da je najmočnejša skupina uporabnikov *splošna javnost*, ki je v letu 2003 predstavljala kar 56 % vseh uporabnikov, najštevilnejši predstavniki pa so študenti. Uporabniki iz znanstvenoraziskovalnega sektorja so sicer maloštevilni (le 2 %), vendar so najzahtevnejši.

Med vsemi statističnimi področji je bilo največ povpraševanj po podatkih iz Popisa 2002, kateremu je sledilo povpraševanje po statističnih podatkih in informacijah zunanje trgovine, zaposlenih, cenah, prebivalstvu, kmetijstvu, plačah turizmu in proizvodnji.

Zanimanje uporabnikov za podatke je različno:

- *Splošna javnost* se je najbolj zanimala za popisne podatke, podatke o zaposlenih, zunanji trgovini, cenah in turistih.
- Uporabniki iz *javnega sektorja* so poleg popisnih podatkov največkrat želeli podatke o cenah, kmetijstvu, plačah, zaposlenih in izvozu-uvozu.
- Uporabniki iz *podjetij* so se najbolj zanimali za podatke iz zunanje trgovine, popisa, cen, plač proizvodnje.
- Uporabniki iz *znanstvenoraziskovalnega področja* so najpogosteje iskali podatke o zunanji trgovini in zaposlenih.

SURS ugotavlja, da se z izboljšano ponudbo podatkov na spletu zmanjšuje povpraševanje po telefonu, medtem ko se povečuje število klicev na avtomatski telefonski odzivnik, ki ponuja zadnje objave aktualnih kratkoročnih kazalnikov.

Iz statistike telefonskega povpraševanja (brez upoštevanja avtomatskega telefonskega odzivnika) je razvidno, da je hiter način dostopa med uporabniki priljubljen. Z možnostjo hitrejšega dostopa do spletnih strani in vse bogatejšo ponudbo uradnih statističnih podatkov, ki jih SURS ponuja na spletu, tudi telefon kot najpogostejši diseminacijski kanal v preteklih letih izgublja svoje dolgoletno prvo mesto med iskalnimi potmi do statističnih podatkov in informacij:

TELEFONSKO POVPRÁŠEVANJE po statističnih podatkih po letih		
2001	2002	2003
30 132	28 003	15 077

V letu 2003 je informacijsko središče obiskalo 888 uporabnikov. Število obiskov navadno naraste z začetkom šolskega leta, tj. v obdobju od septembra do decembra. Glede na prejšnje leto se je število obiskov informacijskega središča povečalo za približno 48 %, kar pomeni, da želijo uporabniki tudi razlago in pomoč pri iskanju podatkov. Nekateri uporabniki pri svojem delu še vedno raje uporabljajo klasične tiskane publikacije kot pa statistične podatke in informacije v elektronski obliki.

Mediji imajo med uporabniki statističnih podatkov poseben položaj – tiskovne agencije, televizijske in radijske postaje ter časniki imajo vlogo prenašalca podatkov in informacij drugim uporabnikom, predvsem širši javnosti. Z objavami nekaterih podatkov in informacij sprožajo javno debato in pomagajo pri oblikovanju javnega mnenja. Zato je razumljivo, da si SURS intenzivno prizadeva za objave v medijih. V letu 2003 je zato organiziral 16 rednih novinarskih in posebno novinarsko konferenco ob objavi končnih podatkov Popisa 2002 v dvorani Državnega sveta. Na rednih novinarskih konferencah strokovnjaki za posamezna statistična področja predstavijo izsledke statističnih raziskovanj ter komentarje ob objavi podatkov, ki zanimajo širši krog uporabnikov in so pomembni tudi za nadaljnje socialnoekonomske analize. Prejemniki gradiva, pripravljenega za udeležence novinarskih konferenc, so tudi številne državne institucije, nekatera podjetja in posamezniki.

Na željo uporabnikov organizira SURS predstavitve svoje dejavnosti, t. i. poslanstva državnega Statističnega urada in organiziranosti državne statistike, ter predstavitve posameznih področij statistike. Te vrste izobraževanja uporabnikov so se v preteklem letu udeležili predvsem skupine študentov družboslovne in ekonomske fakultete, dijaki srednje ekonomske šole in učenci geografskih krožkov osnovnih šol. Predstavitve so pripravili svetovalci Informacijskega središča in strokovnih oddelkov SURS-a.

- **Specialna knjižnica SURS-a**

Knjižnica spada med specialne knjižnice in je bolj kot zunanjim uporabnikom namenjena notranjim uporabnikom, tj. strokovnjakom statističnih oddelkov, ki proizvajajo statistične podatke. Knjižna zaloga obsega okrog 30 000 knjižnih enot, in sicer s področja statistike, ekonomije, matematike, zakonodaje, računalništva in drugih področij. Še posebej se knjižnica lahko pohvali z zbirko statističnih letopisov iz drugih držav in s publikacijami

Statističnega urada Evropskih skupnosti, Eurostata. Knjige so urejene po načelu prostega pristopa. Zunanji uporabniki knjižnice lahko literaturo pregledajo v čitalnici, za zaposlene v SURS-u pa je urejena tudi medknjižnična izposoja.

- **Služba za publiciranje**

V letu 2003 je bilo v službi za publiciranje, v odseku priprave za tisk, oblikovanih okoli 1142 različnih primerov publikacij, okrožnic, obrazcev in drugega gradiva. Skupno število oblikovanih strani in pripravljenih za tisk je bilo 11 648 (formata A4), v tem podatku niso zajeti dopisi.

Stiskanih in v knjigovoznici dodelanih v dokončno obliko publikacij, obrazcev in drugega gradiva pa je bilo okoli 8 189 130 strani formata A4.

17991.06 SDDS Standard statistične diseminacije podatkov (Full subscription)

Banka Slovenije

V letu 2003 je Banka Slovenije nadaljevala objavljane standardiziranih statističnih podatkov po vnaprej objavljenem koledarju v skladu s standardom objavljanja podatkov Mednarodnega denarnega sklada. Ta tekoče preverja izpolnjevanje tega standarda na slovenski nacionalni strani pri Banki Slovenije, ki skrbi za objavo podatkov, metapodatkov in koledarja objav kakor tudi za medsebojno povezovanje (točka 18 LPSR-ja) s SURS-om in MF-jem v skladu s standardom, h kateremu je Slovenija pristopila na začetku leta 1997. Izpolnjevanje standarda prispeva k mednarodni transparentnosti Slovenije. Septembra 2003 je Banka Slovenije izpolnila novi zahtevani standard SDDS za statistiko zunanjega dolga po novi metodologiji MDS-ja.

17991.07 Bilten BS/Monthly Bulletin publikacija; tisk in spletna stran

Banka Slovenije

Objave posameznih statistik in drugih statističnih publikacij. Banka Slovenije je tudi v letu 2003 redno objavljala statistične podatke na spletnih straneh (tako imenovane hitre podatke), v statističnem biltenu in publikacijah ter informacijah o neposrednih naložbah, plačilni bilanci, finančnih trgih in potovanjih.

18 Statistično usklajevanje

RAZVOJNE NALOGE

Statistični urad RS

R18991.01 Metodološko usklajevanje na področju strukturne statistike podjetij

V letu 2003 je SURS redno sodeloval v Eurostatovih usmerjevalnih in delovnih skupinah za razvoj in usklajevanje strukturne statistike podjetij v državah članicah in kandidatkah ter se tekoče seznanjal z načrti EU-ja pri statističnem opazovanju poslovne populacije. Uspešno je potekalo tudi sodelovanje pri izmenjavi izkušenj in reševanju problemov pri vzpostavljanju statističnega sistema, ki naj bi omogočal izpolnjevanje evropske zakonodaje na področju strukturne statistike podjetij.

Pri razvoju strukturne statistike podjetij je bil v letu 2003 poudarek predvsem na statistiki storitev. Evropska komisija je razpisala dva projekta: *Poslovne storitve* in *Povpraševanje po storitvah*.

SURS-u je s sklenitvijo priloge k dogovoru o sodelovanju z DURS-om uspelo pridobiti *individualne podatke o poslovanju podjetij*. Nadaljnje sodelovanje SURS-a z Agencijo RS za javnopravne evidence in storitve in DURS-om bo tudi v prihodnje pripomoglo k rednemu in pravočasnemu prikazovanju podatkov o poslovanju podjetij ter tudi razbremenjevanju poročanja podjetij v statistične namene.

Pravni red Evropskih skupnosti

Za statistiko enot pod tujim nadzorom (**FATS**³⁹) je bil pripravljen osnutek Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki Skupnosti o strukturi in dejavnosti enot pod tujim nadzorom. Le-ta določa vsebino in obseg spremljanja statistike domačih enot v lasti tujih pravnih in fizičnih oseb in statistiko enot domačih podjetij v tujini.

19 Mednarodno sodelovanje

Statistični urad RS

Skladno z zavezo v pogajalskih izhodiščih je SURS v letu 2003 nadaljeval usklajevanje slovenske državne statistike s pravnim redom EU-ja.

Usklajevanja z novo evropsko zakonodajo so bila potrebna na številnih statističnih področjih: *aktivno prebivalstvo; plače in stroški dela; statistika dohodka in življenjskih pogojev EU-SILC; letni in četrletni nacionalni računi; finančni in nefinančni računi; cene; poslovne statistike; PRODCOM; transport; informacijska družba; državni primanjkljaj in dolg; INTRASTAT; Na področju kmetijstva – raba in pokrovnost tal in TAPAS; okolje in okoljski računi; regionalni računi; raziskave in razvoj; inovacije; geografske in lokalne informacije.*

Usklajevanje statistike v primerjavi z drugimi delovnimi skupinami oz. poglavji pravnega reda EU (*acquis*) je specifično, saj zajema tudi obveznosti, ki temeljijo na sporazumih (*gentlemen agreements*), izpolnjevanju metodoloških in drugih dogovornih obveznosti oz. na prevzemanju statistične prakse EU-ja. To so glavni razlogi, da so bila v preteklem letu potrebna tudi nova metodološka usklajevanja na številnih področjih statistike, kot so:

- izvajanje akcijskega načrta držav pristopnic za ekonomske, denarne in finančne statistike;
- prevzemanje kodeksa najboljših praks (npr. Kodeksa najboljše prakse v postopku ugotavljanja presežnega dolga in primanjkljaja);
- upoštevanje številnih sporazumov in memorandumov (npr. sporazuma, ki ureja odnose med Eurostatom in ECB-jem ter drugimi evropskimi institucijami pri makroekonomskih statistikah).

Zaradi zgoraj naštetih usmeritev Evropske komisije je moral SURS v preteklem letu skrajševati periodiko statističnih raziskovanj in povečati pravočasnost poročanja podatkov ter hkrati izboljšati statistično kakovost. Na osnovi najnovejših praks je na že usklajenih področjih statistike izvajal metodološke izboljšave.

---

³⁹ Foreign Affiliates Trade Statistics (**FATS**).

Statistični podatki so bili podpora pogajalcem drugih področij, kot so prost pretok blaga, kmetijstvo, regionalna politika in usklajevanje strukturnih instrumentov, okolje itd., saj je statistična zakonodaja tesno povezana s številnimi drugimi poglavji oz. politikami (tako na nacionalni ravni kot na ravni politik EU-ja). Natančni in harmonizirani statistični podatki pa so poleg izvajanja politik pomembni tudi v okviru mednarodnih primerjav. Tako je SURS v sodelovanju s pooblaščenimi izvajalci ter drugimi institucijami zagotovil (poleg drugih kazalnikov) tudi strukturne kazalnike za Slovenijo, s katerimi je začela Evropska komisija spremljati izvajanje Lizbonske strategije tudi za države pristopnice.

S posebnim mehanizmom je tekoče spremljal in poročal o stanju in napredku slovenske državne statistike in krepil usklajevanje med pooblaščenimi izvajalci statističnih raziskovanj ter delovnimi skupinami za pripravo izhodišč v okviru pogajanj z EU-jem. V skladu z *Navodilom o postopkih in načinu priprave stališč v postopku sprejemanja zakonodajnih predlogov in drugih aktov EU-ja*, sprejetim maja 2003, se je aktivno vključil v postopek sprejemanja zakonodajnih predlogov in drugih aktov EU-ja s področja statistike. Oblikovana je bila delovna skupina za pripravo stališč v postopku sprejemanja zakonodajnih predlogov ter drugih aktov EU-ja za področje statistike (16. delovna skupina), katere nosilni organ je SURS.

SURS je pri pripravi in usklajevanju stališč dosledno upošteval navodila in roke, ki so bili v številnih primerih zelo kratki, kar je na SURS-u povzročilo določene spremembe pri organizaciji dela.

Stališča in poročila s sestankov delovnih skupin Sveta EU-ja, ki so se jih udeležili predstavniki SURS-a, so bila ustrezno pripravljena in pravočasno predložena Službi Vlade za evropske zadeve (SVEZ-u).

SURS je Pododboru za ekonomska in monetarna vprašanja, gibanje kapitala in statistiko redno poročal o napredku na področju slovenske državne statistike.

V letu 2003 je še izboljšal povezovanje z Evropskim statističnim sistemom in drugimi mednarodnimi institucijami, predvsem s Konferenco evropskih statistikov ter Statistično komisijo pri Združenih narodih ter na ta način krepil svojo institucionalno usposobljenost. Predstavniki SURS-a so sodelovali v delovnih skupinah, odborih (Statističnem programskem odboru) ali birojih (Biroju konference evropskih statistikov) v najzgodnejših fazah priprav osnutkov nove zakonodaje, strategij ter drugih pomembnih dokumentov in ob tem izražali mnenja in predloge. Status opazovalca, ki ga je imel SURS v letu 2003 skupaj s pooblaščenimi izvajalci statističnih raziskovanj v navedenih delovnih telesih, je omogočal bolj pravočasno ukrepanje v okviru novih zahtev EU-ja, vključno z načrtovanjem potrebnih finančnih in človeških virov.

Na mednarodnem področju je SURS najpogosteje sodeloval z Eurostatom. Eurostat daje skupaj z OECD-jem na številnih statističnih področjih v obliki posebnih programov sodelovanja tehnično pomoč statističnim uradom držav kandidatk za članstvo v EU-ju. Del tega programa je bil v letu 2003 sofinanciran iz proračuna Slovenije, del pa iz sredstev programa Phare, skupnega (*multi-beneficiary*) in nacionalnega programa za leto 2000 (za razvoj integriranih regionalnih in kmetijskih podatkov in za razvoj strukturne statistike plač in za leto 2003 v okviru statistike INTRASTAT). Krizni dogodki na Eurostatu v preteklem letu so precej upočasnili izvajanje številnih aktivnosti, in sofinanciranje je bilo neredno, nekatere naloge, stroške in druga bremena so prelagali na statistične urade držav članic in pristopnic.

Pri izpolnjevanju mednarodnih zahtev (pripravi vprašalnikov, baz podatkov, pojasnil itd.) je SURS redno sodeloval tudi z drugimi mednarodnimi institucijami, kamor spadajo OECD, OZN ter njene specializirane in sorodne agencije: ECE, CES, IMF, ILO, FAO, WTO, WHO, UNESCO, UNICEF.

Predstavniki SURS-a so na skoraj vseh statističnih področjih aktivno sodelovali (s strokovnimi prispevki ali mnenji) na številnih sestankih, konferencah ali seminarjih. Pri poročanju zgoraj navedenim institucijam je SURS sodeloval tudi s pooblaščenimi izvajalci programa statističnih raziskovanj in drugimi institucijami, predvsem:

- z Banko Slovenije in Ministrstvom za finance v okviru Posebnega diseminacijskega standarda;
- Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve pri statistiki prebivalstva, nezaposlenosti, zaposlenosti, dela, plač itd.;
- Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvom za okolje in prostor in drugimi.

Dvostransko sodelovanje je zajemalo tehnično pomoč Danske.

SURS kot dajalec tehnične pomoči na statističnem področju sodeluje tudi z državami, ki so nastale na območju nekdanje Jugoslavije. V teh državah je s pomočjo sredstev Eurostata in OECD-ja izvajal *Projekt primerjave kupne moči (PPP)*. Na drugih statističnih področjih pa je bila njegova tehnična pomoč zaradi pomanjkanja sredstev omejena le na kratkotrajne akcije Hrvaški in Makedoniji.

Banka Slovenije

192.04 Statistično svetovanje in tehnična pomoč centralnim bankam

Banka Slovenije v letu 2003 ni bila zaprosena za neposredno tehnično pomoč in/ali svetovanje drugim centralnim bankam na statističnem področju.

V okviru sodelovanja in tehnične pomoči državam bivše Jugoslavije⁴⁰ so predstavniki Banke Slovenije na ljubljanskem Centru odličnosti na področju financ predstavnikom centralnih bank s področja jugovzhodne Evrope predstavili statistiko plačilne bilance.

Predstavniki Banke Slovenije se od leta 2001 redno dvakrat na leto udeležuje plenarnih zasedanj »*Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistic*« CMFB-ja kot usklajevanja strateških vprašanj evropske finančne statistike med predstavniki statističnih uradov in statističnih oddelkov centralnih bank Evropske unije in pridruženih članic ter tudi Eurostata in ECB-ja.

V letu 2003 je Evropska centralna banka povabila predstavnike Banke Slovenije na sestanke *Statistical Committee* in delovnih skupin za denarno in bančno statistiko, plačilno bilanco in zunanje statistike, finančne račune monetarne unije, splošno ekonomsko statistiko in statistiko državnega sektorja ter statistični informacijski sistem. Do vstopa Slovenije v EU bodo predstavniki Slovenije skupaj s predstavniki drugih bodočih članic opazovalci navedenih delovnih teles.

---

⁴⁰ glej nalogo 192.02.

20 Priprava na pristop k EU-ju

Statistični urad RS

Skupna zakonodaja EU-ja⁴¹, ki jo mora sprejeti Slovenija do vstopa v EU, je v registru pravnih predpisov EU-ja vsebinsko razdeljena na poglavja. Statistiki tudi v EU-ju ni bilo dodeljeno ločeno poglavje, zato pri pregledovanju opravljenega dela SURS na področju strokovnih redakcij uporablja svoje sezname. SURS težje spremlja seznam aktov, ki bodo prevedeni, ali katerih strokovno redakcijo je treba opraviti, saj mu resorna ministrstva akte s področja statistike po lastni presoji pošiljajo v redakcijo ali pa ne in šele s spletnih strani Centra vlade RS za informiranje ali po prejemu seznama od SVEZ-a ugotovi, kateri pravni predpisi so bili obdelani, pa o tem ni bil pravočasno obveščen. SURS na strokovno službo SVEZ-a redno pošilja podatke o tem, kateri akti spadajo v pristojnost SURS-a in sam opravlja strokovno redakcijo. Na ta način dobro poteka sodelovanje z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Ministrstvom za gospodarstvo, z nekaterimi zapleti pa tudi z Ministrstvom za promet.

Po prejemu datotek aktov v strokovno redakcijo je SURS v letu 2003 opravil strokovne redakcije 84 pravnih predpisov EU-ja (od začetka projekta v letu 1999 do konca leta 2002 pa redakcije 75 pravnih predpisov)⁴². To pomeni da je SURS-u v letu 2003 uspelo opraviti strokovne redakcije prek 1600 avtorskih strani, pri čemer sta dva pravna predpisa preseгла 150 avtorskih strani, priloge enega akta pa so presegle 700 strani.

Doslej je pri pripravi slovenskih različic pravnih aktov Evropskih skupnosti s področja statistike vse faze dela prešlo 22 pravnih aktov, katerih slovenske različice so dosegljive tudi na spletnem naslovu http://surs_web, do njih pa je mogoče priti po naslednji poti: vsebina, projekti, prevodi_STAT_Zakon_EU.

Eden izmed sestavnih delov strokovnih redakcij aktov je tudi izdelava t. i. glosarja za navedeni akt. SVEZ vnese te izraze, ki jih predlagajo ministrstva in organi v sestavi, v skupno nacionalno bazo izrazov, poznano pod imenom *Evroterm*⁴³.

22 Statistično raziskovanje

RAZVOJNE NALOGE

Statistični urad RS

R22991.01 Razvoj vzorčenja po standardih za statistične potrebe

- Za razvoj vzorcev oseb in gospodinjstev v anketah, ki potekajo na terenu, so spremembe v metodologiji prinesli končni rezultati Popisa 2002. SURS je Popis 2002 v letu 2003 uporabljal kot vzorčni okvir z dodano vrednostjo. Na ta način so bili pripravljene vzorčni okvirji za Anketo o porabi energije in goriv v gospodinjstvih in Anketo o najetih stanovanjih. Popis je služil tudi kot osnova za uteževanje (*»raking«*).

---

⁴¹ t. i. *acquis communautaire*.

⁴² Vsebinske in naloge 12. delovne skupine – statistika (usklajevanje s sprejetimi pravnimi akti EU-ja do dneva vstopa v EU) in 16. delovne skupine (priprava stališč v postopku izvajanja predpisov EU-ja) je opisana pri področju 19 Mednarodno sodelovanje.

⁴³ glej <http://www.sigov.si/evroterm>.

- Na področju telefonskih vzorcev oseb in gospodinjestev je SURS nadaljeval primerjalno analizo podatkov razširjenosti telefonske mreže v primerjavi z razširjenostjo mobilne telefonije. Opravljene so bile tudi analize o možnostih vključitve mobilnih telefonov v anketiranje. SURS bo delo nadaljeval v letu 2004.
- SURS je pripravil skupni vzorčni okvir za poslovne ankete, ki omogoča nadzor in usklajevanje vzorčenja podjetij za različna statistična raziskovanja. S tem bo podjetjem v prihodnosti omogočeno, da nadzorovano vstopajo in izstopajo iz statističnih raziskovanj, hkrati bo tudi breme poročanja bolj porazdeljeno med različna podjetja.
- V letu 2003 je SURS nadaljeval delo na področju ocenjevanja vzorčnih napak in uporabo administrativnih ter drugih statističnih virov za izboljšave ocen.

Statistični urad RS

R22991.02 Razvoj metod za desezoniranje⁴⁴ in analizo časovnih vrst

V letu 2003 se je nadaljevalo desezoniranje časovnih vrst. SURS je preveril tudi ustreznost modelov iz leta 2002. Zaradi narave podatkov so se modeli pri nekaterih časovnih vrstah spremenili.

V okviru sosveta za statistiko trgovine je bila zunanjim članom sosveta pripravljena predstavitev desezoniranja in interpretacije rezultatov.

SURS je proučil novo predlagano metodologijo za izračunavanje časovnih vrst, ki bi bile prilagojene glede na delovne dneve pri kazalnikih STS-ja⁴⁵.

Statistični urad RS

R22991.03 Merjenje kakovosti podatkov v statističnih raziskovanjih

V letu 2003 je SURS pripravil 10 standardnih poročil o kakovosti za različna statistična raziskovanja (npr. Mesečno raziskovanje v trgovini na drobno, Anketa o delovni sili, itd.) ter na ta način na vsebinsko različnih statističnih področjih ugotovil, katere dele poročila lahko ponudi uporabnikom, katere dele pa mora vpeti v proces obdelave podatkov.

SURS je prav tako začel pripravljati podatkovne baze kazalnikov kakovosti (od proizvodnih kazalnikov, katerim bodo sledili še uporabniško usmerjeni kazalniki). SURS bo bazo polnil avtomatsko, uporabnikom pa bo pri tem dajal enostavno *primerljivost kakovosti različnih raziskovanj med seboj* in tudi *časovno primerljivost kakovosti* (npr. primerjalno Anketa o delovni sili iz let 2003 in 2004) ter *krajevno primerljivost kakovosti* (primerjavo podobnih raziskovanj v raznih državah).

Kot informacijo anketiranemu gospodinjstvu oz. osebi je SURS v letu 2003 pripravil tudi standardno obvestilno pismo in zloženko. S standardizacijo in pristopom na nov način želi doseči višje stopnje odgovora pri anketah oseb in gospodinjstev ter s tem kakovostnejše podatke.

Statistični urad RS

---

⁴⁴ **Desezoniranje** je postopek, pri katerem v časovni vrsti prepoznamo in iz nje odstranimo sezonsko komponento.

⁴⁵ Short term statistics (**STS**).

R22991.04 Razvoj metod za vstavljanje manjkajočih podatkov (imputacije)

Pri anketnih raziskovanjih nekatere enote ne želijo sodelovati v raziskovanjih ali pa ne želijo odgovoriti na posamezna anketna vprašanja. Tovrstne probleme rešuje SURS z uteževanjem in/ali vstavljanjem podatkov. Razvoj na tem področju se je nadaljeval. Pripravljene so bile metode vstavljanja manjkajočih podatkov za Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v letu 2002, ki so upoštevale tako metodologijo s področja vstavljanja kot tudi posebnost področja (npr. stopnje neodgovora spremenljivke in enote).

Največji poudarek v razvoju je bil na vstavljanju manjkajočih podatkov v kombinaciji administrativnih virov s statističnimi raziskovanji v podjetjih. Administrativni viri postajajo čedalje pomembnejši vir podatkov, čeprav so možni tudi manjkajoči podatki oz. podatki, ki so očitno logično nepravilni in jih je treba zato vstaviti.

SURS je v letu 2003 opravil tudi pomemben razvoj na področjih anket oseb in gospodinjstev, zlasti pri Anketi o porabi v gospodinjstvih in Anketi o tujih turistih, na področju anket kmetij pa pri KME-JUN⁴⁶ in KME-DEC⁴⁷.

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

R22991.05 Razvoj oziroma revizija metodologije zbiranja podatkov iz računovodskih izkazov posameznih poslovnih subjektov v skladu z veljavno zakonodajo

Majhni samostojni podjetniki so morali 1. 1. 2003 pri vodenju poslovnih knjig upoštevati določila Slovenskega računovodskega standarda št. 39 – Računovodske rešitve pri malih samostojnih podjetnikih posameznikih⁴⁸. Zato je AJPES za predložitev letnih poročil za te poslovne subjekte pripravil nove poenotene obrazce. Pri pripravi poenotениh obrazcev (podatki iz bilance stanja in podatki iz izkaza poslovnega izida) je sodeloval s Slovenskim inštitutom za revizijo, SURS-om, UMAR-jem in Obrtno zbornico Slovenije. Poenotene obrazce za predložitev podatkov iz letnih poročil je AJPES objavil v Metodološkem navodilu za predložitev letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov posameznikov za leto 2003⁴⁹.

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

R22991.06 Aktivnosti za vpeljavo sodobnih načinov predlaganja podatkov poročevalskih enot pri pošiljanju podatkov

Zaradi novih poenotениh obrazcev za pošiljanje podatkov iz letnih poročil majhnih samostojnih podjetnikov je AJPES v letu 2003 izdelal nove računalniške rešitve za predložitev teh podatkov na elektronski način. Da bi vsi poslovni subjekti čim enostavneje in hitreje, nenazadnje pa tudi najceneje predložili podatke iz letnih poročil, je AJPES v letu 2003 razvijal in nadgradil računalniške rešitve za predložitev teh podatkov v elektronski obliki tudi za druge poslovne subjekte (gospodarske družbe, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava, pravne osebe zasebnega prava in društva).

---

⁴⁶ Vzorčni popis posejanih površin in število živine (**KME-JUN**).

⁴⁷ Letno poročilo o živinoreji in posejanih površinah v jesenski setvi - podjetja (**KME-DEC**).

⁴⁸ Uradni list RS, št. 5/03.

⁴⁹ Uradni list RS, št. 7/03.

Število poslovnih subjektov, ki podatke iz letnih poročil predlagajo na elektronski način, se iz leta v leto povečuje. Tako je za leto 2002 letna poročila na elektronski način predložilo 92 % gospodarskih družb, 81 % samostojnih podjetnikov in 67 % proračunskih uporabnikov in drugih pravnih oseb javnega prava.

24 Registri

Statistični urad RS

Skladno z registrsko usmerjenostjo slovenske državne statistike je SURS-u v letu 2003 uspelo pridobiti osebne in individualne davčne podatke. Namen njihove uporabe je opredeljen v Zakonu o državni statistiki in v Letnem programu statističnih raziskovanj za leto 2003, zaščita in varstvo pa v *Pravilniku o postopkih in ukrepih za varstvo podatkov, zbranih s programom statističnih raziskovanj*. Uporaba davčnih evidenc za statistične namene je podrobneje urejena v dogovoru med Ministrstvom za finance, Davčno upravo RS in SURS-om, ki je bil sklenjen junija 2002.

V skladu z navedenimi pravnimi podlagami je SURS v letu 2003 pridobil:

- *letne podatke iz napovedi za odmero in odmere dohodnine*, ki jih je SURS uporabil kot sekundarni vir za statistiko trga dela in statistiko življenjske ravni;
- *letne podatke napovedi in odmere davka iz dohodka dejavnosti* kot vir za statistiko nacionalnih računov in statistiko podjetij;
- *četrletne podatke iz obračuna DDV-ja* kot vir za četrletne nacionalne račune.

Pridobivanje podatkov iz *sekundarnih virov* za potrebe izvajanja programa raziskovanj slovenske državne statistike pomeni način posrednega statističnega opazovanja. To pomeni, da se podatki o enoti opazovanja ne zbirajo neposredno od enote, temveč se pridobijo iz določene administrativne zbirke podatkov.

Poleg podatkov iz davčnih evidenc za potrebe izvajanja programa statističnih raziskovanj pridobi SURS podatke tudi iz drugih razpoložljivih uradnih in administrativnih zbirk. Osnovni namen je racionalizacija in zmanjšanje stroškov zbiranja statističnih podatkov.

Ker gre pretežno za pridobivanje osebnih ali individualnih podatkov, za katere veljajo ista pravila varstva informacijske zasebnosti posameznika oz. posameznega poslovnega subjekta (kot za vse druge individualne podatke, ki jih državna statistika pridobi neposredno od enot opazovanja), je SURS z upravljavci administrativnih zbirk postopno začel urejati pridobivanje, posredovanje teh podatkov in ravnanje z njimi s *posebnimi dvostranskimi dogovori*. V letu 2004 SURS pripravlja dogovor z AJ PES-om, medtem ko je s Pošto Slovenije in Telekomom dogovor o sodelovanju na področju izmenjave podatkov že podpisan.

241 Metode in tehnologije za statistične registre

Statistični urad RS

241.01 Demografija malih in srednje velikih podjetij (DOSME)

V letu 2003 je začel SURS izvajati razvojni *projekt demografije podjetij*, katerega namen je zbiranje statističnih podatkov o rojstvih podjetij, njihovo preživetje in prispevek k zaposlenosti in prihodku skozi čas ter zbiranje

podatkov o smrti podjetij. Projekt poteka pod okriljem Eurostata in je razdeljen na dva dela:

- V letu 2003 je bila opravljena *študija izvedljivosti*. SURS je ocenil rojstva podjetij v letih 2000 in 2001, preživetje rojstev iz leta 2000 v 2001 in smrti podjetij v letu 2000 za šest oddelkov klasifikacije SKD-ja, ki predstavljajo področje proizvodnje, gradbeništva, trgovine in poslovnih storitev. V ta namen je SURS pripravil posebno bazo, katere glavni vir je bil *Poslovni register Slovenije* (AJPES), dopolnjen z drugimi administrativnimi in statističnimi viri, na podlagi katerih je bila opredeljena populacija aktivnih podjetij. Podatki o demografiji podjetij temeljijo na tistih podjetjih, ki so aktivna v smislu zaposlenosti ali prihodka. Študija izvedljivosti je bila zaključena novembra, ko je SURS poslal podatke na Eurostat. Prvi rezultati projekta bodo objavljeni konec leta 2004.
- Za leto 2004 je predvideno tudi prvo harmonizirano zbiranje podatkov. Po tem naj bi se statistika demografije podjetij izvajala v okviru rednih nalog SURS-a.

SPSR 2003–2007

Izvedba študije izvedljivosti spremljanja demografije podjetij pomeni prvi korak k uresničevanju prednostne naloge iz srednjeročnega obdobja s področja strukturnih kazalnikov. S tem je bil postavljen metodološki in tehnični pristop spremljanja demografije podjetij, ki bo služil kot osnova za prvo harmonizirano zbiranje podatkov v letu 2004 in iz katerega se bodo oblikovali tudi strukturni kazalniki za to področje.

Pravni red Evropskih skupnosti

V letu 2003 so se na Eurostatu začele aktivnosti za spremembo *Uredbe Sveta (EGS) št. 2186/93* z dne 22. julija 1993 o usklajevanju Skupnosti pri vzpostavljanju poslovnih registrov v statistične namene. Predlog za spremembo te uredbe je v fazi usklajevanja in zbiranja dopolnil na predložen osnutek. S spremembo navedene uredbe bi se povečal zajem enot v poslovnih registrih, po katerem bo v register obvezna vključitev vseh področij klasifikacije NACE, razen zasebnih gospodinjstev (področje P) ter gospodinjstev, ki oddajajo lastne nepremičnine v najem (70.2), malih podjetij, ki so pomembna za spremljanje demografije podjetij, ter vključitev novih statističnih enot, tj. skupin podjetij. Dodatna naloga po predlagani spremembi za SURS pomeni pripravo metodoloških in tehničnih pogojev za vzpostavitev registra skupin podjetij.

Pravna osnova za spremljanje demografije podjetij je bila na delovnih skupinah Eurostata predstavljena kot dodatek št. 9 dopolnitve *Uredbe Sveta (ES) št. 58/97* z dne 20. decembra 1996 o strukturni statistiki podjetij.

Predlog je v fazi delovnega dokumenta in zbiranja pripomb na predloge.

S to dopolnitvijo bi se za spremljanje demografije podjetij zagotovila ustrezna pravna podlaga za zbiranje podatkov, ki bodo postali redna delovna naloga SURS-a, in tudi za aktivnosti, za katere je bila izvedena študija izvedljivosti.

RAZVOJNE NALOGE

Statistični urad RS

R24991.02 Razvoj statističnega poslovnega registra (SPSR)

Ko je SURS predal upravljanje administrativnega poslovnega registra (PRS) AJPES-u, so se v letu 2003 začele metodološke priprave za vzpostavitev statističnega poslovnega registra, katerega namen je zgolj statistični in katerega podatki se bodo izkazovali le v agregirani obliki za predpisane enote v skladu z evropsko zakonodajo. V ta namen je SURS proučil evropske

uredbe, ki opredeljujejo vsebino statističnih poslovnih registrov in njihove enote⁵⁰ ter metodološka priporočila Eurostata za vzpostavitev in vodenje statističnega poslovnega registra. Na podlagi razpoložljivih administrativnih in statističnih virov in v skladu z obveznostmi, ki jih predpisuje evropska zakonodaja, si je SURS ob koncu leta 2003 zastavil razvojne naloge za leto 2004. Razvojna faza pomeni vzpostavitev statističnega poslovnega registra, s čimer bo zagotovljeno tudi harmonizirano izkazovanje podatkov za statistične enote v skladu z evropsko zakonodajo.

25 Varstvo podatkov in statistična zaupnost

Statistični urad RS

Čeprav je SURS varovanju statističnih podatkov že v preteklosti namenil veliko pozornosti, je bilo leto 2003 prelomno. Na velik poudarek varstvu podatkov so vplivali predvsem trije razlogi:

- sprejem notranjega organizacijskega akta o varstvu podatkov;
- ustanovitev Odbora za varstvo podatkov;
- izvedba Popisa 2002, ki je tako znotraj kot zunaj SURS-a problematiko varstva podatkov postavila v ospredje razprav.

Odbor za varstvo podatkov (v nadaljevanju Odbor) je svetovalno telo predstojnika SURS-a, ki je sestavljeno iz strokovnjakov SURS-a, pooblaščenih izvajalcev programa državne statistike in zunanjih strokovnjakov za varstvo podatkov. Njegove naloge so skrb za izvajanje določb Pravilnika o postopkih in ukrepih za varstvo podatkov, zbranih s programom statističnih raziskovanj na SURS-u in drugih predpisov s področja varstva podatkov, obravnavanje zadev in svetovanje predstojniku SURS-a o vprašanjih, ki jih ni mogoče rešiti s splošnimi pravili s področja varstva podatkov in poročanja predstojniku SURS-a in Statističnemu svetu Republike Slovenije o stanju na področju varstva podatkov na SURS-u.

Popis 2002 je na varstvo podatkov vplival iz dveh vidikov. Pred in med Popisom 2002 je bila v javnosti določena občutljivost glede varstva podatkov, ki se je izražala v bojzani nekaterih, da SURS ne bo sposoben primerno zavarovati zasebnosti popisanih oseb, ki so se v Popisu 2002 (prostovoljno) izrazile tudi glede tako občutljivih spremenljivk, kot sta veroizpoved in narodnost.

SURS ocenjuje, da je pri diseminaciji popisnih podatkov v celoti upošteval zakonska določila in etične norme ter ustrezno zaščitil zasebnost popisanih oseb. S tem je omogočil primerno statistično podatkovno podporo za izvajanje različnih politik na ravni države in tudi za gospodarstvo, ki na ta način pridobiva izjemno pomembne podatke za lastne poslovne odločitve. Prav tako podatki služijo kot pomemben vir za analize civilne družbe o socialnoekonomskem stanju družbe v Sloveniji.

Delovanje Odbora za varstvo podatkov je bistveno pripomoglo k celovitemu in enotnemu reševanju podatkovnih zahtev na vsebinsko najzahtevnejših področjih varstva podatkov. *Znanstvenoraziskovalne institucije* kot posebna skupina uporabnikov z zahtevnimi podatkovnimi potrebami, tako na ravni statistike podjetij kot na ravni statistike oseb, predstavljajo za Odbor z vidika varovanja zasebnosti poseben izziv. Poleg problematike varstva

---

⁵⁰ Uredbo Sveta (EGS) št. 2186/93 z dne 22. julija 1993 o koordinaciji Skupnosti pri vzpostavljanju poslovnih registrov v statistične namene in Uredbo Sveta (EGS) št. 696/93 z dne 15. 3. 1993 o statističnih enotah za opazovanje in analizo proizvodnega sistema v Skupnosti.

individualnih podatkov je Odbor obravnaval večje število podatkovnih zahtevkov po podatkih, ki so bili sicer agregirani, a so zaradi majhnega števila enot (bodisi teritorialno ali po različnih klasifikacijah) ogrožali zasebnost. Problematika je še posebno izrazita v majhnih državah, med katere spada tudi Slovenija.

SURS-ovi strokovnjaki so sodelovali z različnimi mednarodnimi institucijami, ki se ukvarjajo z razvojem konceptualnih in programskih rešitev za zagotavljanje varstva zasebnosti.

253 Pravni vidiki zaupnosti

Statistični urad RS

S *Pravilnikom o postopkih in ukrepih za varstvo podatkov, zbranih s programom statističnih raziskovanj*, SURS ureja notranjo organizacijo dela na način, ki zagotavlja varstvo podatkov, zbranih s programom statističnih raziskovanj, da se preprečijo nepooblaščen dostop, obdelava, uporaba, uničenje, spreminjanje in posredovanje podatkov.

Za izvajanje programa statističnih raziskovanj SURS zbira podatke iz vseh obstoječih virov, primarnih in sekundarnih.

Primarni viri so fizične in pravne osebe, *sekundarni viri* pa so nosilci uradnih in drugih administrativnih baz podatkov. Ob zbiranju podatkov SURS poročevalske enote seznanjeni z dejstvom, da je zagotovljena *zaupnost* zbranih statističnih podatkov. Zbranih podatkov SURS ne sme posredovati drugim uporabnikom podatkov v obliki oz. na način, ki dopušča identifikacijo poročevalske enote, na katero se nanašajo zbrani podatki. SURS sme uporabljati pridobljene podatke za izdelavo vzorcev, izvajanje statističnih raziskovanj in statistične analize. Zbrani statistični *individualni podatki* se shranjujejo ločeno od izvornih identifikacijskih podatkov o posamezniku ali poslovnem subjektu, na katerega se nanašajo podatki.

Sekundarni podatki so podatki, ki jih SURS pridobiva za statistične potrebe na podlagi 32. člena Zakona o državni statistiki iz administrativnih zbirk podatkov.

S pravilnikom se na SURS-u določa *varovanje*:

- individualnih podatkov, zbranih z izvajanjem programa statističnih raziskovanj,
- agregiranih statističnih podatkov pred rokom objave, in
- agregiranih statističnih podatkov, iz katerih je mogoče razbrati individualne podatke. Varstvo podatkov obsega tehnike, pravila in postopke za preprečevanje nepooblaščenih posegov v varovane podatke.

Z urejanjem varstva podatkov se določa varstvo podatkov pri njihovi izmenjavi s pooblaščenimi izvajalci programa statističnih raziskovanj in z mednarodnimi organizacijami, pri zbiranju in obdelovanju podatkov ter pri posredovanju podatkov uporabnikom.

Varovanje podatkov na SURS-u obsega tehnične in organizacijske *ukrepe* ter *postopke*, s katerimi se:

- določijo *pooblastila in odgovornosti* uslužbencev SURS-a v zvezi z varovanjem podatkov;
- *varuje* zbiranje, obdelovanje, posredovanje in prenos podatkov;
- varujejo prostori, naprave in dokumenti;

- *preprečuje dostop* nepooblaščenim osebam do naprav, na katerih se podatki obdelujejo ali hranijo;
- preprečuje namerno nepooblaščen uničevanje ali izguba podatkov, njihovo spreminjanje ter nepooblaščen obdelovanje;
- *evidentirajo* pristop do podatkov ter uporaba, obdelovanje in izkazovanje podatkov.

RAZVOJNE NALOGE

R251 Varstvo in zaščita podatkov

R251.02 Statistične metode varovanja pred razkritjem podatkov

V letu 2003 se je nadaljevalo delo pri zaščiti popisnih tabel za diseminacijo v Sloveniji, na Eurostat in OZN ter tudi priprava mikropodatkov za raziskovalce.

Nadaljevala (v nekaterih primerih tudi uvedla) se je tudi *zaščita tabel* za naslednja statistična raziskovanja: *SBS*⁵¹, *demografija podjetij, industrija in investicije, vključno z zaščito mikropodatkov za raziskovalce* (glavna naročnika za popisne podatke v letu 2003 sta bila Fakulteta za družbene vede za ADP⁵² in Ministrstvo za okolje in prostor⁵³).

Za nekatera raziskovanja je bila opravljena primerjava med različnimi pravili zaščite podatkov. V vseh primerih sta se pri zaščiti tabel in mikropodatkov uporabljala programska paketa τ -Argus in μ -Argus.

V okviru interne priprave priročnika za objavo podatkov je bil pripravljen kratek opis metodologije zaščite tabel in mikropodatkov, vključno s predstavitvijo zgoraj omenjenih programskih paketov, ki se uporabljata pri zaščiti podatkov.

II DEMOGRAFSKE IN SOCIALNE STATISTIKE

31 Prebivalstvo

311 Demografske statistike in projekcije

Statistični urad RS

V letu 2003 ni bilo bistvenih sprememb na področju zbiranja in priprave podatkov o prebivalstvu. Podatke, potrebne za *četrtno prikazovanje števila prebivalstva*, je pridobil SURS na ustaljen način (individualni podatki Centralnega registra prebivalstva o državljanih RS, agregirani podatki Ministrstva za notranje zadeve o tujcih, vse vodi MNZ).

Zaradi spremembe Zakona o začasnem zatočišču se je število oseb s statusom tujca močno zmanjšalo, zato so od 31. 3. 2003 ti podatki predstavljeni v kategoriji »*tujci z začasnim prebivališčem*«.

Sprejeta je bila odločitev, da se z letom 2004 podrobni podatki o skupnem številu prebivalstva po starosti, spolu, prebivalstvenih skupinah po različnih teritorialnih ravneh, objavijo samo za sredino in konec leta. Za konec marca

---

⁵¹ Strukturna statistika podjetij (**SBS**).

⁵² Arhiv družboslovnih podatkov (**ADP**) v okviru Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani.

⁵³ Naročnik popis.

in septembra pa je bilo dogovorjeno, da se objavijo za Slovenijo le zbirni podatki o skupnem številu prebivalstva po spolu in prebivalstvenih skupinah.

V okviru demografskih statistik v letu 2003 ni bilo sprememb. Potekala so ustaljena statistična raziskovanja: prijava rojstva/smrti, prijava sklenjene/razvezane zakonske zveze, priznanje in ugotovitev očetovstva in posvojitve otroka, prijava stalnega/začasnega prebivališča, odjava stalnega/začasnega prebivališča.

SPSR 2003–2007

Demografska raziskovanja so skladno z srednjeročnimi usmeritvami potekala tako, da se je del podatkov prevzemal iz administrativnih virov, del pa iz statističnih virov. Ena od glavnih prednostnih nalog državne statistike v srednjeročnem obdobju je uporaba podatkov Popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v letu 2002. V letu 2003 so bili *najpomembnejši*:

- dokončanje obdelave Popisa 2002, diseminacija popisnih podatkov, definicije, tabeliranje podatkov Popisa 2002 in analize popisnih rezultatov.

Pravni red Evropskih skupnosti

Z izvedbo Popisa 2002 in poročanjem Eurostatu je Slovenija izpolnila obveznosti do posredovanja podatkov, opredeljenih v pogajalskih izhodiščih za področje državne statistike že v letu 1998. SURS je izpolnil tudi zahteve Organizacije združenih narodov (OZN).

312 Program popisov v Skupnosti

Statistični urad RS

312.01 Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v RS v letu 2002⁵⁴

V letu 2003 je SURS končal procesiranje podatkov Popisa 2002. Izvajalec obdelave podatkov Popisa 2002 (CETIS Celje) je v dogovorjenem roku predložil tri vrste izhodnih datotek s podatki po:

- *verifikaciji* (»surovi« podatki, kot so bili zbrani na terenu),
- *končanih logičnih kontrolah* in
- *kontroli dvojnosti in kontroli manjkajočih vprašalnikov*.

Skupaj je bilo pripravljenih 9 datotek (po 3 datoteke za vprašalnik za stavbo, stanovanje in osebo). Tako pripravljene datoteke bodo uporabljene pri poznejši analizi kakovosti popisnih podatkov (tako vhodnih kot izhodnih) in bodo pomagale pri načrtovanju prihodnjega popisa prebivalstva (če ga ne bo mogoče v celoti pripraviti samo iz administrativnih virov).

---

⁵⁴ **Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v RS v letu 2002** (v nadaljevanju Popis 2002) je potekal od 1. do 15. aprila 2002, s kritičnim trenutkom 31. marca 2002 ob 24.00. Popis prebivalstva je po mednarodni definiciji celovit proces zbiranja, vrednotenja, analiziranja in izkazovanja (diseminacije) demografskih, ekonomskih, socialnih in drugih podatkov o prebivalstvu, družinah, gospodinjstvih in stanovanjih v državi in njenih nižjih teritorialnih ravneh.

Popis 2002 je bil prvi v samostojni Sloveniji in je bil izveden v skladu z mednarodnimi priporočili, Zakonom o popisu prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Republiki Sloveniji v letu 2002 (v nadaljevanju Zakon o popisu) ter po novi metodologiji. Bistvena razlika v primerjavi s prejšnjimi popisi je v definiciji prebivalstva. Najpomembnejša razlika med definicijo prebivalstva v Popisu 1991 in Popisu 2002 je, da v Popisu 2002 kot prebivalci Slovenije niso več upoštevane osebe, ki imajo v Sloveniji stalno ali začasno prebivališče, vendar že več kot eno leto prebivajo v tujini. Poleg tega je bilo v Popisu 2002 prvič upoštevano tudi trajanje prebivanja v Sloveniji, tako so bili kot prebivalci upoštevane tiste priseljene osebe, ki v Sloveniji prebivajo vsaj eno leto, ne glede na to, ali imajo v Sloveniji prijavljeno prebivališče.

Priprava končne popisne baze Popisa 2002 je na SURS-u obsegala štiri večje, med seboj povezane aktivnosti:

- končno urejanje podatkov;
- prešifracijo teritorialnih podatkov na stanje 31. 3. 2002 (zagotoviti prostorsko primerljive podatke z Registrom prostorskih enot (RPE), ki ga vodi GURS). Določeni podatki so bili predtiskani na stanje 9. novembra 2003, poleg tega pa se stanje na terenu v celoti ne ujema s stanjem v RPE-ju, zato je bilo treba enoznačno določiti naslove, veljavne 31. 3. 2002, kar omogoča enostavno sledenje spremembam teritorija;
- izpeljavo novih spremenljivk (na datotekah za stavbo, stanovanje in osebe, vzpostavitev dveh novih datotek z izpeljanimi podatki za gospodinjstva in družine). Izpeljani podatki omogočajo enostavnejšo in predvsem hitrejšo tabelacijo med seboj povezanih podatkov. Skupaj je bilo izpeljanih (izračunanih, določenih) 155 spremenljivk, ki so dopolnile vsebino posamezne končne popisne datoteke;
- imputacije (SURs je sprejel odločitev, da se bodo manjkajoče – neznane vrednosti pri določenih spremenljivkah nadomestile). V prvi fazi so bile določene tiste spremenljivke, ki se nikakor ne smejo imputirati tudi zaradi zakonskih predpisov (npr. narodnost, veroizpoved, materni in pogovorni jezik) ter spremenljivke, ki se niso imputirale iz vsebinskih razlogov zaradi prevelike diferenciranosti pojava (npr. dejavnost, poklic). Pripravljena so bila navodila za vstavljanje podatkov, ki upoštevajo strokovno-metodološka merila in vsebujejo več znanih metod. Vstavljanje podatkov je programirano v programskem paketu SAS. Imputacije so se izvajale na tri različne načine: (i) imputacija z metodo HOT-DECK ali prevzem vrednosti od najbližjega darovalca po vnaprej določenih klasifikacijskih skupinah, (ii) imputacija povprečnih vrednosti in (iii) deterministična imputacija. Skupaj so bili podatki imputirani na 52 spremenljivkah.

Glavne naloge, ki so potekale celo leto 2003, so bile: *definiranje tabel, izvedba tabelacij in objavljanje* končnih podatkov Popisa 2002.

Osnovna izhodišča pri zasnovi vsebine tabel so bila:

- primerljivost s podatki Popisa 1991 (če je mogoče, tudi s Popisom 1981);
- zagotavljanje vsebin za mednarodne uporabnike, predvsem Eurostat in OZN, ki sta vsebino tabel posredovala že pred popisom v pisni obliki;
- določitev vsebin, ki jih je mogoče in smiselno objaviti na posamezni teritorialni ravni;
- določitev posameznih ciljnih skupin uporabnikov (javni sektor, občine, znanstvenoraziskovalni sektor, izobraževalne ustanove, itd.);
- upoštevanje zaupnosti podatkov.

Tabele so bile narejene s pomočjo orodja TPL⁵⁵, s programom SAS in prek orodja MS OLAP. V letu 2003 je bila opravljena tudi večina potrebnih nalog za pripravo uporabniške baze podatkov, ki bo s pomočjo orodja Discoverer metodološki skupini omogočala samostojno analitično delo in različne ad hoc poizvedbe in izpise. Zato so bili določeni vsebina in potrebni šifranti.

---

⁵⁵ Table production language (TPL).

Pred dokončno objavo tabel oz. posredovanjem katerihkoli popisnih podatkov je SURS le-te zaščitil tako, da individualna enota ni prepoznavna iz objavljenih oz. posredovanih podatkov. Osnova za zaščito podatkov so *Zakon o popisu*, *Zakon o državni statistiki*⁵⁶, *Zakon o varstvu osebnih podatkov*⁵⁷ ter *interni Pravilnik o postopkih in ukrepih za varstvo podatkov, zbranih s programom statističnih raziskovanj na Statističnem uradu Republike Slovenije*. Nadgradnja pa matematične metode za zaščito tabel in mikropodatkov, ki so v programskem paketu τ -Argus (za zaščito tabel) in programskem paketu μ -Argus (za zaščito mikropodatkov). Še posebna pozornost je bila namenjena zaščiti občutljivih spremenljivk (narodnost, veroizpoved, materni in pogovorni jezik, površina stanovanja), pri katerih so bila upoštevana najstrožja pravila zaščite.

Za objavo končnih podatkov Popisa 2002 je bil na SURS-u pripravljen in sprejet okvir objav, ki je temeljil tudi na določilih Zakona o popisu. Čeprav zakon o popisu v 31. členu določa, da mora SURS najpozneje v enem letu po končanem popisovanju objaviti samo osnovne podatke, je bila celotna obdelava podatkov Popisa 2002 končana dovolj zgodaj, da je bilo mogoče v tem času pripraviti in objaviti dve statistični publikaciji z obširno popisno vsebino (eno za Slovenijo, drugo za občine).

Končni rezultati Popisa 2002 so bili objavljeni 16. aprila 2003 v *dveh* statističnih informacijah in na posebni novinarski konferenci. Istočasno s potekom tiskovne konference so bili podatki dostopni tudi na spletni strani SURS-a www.stat.si/popis_2002. Poleg *osnovnih podatkov o prebivalstvu* (število, spolno-starostna sestava) so bili objavljeni tudi *podatki o aktivnosti in šolski izobrazbi*. Še posebej pa je treba opozoriti na tiste podatke, ki se za celotno prebivalstvo zbirajo samo s popisi prebivalstva: *narodna in verska sestava, gospodinjstva in družine*. Publikaciji sta prinesli tudi številne *podatke o stanovanjskem fondu*. V decembru 2002 je izšla publikacija *Verska, jezikovna in narodna sestava prebivalstva Slovenije*, ki poleg analize teh vsebin iz popisov prebivalstva od leta 1921 do 2002 prinaša tudi *metodološko novost*: ugotavljanje sprememb opredelitve posameznikov (narodnostne, verske, jezikovne) med popisoma 1991 in 2002, torej v času, ko je Slovenija zapuščala eno državno tvorbo (Jugoslavijo) in se pripravljala za vstop v EU. Tudi ta publikacija je uporabnikom na voljo v obliki PDF na spletnih straneh SURS-a.

Podatki o Popisu 2002 na spletnih straneh SURS-a so na voljo v slovenskem in angleškem jeziku. 16. aprila so bili na spletni strani SURS-a na voljo vsi objavljeni podatki, ki so isti dan izšli v pisni obliki. Do konca decembra 2003 je bilo v obliki .html in .xls objavljenih 96 tabel (28 za Slovenijo, 26 za statistične regije, 23 za občine, 8 za upravne enote in 1 za naselja).

Poleg tega so na spletnih straneh v bazi SI.STAT na voljo tabele, pripravljene v programu PC-AXIS, ki uporabnikom omogoča brezplačen sodoben način priprave in izvoza podatkov ter interaktivni dostop do podatkov.

Interaktivni dostop do agregiranih podatkov Popisa 2002 omogoča tudi Banka statističnih podatkov, kjer so podatki oblikovani v 11 vsebinskih sklopih. Podatki v tej podatkovni bazi so dodatno na voljo tudi v nemškem jeziku.

Takoj po prvi objavi končnih podatkov Popisa 2002 so na SURS začele prihajati prošnje za posredovanje neobjavljenih podatkov. Zahtevke lahko razdelimo v *več skupin*:

---

⁵⁶ Uradni list RS, št. 45/95 in 09/01.

⁵⁷ Uradni list RS, št. 59/99.

- zahtevke po podatkih za nestandardne teritorialne ravni (npr. geografsko zaokrožena območja);
- zahtevke po vsebinah, ki še niso bile objavljene;
- zahtevke po vsebinsko drugače povezanih podatkih, kakor so bili objavljeni (npr. ožje klasifikacije);
- zahtevke za individualne podatke.

Vse zahtevke je SURS reševal v skladu s sprejetimi *pravili o varstvu podatkov*. Popisni podatki so bili po analizi, ki jo je pripravilo Informacijsko središče na SURS-u, v letu 2003 najbolj iskani. Neposrednih zahtevkov po podatkih Popisa 2002 je bilo v letu 2003 369 ali 12,7 % od vseh zahtevkov.

Da bi podatke Popisa 2002 čim bolj približali uporabnikom (predvsem v znanstveno-izobraževalnem področju), se pripravlja 5-odstotni vzorec podatkov, ki bo reprezentativen na ravni statističnih regij.

RAZVOJNE NALOGE

R311 Demografske statistike in projekcije

Statistični urad RS

Na metodološkem področju je SURS nadaljeval delo usklajevanja definicije prebivalstva z mednarodnimi priporočili (enoletna navzočnost/odsotnost). Za potrebe implementacije nove definicije je MNZ – Urad za upravne notranje zadeve SURS-u prvič posredoval individualne podatke o tujcih s prebivališčem v Sloveniji in osebah z začasnim zatočiščem. Ko bo vir lahko zagotavljal zgodovino demografskih dogodkov za posameznika za vse prebivalstvene skupine, bo SURS lahko začel objavljati podatke po metodologiji, prilagojeni mednarodnim priporočilom.

Statistični urad RS

R311.02 Kontrola kakovosti podatkov o prebivalstvu

V letu 2003 je potekala kontrola kakovosti podatkov Popisa 2002, ki bo zaključena do aprila 2004, ko bo objavljeno tudi Poročilo o kakovosti Popisa 2002. Kontrola kakovosti podatkov in procesov obdelave je potekala vzporedno na dva načina:

- s primerjavo popisnih podatkov s podatki *kontrolnega popisa* (konsistentnost odgovorov za posamezne ključne spremenljivke, npr. izobrazbo, velikost stanovanja) in
- s primerjavo popisnih datotek (podatki iz različnih faz procesiranja: pred logično kontrolo, pred vstavljanjem manjkajočih podatkov, končne datoteke).

Poročilo o kakovosti podatkov, procesov in storitev (v pripravi) ima po priporočilih Eurostata standardno obliko (referenca: dokument *Standard Quality Report*) in vključuje opis sedmih sestavin kakovosti, kot se pojavljajo v statističnem procesu: (1) *ustreznost*, (2) *natančnost*, (3) *pravočasnost* in *točnost*, (4) *dostopnost informacij*, (5) *skladnost rezultatov*, (6) *primerljivost statistik* ter (7) *stroški in obremenitve*. V letu 2003 je bila ocenjena večina od navedenih sestavin (razen dokončnih ocen natančnosti in napak zaradi sprejetja modelov).

Statistični urad RS

R311.03 Projekcije prebivalstva

Dogovorjeni sestanek (Eurostat) za leto 2003 na Dunaju⁵⁸ je preklical Eurostat. Prav tako so mirovale tudi druge načrtovane dejavnosti na tem področju. Na željo Eurostata je SURS predložil v elektronski obliki zelene nacionalne podatke, potrebne za izdelavo projekcij. Decembra 2003 je Eurostat obvestil SURS o tem, da je »oblikoval« *novo delovno skupino* za to nalogo in SURS povabil k sodelovanju (Eurostatu je bila poslana publikacija: objava zadnjih nacionalnih projekcij prebivalstva za Slovenijo: 1995–2020).

Statistični urad RS

R311.04 Tablice umrljivosti

Strokovni oddelki SURS-a so izdelali skrajšane tablice umrljivosti za obdobje 2001–2002 za Slovenijo in nadaljevali priprave za izdelavo popolnih tablic umrljivosti za Slovenijo za obdobje 2000–2002.

Pravni red Evropskih skupnosti

V letu 2003 ni bilo uredb, povezanih s prebivalstvom.

32 Trg dela

Zavod RS za zaposlovanje

Zavod RS za zaposlovanje (ZRSZ) je v letu 2003 izvajal del statističnih raziskovanj v poglavju 32 Trg dela (raziskovanja pod zaporedno številko 321.02 ter 321.06–321.17) skladno z vsebino in periodiko iz Letnega programa statističnih raziskovanj za leto 2003.

Podatke iz svojih evidenc je posredoval SURS-u ter zagotavljal njihovo mesečno in obdobjno objavljanje v publikaciji Mesečne informacije ZRSZ ter na svojih spletnih straneh.

V letu 2003 je SURS-u prvič posredoval celotno bazo podatkov o prostih delovnih mestih, potrebno za pripravo statističnih podatkov o prostih delovnih mestih po metodologiji Eurostata. Poleg statističnih raziskovanj, ki izhajajo neposredno iz evidenc ZRSZ-ja (brezposelni, štipendisti, potrebe po delavcih, delovna dovoljenja, zaposleni tujci, prejemniki denarnega nadomestila in pomoči iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti idr.), je bila izvedena tudi anketa o letnih potrebah po delavcih in pripravnikih ter o poročilu o zaposlovanju v preteklem letu (LP-ZAP) med delodajalci z 10 zaposlenimi in več .

Poleg sprotnega objavljanja podatkov na internetu in v Mesečnih informacijah je ZRSZ zagotavljal podatke iz svoje dejavnosti tudi nacionalnim in mednarodnim institucijam, medijem in posameznikom.

Pravni red Evropskih skupnosti

V letu 2003 niso bili sprejeti nobeni dodatni zakonski predpisi, ki bi vplivali na izvajanje statističnih raziskovanj oz. bi se nanašali na prilagoditev zakonodaji EU-ja.

Statistični urad RS

---

⁵⁸ Joint ECE-Eurostat Work Session on Demographic Projections.

Za merjenje uspešnosti nacionalne strategije razvoja trga dela, zaposlovanja in reševanja brezposelnosti je SURS načrtovalcem politik v letu 2003 redno zagotavljal podatke o plačah, stroških dela in aktivnem prebivalstvu iz anket gospodinjestev, raziskovanj v podjetjih in z uporabo obstoječih administrativnih in statističnih podatkov.

S podatki Ankete o delovni sili (ADS)⁵⁹ zagotavlja SURS mednarodno primerljive kazalnike o gibanju in strukturi aktivnega prebivalstva glede na glavne demografske in zaposlitvene značilnosti. V letu 2003 je sledil priporočilom Eurostata glede vsebine ADS-ja in *priredil vprašalnik* (v rednem delu) v bloku vprašanj o izobrazbi in izobraževanju anketiranih oseb. Za merjenje učinkovitosti posameznih nacionalnih politik zaposlovanja, kamor spada tudi *regionalizacija*, ter v podatkovno podporo raznim reformam SURS dodatno zagotavlja mesečne podatke o gibanju aktivnega prebivalstva⁶⁰ in stopnji registrirane brezposelnosti tudi na *nižjih* teritorialnih ravneh (občinah, regijah), ki jih iz ADS-ja zaradi narave vzorčnega raziskovanja ne more.

S podatki o višini in gibanju mesečnih povprečnih bruto in neto plač⁶¹ SURS zagotavlja načrtovalcem politik, partnerjem pri kolektivnih pogajanjih ter drugim domačim in tujim strokovnjakom podatkovno podporo za učinkovito vodenje politike plač in za računanje različnih socialnih transferjev in pokojnin. Za november in december so dodatno izkazana tudi *izplačila trinajstih plač*. Poleg tega je SURS na vzorcu zajemal podatke o plačah tudi v zasebnih podjetjih z manj kot tremi zaposlenimi osebami in pri samostojnih podjetnikih posameznikih⁶². Na ta način ugotavlja vpliv te populacije na gibanje mesečnih povprečnih plač v Sloveniji. Dvakrat na leto, za marec in september, zagotavlja uporabnikom podatke o številu zaposlenih oseb po višini bruto plač.

V prihodnje bo SURS uporabnikom zagotavljal tudi mednarodno primerljive podatke o strukturi plače, saj je v letu 2003 skladno z Uredbo⁶³, ki velja za članice EU-ja, prvič izvedel Anketu o strukturi plače 2002. Podatki bodo dajali vpogled v strukturno statistiko plač: bruto plačo zaposlene osebe na uro, za reprezentativni mesec in za leto, izplačila plač za čas, ki je bil oz. ni bil opravljen (prazniki, dopust, bolniška odsotnost), ločeno ne samo glede na značilnosti delodajalca (velikost, dejavnost), ampak tudi po glavnih zaposlitvenih značilnostih zaposlenih oseb (poklic, izobrazba, spol). Metodologijo za redno anketo je SURS izdelal na osnovi izkušenj predhodno izvedenega poskusnega raziskovanja, ki je potekalo v okviru projekta Phare STAT2000.

---

⁵⁹ ADS je najboljše uradno anketiranje gospodinjestev v Sloveniji in ga SURS izvaja kontinuirano po konceptu Mednarodne organizacije za delo (ILO) in Statističnega urada EU (Eurostat), rezultate pa objavlja četrletno.

⁶⁰ Vir so podatki Mesečnega poročila o plačah in zaposlenih osebah v podjetjih, družbah in organizacijah (ZAP/M), Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP), Ankete o delovni sili (ADS) in števila registriranih brezposelnih oseb, ki ga v svojih evidencah vodi Zavod RS za zaposlovanje.

⁶¹ Vir je mesečno raziskovanje ZAP/M – Mesečno poročilo o plačah in zaposlenih osebah v podjetjih, družbah in organizacijah. V opazovanje niso vključena zasebna podjetja z 1 in 2 zaposlenima osebama in samostojni podjetniki posamezniki oz. pri njih zaposlene osebe.

⁶² Vir je mesečno raziskovanje ZAP_SP/M.

⁶³ Uredba komisije 1916/2000.

RAZVOJNE NALOGE

R321 Zaposlenost in brezposelnost

Statistični urad RS

R321.01 do .03 ADS ad hoc modeli

Vsebina ad hoc modelov se vsako leto spreminja. Za države članice EU-ja je predpisana z uredbo in je obvezna. Države se same odločijo, ali bodo izvedle ad hoc model samo v enem ali več četrletjih. Od leta 2000 SURS redno izvaja ad hoc modele skladno z uredbami, podatke pa pošilja v predpisanem formatu na Eurostat. Rezultati so objavljeni skupaj s podatki za 2. četrletje.

- S podatki ad hoc modela, izvedenega v letu 2002, o vključevanju invalidov in oseb z dolgotrajnimi boleznimi na trg dela, je SURS dobil mednarodno primerljive podatke o številu in deležu prebivalstva z zdravstvenimi težavami glede na vrsto, trajanje in vzrok zdravstvenih težav, ločeno po spolu in aktivnosti ter vplivu zdravstvenih težav delovno aktivnega prebivalstva glede na vrsto dela, količino opravljenega dela, težave pri prihodu na delo in z dela ter vrsto pomoči, ki jo imajo pri delu.
- V letu 2003 so bila na osnovi predhodno izvedene poskusne ankete iz anketnega studia v ADS vključena dodatna vprašanja o vseživljenjskem učenju (več o tem v področju izobraževanja). Namen ad hoc modela je zbrati podatke o količini in oblikah izobraževanja: od osnovnega do nadaljnjega, izobraževanja v podjetjih, o tečajih, vajeništvu, seminarjih, samoučenju in drugih oblikah izobraževanja.
- SURS je že začel razvijati metodologijo za ad hoc model 2004 o organizaciji dela in delovnega časa, ki bo izveden v letu 2004, da bi zbrali podatke o oblikah delovnega časa, o delovnem času zaposlenih in samozaposlenih oseb in o nadurah.

Statistični urad RS

R321.04 Anketa o prostih delovnih mestih

Za pravočasno zaznavanje premikov na trgu dela so poleg podatkov o številu brezposelnih oseb ter stopnji brezposelnosti potrebni tudi podatki o številu in deležu prostih delovnih mest. Ti kazalniki so tudi zahtevani za članice EU-ja. SURS je v letu 2003 izvedel študijo izvedljivosti in pripravil metodologijo za statistiko prostih delovnih mest, ki bo skladna s priporočili, veljavnimi za članice EU-ja na osnovi sporazuma (*Gentleman's Agreement*). Slovenija lahko zagotovi tako kratkoročne kot strukturne kazalnike prostih delovnih mest z uporabo podatkov Zavoda RS za zaposlovanje⁶⁴. Izdelani so bili prvi izračuni, ki so bili predstavljeni članom sosveta za statistiko dela. Objavo rezultatov in redno pošiljanje podatkov na Eurostat načrtuje SURS v letu 2004, zato bo v prihodnje to redna naloga.

Statistični urad RS

R321.05 Število dejansko opravljenih ur

Statistika delovnega časa in ur zajema naslednje kategorije: dejansko opravljene ure, običajne ure, plačane ure, pogodbene ure, normalne ure, ure dela prek polnega časa (plačanega in neplačanega), plačane, vendar neopravljene ure (za razne vrste odsotnosti). Podatek o urah se lahko izkazuje samostojno kot poseben kazalnik, ki dodatno pojasnjuje dogajanje v ekonomiji in na trgu dela, ali pa v izvedenih statistikah, kamor sodi produktivnost ali strošek dela na uro. V mnogih uredbah EU-ja se zahteva spremljanje dejansko opravljenih ur, česar pa trenutno SURS ne more vedno zagotoviti. Podatek o urah se uporablja pri izračunavanju stroškov

---

⁶⁴ Podatke o prostih delovnih mestih ZRSZ redno zbira že več kot 10 let na obrazcih PD-1.

dela na opravljeno uro in za zagotavljanje uredbe o kratkoročnih kazalnikih. V letu 2003 je SURS začel pregledovati zahteve različnih uredb ter vire, v katerih trenutno zajema podatke o delovnem času. Poskušal bo razviti metode in izdelati postopke za *statistiko dejansko opravljenih ur z uporabo obstoječih virov*, iz mesečnega števila plačanih ur iz ZAP/M⁶⁵ in četrletnega podatka o dejansko opravljenih urah iz ADS-ja. Delo bo nadaljeval v letu 2004.

Statistični urad RS

R321.07 Prehodi na trgu dela

Te naloge SURS v letu 2003 zaradi prezasedenosti z drugimi nalogami ni izvajal. Zanj potrebuje SURS dobro tehnično razvito podatkovno podporo podatkov delovno aktivnega prebivalstva in registrirano brezposelnih oseb; do nadaljnjega bo naloga črtana iz programa statističnih raziskovanj.

R32991 Poklici in izobrazba

Statistični urad RS

R32991.01 Poklici in izobrazba

SURS si prizadeva, da bi poleg splošnih podatkov statistike dela in statistike izobraževanja, ki veljajo za trg dela, spremljal in izkazoval tudi številne povsem posebne podatke, kot so: *kakšno vrsto izobrazbe glede na raven in področje imajo osebe, ki se zaposlujejo v določenem poklicu, v katerih poklicih se sploh zaposlujejo osebe, kateri so najpogostejši poklici v posameznih dejavnostih in podobno*.

Razvojna naloga, ki predstavlja te vsebine, je nacionalnega pomena, vezana je na srednjeročne usmeritve, in sicer na prizadevanja zagotavljati osnove za oblikovanje in odločanje s posamičnimi politikami RS – v tem primeru predvsem s strategijo razvoja trga dela in zaposlovanja in s strateškimi cilji na področju izobraževanja.

SURS je v letu 2002 začel *obdelavo podatkov iz SRDAP-a*⁶⁶ in pripravo testne metodologije za prikaz in *proučevanje povezav med poklici in dejavnostjo ter poklici in izobrazbo*. V letu 2003 je pripravil izbor rezultatov raziskovanja, ki so bili objavljeni marca 2004 v Razvojnih vprašanjih statistike, s katerim želi SURS spodbuditi strokovno razpravo v zvezi z opravljenim in nadaljnjim delom na tem področju.

R322 Plače in stroški dela

Statistični urad RS

R322.01 Elektronsko zbiranje podatkov o plačah

Na področju elektronskega zbiranja podatkov o plačah SURS v letu 2003 ni napravil vidnejšega napredka. SURS s projektom EDIPLAČ⁶⁷ po vsej verjetnosti v prihodnje ne bo nadaljeval. Naloga je umaknjena iz programa statističnih raziskovanj – razvojne naloge. Elektronsko pošiljanje in sprejemanje podatkov poročevalskih enot bo tudi v prihodnje ena od razvojnih nalog SURS-a, vendar ne samo ozko usmerjeno na podatke o plačah (glej tudi druga področja).

---

⁶⁵ Poročilo o plačah in zaposlenih osebah (**ZAP/M**).

⁶⁶ Statistični register delovno aktivnega prebivalstva (**SRDAP**).

⁶⁷ Elektronsko poročanje s pomočjo programskega paketa **EDISENT** (Electronic Data Interchange between Statistics and Enterprises).

322. 06 Plače za poklice in struktura plače, letna

Po planu bi moral SURS v letu 2000 izvesti raziskovanje *distribucija plač po posameznih poklicnih skupinah*. S klasično izvedbo raziskovanja na terenu ob obvezni uporabi Standardne klasifikacije poklicev (obvezna od leta 1999) SURS ne bi mogel zagotoviti časovne serije za določene poklicne skupine, zato bo zagotavljal podatke o povprečnih plačah za določene poklice in tudi za druge demografske in zaposlitvene kategorije, kot so plače po izobrazbi, spolu, stopnji strokovne usposobljenosti, iz obstoječih administrativnih in statističnih virov.

V letu 2002 je SURS prejel *dohodninske podatke, ki jih bo vezal na SRDAP*. V letu 2003 je začel pripravljati metodologijo in postopke za strukturno statistiko plač, kamor spadajo tudi plače po poklicih. Delo bo nadaljeval v letu 2004.

SPSR 2003–2007

Naloge srednjeročnega programa s področja trga dela potekajo skladno z načrtom. SURS redno zagotavlja zahtevane kratkoročne in strukturne kazalnike s področja trga dela. Tako so bili objavljeni nekateri strukturni podatki za Slovenijo v Eurostatovi statistični publikaciji *Spomladansko poročilo 2003 in 2004*.

SURS pošilja na osnovi sporazuma (*Gentlemen's Agreement*) na Eurostat nekatere kazalnike s področja plač oz. obdavčitve plač. To so: povprečne bruto plače, minimalna plača, indeks stroškov dela, letna ocena stroškov dela, povprečne neto plače, obdavčitev plač slabše plačanih zaposlenih oseb in razmerje med prejemki osebe (z enakimi karakteristikami) za čas brezposelnosti in zaposlenosti. Metodologijo za zadnje tri kazalnike je razvil OECD in jih za svoje članice tudi izračunava ter pošilja na Eurostat, podatke za Slovenijo pa izračunava SURS.

Za zagotavljanje *uredbe o kratkoročnih kazalnikih (STS)* so bili izdelani postopki za redno pošiljanje mesečnih podatkov o plačah in urah v proizvodnih dejavnostih in gradbeništvu ter o številu delovno aktivnih oseb v proizvodnih dejavnostih, gradbeništvu, trgovini in ostalih storitvenih dejavnostih od leta 1998 dalje na Eurostat v predpisanem formatu (GESMES). Skupaj s podatki so bili na Eurostat poslani tudi metapodatki.

Kazalnika mesečna stopnja brezposelnosti in mesečno število brezposelnih oseb računa Eurostat po harmonizirani evropski metodologiji (*ILO-ov koncept brezposelnosti*) za vse države članice, pristopnice in skupaj. Osnova za izračun so četrletni podatki Ankete o delovni sili in mesečni podatki o številu registriranih brezposelnih oseb, ločeno po spolu in dveh starostnih razredih.

Da bi *razbremenil poročevalske enote*, je SURS nadaljeval razvoj postopkov in metod, s katerimi bo nadomestil zbiranje podatkov pri poročevalskih enotah s podatki obstoječih statističnih in administrativnih virov. Tako sta izračun četrletnega indeksa stroškov dela in statistika prostih delovnih mest zasnovana na izključni uporabi obstoječih virov.

Pri *Anketi o strukturi plače 2002* so bili s klasičnim vprašalnikom zbrani le zahtevani podatki, ki jih ni bilo v obstoječih virih (pretežno podatki o plačah in urah), preostali podatki pa so vzeti iz obstoječih virov (SRDAP, PRS, ZAP/PL⁶⁸). V letu 2003 je začel SURS razvijati metodologijo za plače po spolu, stopnji strokovne usposobljenosti, izobrazbi in poklicih s kombiniranjem podatkov SRDAP-a in dohodninskih podatkov (prihodki iz dela), s katero bo nadomestil vzorčna raziskovanja v podjetjih ZAP/L⁶⁹, ZAP/2L in delno ZAP/3L⁷⁰. SURS je začel pripravljati analizo uporabnosti podatkov o plačah, ki jih zberejo druge institucije, pri mesečni statistiki plač.

⁶⁸ Zaposlene osebe po velikosti plače (ZAP/PL).

⁶⁹ Plače po stopnji strokovne usposobljenosti (ZAP/L).

⁷⁰ Plače po stopnji strokovne usposobljenosti in izobrazbi (ZAP/3L).

Pravni red Evropskih skupnosti

Na področju trga dela je bilo v letu 2003 sprejetih pet uredb, od tega se tri nanašajo na organizacijo in izvedbo ADS-ja oz. na vsebino *ad hoc* modelov v ADS-ju, dve pa na *indeks stroškov dela*. SURS je z vsebinami uredb seznanjen in pri njihovi implementaciji ne pričakuje večjih težav pod pogojem zagotovitve človeških virov.

Z dopolnitvijo Uredbe Sveta št. 2257/2003 k Uredbi št. 577/98, ki določa organizacijo ADS-ja, se širi nabor zahtevanih spremenljivk za dodatnih 6 spremenljivk. Anketo SURS že izvaja kontinuirano. Uredba omejuje obseg letnih *ad hoc* modelov na 11 spremenljivk. Za spremenljivke, iz katerih se računajo strukturni kazalniki (letni), dovoljuje spremljanje na podzorcju skozi celo koledarsko leto in ne vsako četrletje. Predlog za seznam letnih spremenljivk, minimalno velikost vzorca in pogostost anketiranja bo določen naknadno in ga pripravlja posebna delovna skupina, v kateri aktivno sodeluje tudi Slovenija.

- Uredba Komisije št. 246/2003 določa vsebino *ad hoc* modelov za 2004–2006. V letu 2004 bodo dodana vprašanja o organizaciji dela in delovnega časa, v letu 2005 usklajevanje dela in družinskega življenja, v letu 2006 pa prehod iz dela v upokojevanje.
- Uredba Komisije št. 247/2003 podrobneje določa vsebino in nabor spremenljivk *ad hoc* modela za leto 2004 o organizaciji dela in delovnega časa. SURS je že začel razvijati metodologijo in pripravljati vprašalnik. Po načrtu bo vsebina dodana v ADS v drugem četrletju 2004.
- Uredba Sveta št. 450/2003 za *indeks stroškov dela* zahteva izračun četrletnega indeksa, prvič za 1. četrletje 2003, skupaj s preračuni od 1. četrletja 1996–2002. Pred sprejetjem Uredbe so države članice izračunavale kazalnike in jih na Eurostat pošiljale na osnovi sporazuma (*Gentleman's Agreement*), države kandidatke pa so pripravile metodologijo in prve ocene v sklopu projekta Phare. SURS uporablja za izračun indeksa obstoječe vire, in sicer: mesečne podatke o plačah iz raziskovanja ZAP/M ter podatke o posrednih stroških dela iz administrativnih evidenc⁷¹. Objavo prvih podatkov, skladnih z metodologijo iz Uredbe, načrtuje SURS v letu 2004.
- Uredba Komisije št. 1216/2003 zahteva izdelavo letnega poročila o *kakovosti* (najpozneje do 31. avgusta za predhodno leto) za indeks stroškov dela. Prvo poročilo je zahtevano za podatke leta 2003 do 31. avgusta 2004.

Agencija za javnopravne evidence in storitve

322.07 Mesečno poročilo o izplačilih plač pravnih oseb – Obrazec 1, 322.08 Mesečno poročilo o izplačilih plač pravnih oseb javnega prava – Obrazec 1A, 322.09 Mesečno poročilo o izplačilih regresa za letni dopust pri pravnih osebah – Obrazec 3, 322.10 Mesečno poročilo o izplačilih plač fizičnih oseb – Obrazec 1

Izplačevanje plač je bilo v letu 2003 urejeno z Zakonom o izvajanju dogovora o politiki plač za obdobje 2002–2004⁷². V skladu z Navodilom za prikazovanje podatkov o plačah⁷³, sprejetim na podlagi tega zakona, so pravne in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, ob izplačilu plač predlagale podatke o plačah na naslednjih obrazcih:

- Obrazec 1 – Izplačilo akontacij plač za mesec _____ 200__ in
- Obrazec 1A – Izplačilo akontacij plač za mesec _____ 200__ za zaposlene v javnem sektorju, za katere ne veljajo kolektivne pogodbe.

⁷¹ S prenosom nalog z APP-ja na UJP je imel SURS nekaj tehničnih težav z izračunavanjem indeksa, ki pa jih je v letu 2003 uspešno reševal.

⁷² Uradni list RS, št. 59/02.

⁷³ Uradni list RS, št. 66/02.

V Obrazcu 1 so morale posebej prikazati podatke o izplačanih plačah za zaposlene, za katere veljajo kolektivne pogodbe, in posebej za zaposlene, za katere ne veljajo kolektivne pogodbe.

Podatke o izplačanem regresu za letni dopust so pravne osebe v skladu z Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2003⁷⁴ sporočale na temu primernem obrazcu⁷⁵.

Pravne osebe, razen pravnih oseb javnega sektorja, so izpolnjene obrazce predlagale AJPES-u, pravne osebe javnega sektorja pa Upravi Republike Slovenije za javna plačila (UJP). UJP je preveril pravilnost podatkov o izplačanih plačah pri pravnih osebah javnega sektorja in obrazce pošiljal AJPES-u v obdelavo.

Fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, so obrazce predlagale Davčni upravi Republike Slovenije (DURS), po dogovoru med AJPES-om in DURS-om pa jih je obdelal AJPES.

AJPES je v letu 2003 za pravne osebe obdelal podatke o izplačanih plačah iz 310.776 obrazcev (posebej za pravne osebe javnega sektorja, vpisane v register neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov, ki ga vodi UJP, in posebej za vse druge pravne osebe) in podatke o izplačanem regresu za letni dopust iz 20.423 obrazcev. Podatke o izplačanih plačah pri fizičnih osebah, ki opravljajo dejavnost, pa je obdelal iz 206.860 obrazcev.

Podatke o izplačanih plačah in regresu za letni dopust je AJPES posredoval Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, SURS-u in Ekonomsko-socialnemu svetu, podatke o izplačanih plačah pri pravnih osebah javnega sektorja pa je pošiljal tudi Uradu za sistem plač v javnem sektorju in vsem resornim ministrstvom.

Zbirne podatke o izplačanih plačah je AJPES objavljala tudi na spletnem portalu, od septembra 2003 pa tudi podatke o izplačanih plačah posameznih pravnih oseb javnega sektorja.

33 Izobraževanje in usposabljanje

Statistični urad RS

Na področju spremljanja predšolske vzgoje in formalnega izobraževanja mladine (tudi mladine s posebnimi potrebami) in odraslih ter na področju spremljanja nadaljnega izobraževanja in usposabljanja so bila v letu 2003 izvedena vsa načrtovana redna statistična raziskovanja. Nekateri podatki, na primer *podatki o vpisu v srednješolsko izobraževanje* in *podatki iz poročila o osnovnošolskem izobraževanju (OR)*, so bili zbrani v sodelovanju z Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport (v nadaljevanju MŠZŠ). V letu 2003 je SURS zmanjšal zaostanke objav pri spremljanju srednješolskega izobraževanja, do katerih je prišlo zaradi večjih sprememb v preteklih letih.

Izvedena so bila raziskovanja s področja dejavnosti, povezanih z izobraževanjem: *štipendiranje dijakov in študentov, dijaški in študentski domovi*.

Pripravljene so bile tabele za nacionalne in mednarodne potrebe iz popisnih podatkov, povezanih z izobraževanjem in izobrazbo prebivalstva.

Pomembne vsebinske spremembe so bile v okviru raziskovanja o pedagoškem osebju na visokošolskih zavodih in višjih strokovnih šolah. Po novem spremlja SURS tudi predavatelje, ki poučujejo na izrednem študiju in

---

⁷⁴ Uradni list RS, št. 111/02.

⁷⁵ Obrazec 3 – Izplačilo regresa za letni dopust za leto 200_ (o.p. – tekoče leto)

na podiplomskem študiju, v raziskovanja pa so vključene tudi zasebne visokošolske in višješolske ustanove. S tem je SURS izpolnil tudi zahteve Eurostata.

Zaradi sprememb v zakonodaji, opustitve nekaterih programov ter potreb po bolj razčlenjenemu spremljanju skupin programov, so bile večje vsebinske spremembe izvedene tudi v okviru *raziskovanja o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju*.

Podatke o formalnem izobraževanju za pridobitev izobrazbe je SURS v skladu z mednarodnimi definicijami in ravnmi ter področji izobraževanja mednarodne klasifikacije ISCED⁷⁶ posredoval Eurostatu prek nefinančnega dela vprašalnika UOE⁷⁷ (skupni vprašalnik UNESCA, OECD-ja in Eurostata). SURS je podatke v okviru t. i. *vprašalnika Monee*⁷⁸ predložil tudi UNICEF-u.

RAZVOJNE NALOGE

R331 Statistika začetnega izobraževanja

Statistični urad RS

R331.01-03 Statistika začetnega izobraževanja

Spremljanje metodoloških sprememb oz. novosti na mednarodni ravni je potekalo s sodelovanjem v delovnih skupinah na Eurostatu, in sicer z *Delovno skupino za statistiko izobraževanja in usposabljanja* in podskupinama v njenem okviru: *podskupino za metodologijo vprašalnika UOE* in *podskupino za vseživljenjsko učenje*.

V letu 2003 je bil v okviru Ankete o delovni sili pripravljen in izveden mednarodno usklajen ad hoc model vprašanj o vseživljenjskem učenju, ki je omogočil pridobivanje mednarodno primerljivih podatkov o *vklučenosti prebivalstva v različne oblike formalnega in neformalnega izobraževanja* in *prvič podatke o vključenosti v neformalno (priložnostno) učenje*, v povezavi s socialno ekonomskimi značilnostmi prebivalstva. Anketiranje je potekalo v 2. četrtletju 2003, objava rezultatov pa je načrtovana spomladi 2004⁷⁹.

Priprave na izvedbo posebnega mednarodno usklajenega raziskovanja o poklicnem izobraževanju in usposabljanju VET⁸⁰ v letu 2003 niso potekale. Zaradi pomanjkanja človeških in finančnih virov ter drugih prednostnih nalog na Eurostatu je raziskovanje prekinjeno za nedoločen čas.

Delo pri *razvoju informacijskega sistema izobraževanja* je na MŠZŠ-ju v letu 2003 zastalo zaradi težav, povezanih z vključitvijo zunanjih izvajalcev; potekalo je le vzdrževanje že obstoječih informacijskih podsistemov. SURS zato ni izvedel predvidenega poskusnega vzporednega prevzemanja podatkov o osnovnošolskem izobraževanju iz informacijskega sistema (neposredno iz poenotenih evidenc na ravni učenca, ki jih vodijo na slovenskih osnovnih šolah).

Na mednarodni ravni poteka intenzivno delo pri pripravi kazalnikov in standardov za uresničevanje evropskih ciljev razvoja sistemov izobraževanja in usposabljanja v okviru procesa *Konkretni bodoči cilji*. Pri Evropski komisiji

---

⁷⁶ International Standard Classification of Education (ISCED).

⁷⁷ Questionnaires on Educational Finance and on Graduates (UOE).

⁷⁸ **Baza Trans Monee** je elektronska podatkovna baza, brezplačno dostopna na internetnih straneh UNICEF-a in vsebuje vrsto ekonomskih in socialnih kazalnikov za 27 tranzicijskih držav srednje in vzhodne Evrope. Podatke posredujejo statistični uradi srednje in vzhodne Evrope.

⁷⁹ Vseživljenjsko učenje, 2. četrt. 2002–2. četrt. 2003 - Prva objava

⁸⁰ Vocational Education and Training (VET).

je bila zato oblikovana delovna skupina »*Standing group on indicators and benchmarks*«, v kateri sodeluje tudi Slovenija (predstavnica iz Andragoškega centra Slovenije). SURS je v tem procesu sodeloval prek *posebne posvetovalne skupine* na nacionalni ravni in prek delovne skupine za statistike izobraževanja in usposabljanja v Eurostatu. Osnova za izračun kazalnikov so ustrezni statistični podatki. Pri tem ostaja glavni problem *odsotnost finančnih podatkov o izobraževanju*, zato za Slovenijo še ni izračunana vrsta pomembnih kazalnikov.

Statistični urad RS

R331.04 Javni izdatki za izobraževanje

V letu 2003 so se začele priprave za zagotavljanje ustreznih, mednarodno primerljivih, finančnih podatkov o izobraževanju. Ustanovljena je bila *delovna skupina*, ki je opredelila vire posameznih podatkov iz obstoječih evidenc (proračuna, zaključnega računa izobraževalnih institucij, internih evidenc MŠZŠ-ja, pomembnih raziskovanj znotraj SURS-a) glede na mednarodne metodološke zahteve za finančni del vprašalnika UOE. V skladu s tem so bili pripravljene *prvi podatki za tabeli finance 1 in finance 2* vprašalnika UOE 2003, ki pa še niso bili poslani Eurostatu.

SURS bo v letu 2004 nadaljeval delo na tem področju. Preveril bo pravilnost prvih podatkov glede upoštevanja metodoloških izhodišč (ta bodo v začetku leta pripravljena tudi v slovenščini) in pomembnosti obstoječih podatkovnih virov. Predstavljeni bodo analiza ustreznosti obstoječih virov podatkov in predlogi za njihovo izboljšanje za pridobitev kakovostnejših podatkov za redno mednarodno poročanje.

Pri razvojnem delu priprave finančnih podatkov o izobraževanju sodeluje s SURS-om poleg MŠZŠ-ja tudi Ministrstvo za finance, oba kot najpomembnejši poročevalski enoti in tudi kot glavna uporabnika navedenih podatkov.

SPSR 2003–2007

Poleg nadaljevanja dela pri razvojnih nalogah, predvidenih za leto 2003 (tudi kot glavnih srednjeročnih usmeritev), se bodo v srednjeročnem obdobju izvajale še druge pomembne prednostne naloge, kot so izvajanje mednarodno usklajenega raziskovanja o nadaljnjem poklicnem izobraževanju in usposabljanju zaposlenih v podjetjih in drugih organizacijah (CVTS3) predvidoma v letu 2005, *izvajanje mednarodne ankete o izobraževanju odraslih* v letu 2006 ali 2007.

Priprave v zvezi z navedenima raziskovanjema se bodo začele že v letu 2004. Prav tako se bo nadaljevala priprava nacionalne klasifikacije izobraževanja v skladu s klasifikacijo ISCED.

V letu 2004 bo potekala nova aktivnost, ki v SPSR-ju ni predvidena, in sicer spremljanje mobilnosti študentov. V ta namen bo prirejen vprašalnik UOE. Na nacionalni ravni se bo treba z univerzami dogovoriti o pridobitvi potrebnih podatkov iz vpisnega lista oz. po potrebi dopolniti vpisni list z dodatnimi vprašanji.

Pravni red Evropskih skupnosti

Za vprašalnik UOE zakonskega predpisa še ni, čeprav je načrtovan.

Za ad hoc model o vseživljenjskem učenju v ADS-ju:

Uredba ES, št. 1313/2002 – opredelitev ad hoc modela 2003 o vseživljenjskem učenju.

34 Kultura

Statistični urad RS

SURS pokriva raznovrstno področje kulturnih dejavnosti z rednimi letnimi in nekaterimi večletnimi raziskovanji o dejavnosti kulturnih institucij in drugih organizatorjev kulturne dejavnosti iz različnih področij.

V letu 2003 je v skladu z letnim programom, z nekaterimi vsebinskimi in metodološkimi dopolnitvami, izvedel oz. zaključil deset rednih letnih raziskovanj, štiri triletna in eno petletno raziskovanje.

SURS je podatke s področja kulture posredoval tudi mednarodnim organizacijam. Eurostatu so bili tako posredovani podatki za mednarodno poenoten vprašalnik o avdiovizualni kulturi, ki je bil letos prvič povsem poenoten z vprašalnikom za članice EU-ja, medtem ko je SURS prejšnji dve leti posredoval podatke le za skrajšano različico tega vprašalnika. Vprašalnik poleg podatkov s področja kulture vključuje tudi podatke z drugih področij statistike znotraj SURS-a – *strukturno statistiko podjetij, poslovne statistike, statistike življenjske ravni* – ter podatke Agencije za telekomunikacije. Prvič so bili v letu 2003 Eurostatu poslani podatki o zaposlenih v kulturnih dejavnostih in poklicih na področju kulture. Vir za te podatke je bil *statistični register delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP)*.

SURS je izpolnil tudi vprašalnik o izdatkih za kulturo na ravni države, regionalni in lokalni ravni. Podatki bodo pripravljene v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo in Ministrstvom za finance, ki sta glavni poročevalski enoti za te podatke.

RAZVOJNE NALOGE

R341 Statistika kulture

Statistični urad RS

V letu 2003 je Vlada RS sprejela predlog nacionalnega programa za področje kulture za obdobje 2004–2008 in ga poslala v parlamentarno proceduro, ki vključuje tudi predvidene kazalnike, na osnovi katerih se bodo spremljali *izvajanje in učinki programa*.

Na Statističnem *sosvetu za statistiko kulture*, ki je bil novembra 2003, je bil sprejet *sklep*, da se pregledajo obstoječe nacionalne statistike s področja kulture glede potreb spremljanja nacionalnega programa kulture in predlagajo potrebne spremembe. Revizija nacionalnih statistik kulture bo morala vključiti tudi racionalizacijo v zvezi z obsegom zbiranja podatkov na nacionalni ravni. Pri tem bo treba razmejiti potrebe po statističnih podatkih kulture na nacionalni ravni od potreb po statističnih podatkih za *resorne evidence*. Delo bo potekalo po vsebinskih sklopih v več delovnih skupinah, v katerih bodo poleg predstavnikov SURS-a in Ministrstva za kulturo sodelovali tudi predstavniki drugih institucij, ki pokrivajo posamezna področja kulture. Delovne skupine bodo začele delo predvidoma v marcu 2004 in o rezultatih svojega dela še pred poletjem poročale statističnemu sosvetu.

SPSR 2003–2007

Poleg revizije statistike kulture, ki bo potekala v letu 2004, bodo v okviru usmeritev SPSR 2003–2007 potekale v letu 2004 tudi aktivnosti za zagotovitev ustreznih, mednarodno primerljivih podatkov o financiranju kulture v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo in Ministrstvom za finance.

Do leta 2007 je v okviru zagotavljanja mednarodne primerljivosti podatkov predvidena tudi možnost priprave oz. izvedbe mednarodno usklajenega modula vprašanj o udeležbi prebivalstva v kulturnih dejavnostih. Tak modul vprašanj bo priključen bodisi novi anketi o izobraževanju odraslih ali drugi že obstoječi anketi.

35 Zdravje, varnost in varstvo potrošnikov

351 Javno zdravstvo

Inštitut za varovanje zdravja RS

V letu 2003 je Inštitut za varovanje zdravja RS na področju zdravstvenega stanja in zdravstvenega varstva izvajal redna statistična raziskovanja. Potekala so skladno z letnim programom statističnih raziskovanj, področno zakonodajo in ob upoštevanju smernic EU-ja, DG SANCO in Eurostata.

IVZ RS je upravljal vse z zakonom predpisane zbirke podatkov, razen naslednjih:

1. v prvi polovici leta še ni potekalo zbiranje podatkov o preventivnih zobozdravstvenih pregledih šolarjev;
2. register poklicnih bolezni še ni vzpostavljen (odvisen je od zunanjih institucij, ki so zunaj dosega IVZ-ja);
3. podatkovna zbirka o porabi zdravil v bolnišnicah še ni vzpostavljena.

Pripravljene so bile redne analize, preglednice in publikacije. Izid zdravstvenega statističnega letopisa za leto 2002 je predviden v začetku 2004.

Na področju bolnišnične statistike prihaja do sprememb, hkrati s projektom razvoja upravljanja sistema zdravstvenega varstva z novim sistemom beleženja in poročanja o bolnišničnih obravnavah.

V letu 2003 je bila izvedena Svetovna zdravstvena raziskava, anketa, ki jo je vsebinsko pripravila in finančno podprla Svetovna zdravstvena organizacija. Anketa je bila opravljena na naključnem vzorcu 1632 Slovencev, katerih temelj distribucije na terenu so bile geokode njihovih gospodinjstev. Zajem podatkov naj bi bil zaključen do konca leta, vendar se je zaradi težav pri zagotavljanju anketarjev ta rok premaknil v prve mesece leta 2004. V istem letu bosta potem pripravljena tudi analiza podatkov in zaključno poročilo.

V letu 2003 so se začele analize na področju statistike ambulantnih obravnav v specialistični dejavnosti. Podobno velja tudi za statistiko preventivnih zobozdravstvenih pregledov šolske mladine. Obe statistiki sta bili zaradi kadrovskih in tehničnih problemov na Inštitutu zamrznjeni za leti 2001 in 2002.

IVZ RS je Ministrstvo za zdravje pooblastilo kot pristojni organ (*competent authority*) za področje statistike zdravstvenega varstva za DG SANCO in Eurostat. SANCO je začel ustanavljati posebne delovne skupine za posamezna strokovna področja, do konca leta so bile oblikovane za področje zbolewnostne in umrljivostne statistike ter za področje zdravstvenih sistemov. V letu 2004 je predvideno še oblikovanje delovnih skupin za področje prehrane, duševnega zdravja, oviranosti, poškodb ter varnosti in zdravja pri delu. IVZ je za vsa naštetna področja imenoval svoje strokovne sodelavce, poleg tega pa tudi stalno predstavnico kot zastopnika pristojnega organa.

Oktobra 2003 so se predstavniki IVZ-ja udeležili rednega sestanka TG CARE v okviru Eurostata. Tema je bila področje kadra in bolnišnične statistike. V tem okviru bodo oblikovane še posamezne delovne skupine za podpodročja, prav tako pa bo SANCO verjetno podprl nadaljnji razvoj tehnične podpore bolnišnični statistiki. Za Slovenijo je pomembno predvsem naslednje:

1. redno poročanje podatkov bolnišnične statistike, saj je trenutni nabor podatkov v Sloveniji usklajen z Eurostatovim, ki je še osnutek;
2. redno poročanje podatkov o kadrih v zdravstvu, ki tudi ustreza vsem Eurostatovim zahtevam.

Odrpito in pereče vprašanje pa ostaja uvajanje sistema nacionalnih zdravstvenih računov, saj na tem področju do konca leta 2003 še ni bilo nič narejenega. S tem je Slovenija z Litvo med pristopnicami na zadnjem mestu.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Zavod za zdravstveno zavarovanje (ZZZS) zbira ter obdeluje podatke, ki so pomembni oz. vplivajo na njegovo poslovanje. V skladu z Letnim programom statističnih raziskovanj, potrebne podatke redno posreduje Statističnemu uradu RS v nadaljnjo obdelavo.

V Sloveniji so v skladu z zakonom zajeti v obvezno zdravstveno zavarovanje⁸¹ vsi, ki imajo državljanstvo Republike Slovenije in stalno bivališče na njenem območju ter osebe, ki v Sloveniji opravljajo pridobitno dejavnost in niso zavarovane po predpisih drugih držav.

ZZZS za potrebe stanja zavarovanih oseb redno pošilja SURS-u poročilo o zavarovanih osebah po skupinah zavarovanih podlag skladno z letnim programom.

ZZZS redno pošilja podatke o dnevih in primerih zadržanosti od dela katerih izplačevalec nadomestil je ZZZS⁸².

Zaradi spremljanja prihodkov in odhodkov ZZZS posreduje SURS-u v rokih in vsebini opredeljeni z LPSR vse zahtevane podatke in sicer: INV-01, OKI – IZDATKI ZA VARSTVO OKOLJA, M ZAP, M ZAP/PL.

---

⁸¹ Število zdravstvenih zavarovanih se je v letu 2003 v primerjavi z letom 2002 povečalo za 0,3%. V strukturi zavarovanih oseb se je v evidenci konec leta 2003 povečalo število oseb, ki si zavarovanje zagotavljajo same na osnovi 20. točke 15. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, upravičencev iz proračuna ter upokojenih oseb, zmanjšalo pa se je število kmetov, podjetnikov in delavcev.

V sami strukturi zavarovanih oseb zavzemajo še vedno največji delež zavarovanja delavci oz. zaposleni, ki vključno s svojimi družinskimi člani presegajo 57% vseh zavarovanih. Druga največja skupina so upokojenci ter njihovi družinski člani, najmanjšo skupino zavarovancev pa predstavljajo osebe, za katere se plačuje prispevek iz proračuna. Zaskrbljujoč pa je predvsem dolgoročen trend rasti deleža upokojencev in hkratnega zmanjševanja števila aktivnega prebivalstva, saj je v Sloveniji vsak aktiven zavarovanec vzdržuje sedaj že 1,48 neaktivnih zavarovanih oseb, kar pomeni veliko obremenitev aktivne populacije pri vzdrževanju ravni socialne varnosti. Kljub temu pa je delež vzdrževane populacije v primerjavi z evropskimi državami še vedno manjši, saj se deleži vzdrževane populacije v teh državah v povprečju gibljejo med 61 in 65%.

⁸² V letu 2003 se je delež izgubljenih delovnih dni v breme ZZZS-ja povečal. Razlog za to rast je posledica izvajanja novega Zakona o delovnih razmerjih, ki je začel veljati 01.01.2003. Po novem delodajalci izplačujejo nadomestilo plače iz lastnih sredstev v primerih nezmožnosti delavca za delo zaradi njegove bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, in sicer do 30 delovnih dni za posamezno odsotnost z dela, vendar največ za 120 delovnih dni v koledarskem letu. Ko skupno število dni izplačanih nadomestil iz teh razlogov preseže 120 dni, se breme plačevanja nadomestil prenese na ZZZS. Sprememba je nastala tudi v primerih, ko gre za dve ali več zaporednih odsotnosti z dela zaradi iste bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, pa traja v posameznem primeru prekinitev med eno in drugo odsotnostjo manj kot 10 delovnih dni. Naslednja novost je, da se po novi delovno pravni zakonodaji nadomestilo plače za dan, ko je delavec odsoten z dela zaradi darovanja krvi, izplača v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja.

36 Življenjska raven

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS na področju življenjske ravni redna statistična raziskovanja izvajal na ustaljen način. Pri objavi podatkov Ankete o porabi v gospodinjstvih je v celoti prevzel *koncept združevanja vzorcev treh zaporednih let*, ki je bil do leta 2001 uporabljen samo v analitične namene (npr. za analizo revščine). To omogoča večjo natančnost ocen ter kakovost podatkov. Po tem konceptu so podatki preračunani na srednje leto, ki služi kot referenčno leto.

Na področju statistike stanovanj je potekalo delo SURS-a v letu 2003 predvsem v znamenju zadovoljevanja potreb uporabnikov po različnih *podatkih o stavbah in stanovanjih iz Popisa 2002*, za katere je vladalo veliko zanimanje, bodisi raziskovalcev kot tudi različnih državnih organov, občin ipd.

RAZVOJNE NALOGE

R361 Poraba v gospodinjstvih

Statistični urad RS

Zadnje podatke *Ankete o porabi v gospodinjstvih* je Eurostat zbral za leto 1999. Anketa poteka na podlagi sporazuma (*gentleman's agreement*). Naslednje referenčno obdobje bo za leto 2005, ko bo podatke posredovala tudi Slovenija. Tudi v srednjeročnem obdobju je kot prednostna naloga predvidena prilagoditev obstoječe ankete morebitnim spremembam priporočil Eurostata. Ena glavnih značilnosti ankete je, da je bila naknadno harmonizirana. Sama metodologija med državami ni popolnoma harmonizirana, so pa podatki obdelani na primerljiv način.

R363 Dohodek, revščina in socialna izključenost

Statistični urad RS

Na podatkih *Ankete o porabi v gospodinjstvih* še vedno temelji tudi analiza revščine slovenskih gospodinjstev. Vendar v letu 2003 ni bila opravljena analiza na podlagi izdatkov in aritmetičnega povprečja, temveč je SURS izračunal le kazalnike na podlagi dohodkov in mediane, kakor določajo nova priporočila Eurostata. V letu 2003 je bil obstoječ seznam kazalnikov nadgrajen še s *kazalniki po spolu in starosti*, kot jih je opredelil Eurostat. Še vedno ni mogoče izračunati *stopnje dolgotrajne revščine*, ker SURS nima longitudinalnih podatkov. Ta kazalnik bo SURS začel izračunavati po uvedbi panelne ankete o dohodkih in življenjskih pogojih, ko bo na voljo serija podatkov več zaporednih let.

Statistični urad RS

R361.01 Prag revščine

Revščina je večrazsežnostni pojav, lahko jo merimo na več načinov in z različnih zornih kotov. SURS meri t. i. objektivno, relativno revščino, ki v bistvu bolj meri *neenakost* kot revščino samo. Nekdo, ki je reven v relativnem smislu, ne živi nujno tudi v pomanjkanju. Izračunan kazalnik v bistvu predstavlja *stopnjo tveganja revščine* (za državo in po posameznih kategorijah prebivalstva) oz. delež oseb, ki živijo pod izračunanim pragom revščine, ki je določen kot 60 % mediane dohodka vseh oseb. Namen analize je ugotoviti, katera gospodinjstva oz. osebe so v relativno slabšem položaju in tako tudi bolj ranljiva glede revščine. Mednarodno usklajene kazalnike s področja revščine in socialne izključenosti je SURS od leta 2002 zavezan pošiljati tudi na Eurostat. Poleg metodologije je bilo poenoteno še

poimenovanje kazalnikov. V letu 2003 je SURS objavil kazalnike socialne povezanosti, sprejete v Laekenu, in sicer za leto 2000. Strukturni kazalniki socialne povezanosti so objavljeni tudi na spletnih straneh Eurostata v bazi *NEW CRONOS*⁸³.

SPSR 2003–2007

Vključevanje v sistem mednarodnih primerljivih kazalnikov s področja revščine in socialne vključenosti je opredeljeno tudi kot statistična podpora politiki v srednjeročnem programu statističnih raziskovanj 2003–2007.

Statistični urad RS

R361.02 Statistika dohodka in življenjskih pogojev (EU-SILC)

Novo raziskovanje se je v večini držav članic EU-ja začelo redno izvajati v letu 2003 in zamenjalo evropski panel gospodinjstev (**ECHP**), ki se je izvajal v obdobju 1994–2001.

Odločitev za nadomestitev ECHP-ja je bila sprejeta leta 1999. Narekovale so jo nove politične zahteve, predvsem pa potreba po zagotavljanju pravočasnih podatkov. EU-SILC bo vir za primerljive in pravočasne podatke o dohodku in socialni izključenosti na nacionalni ravni in ravni EU-ja. Zajela bo osebe v zasebnih gospodinjstvih. Podatki bodo tako *presečni* (se nanašajo na točno določeno obdobje) kot tudi *longitudinalni* (zasledujejo spremembe na individualni ravni skozi čas, in sicer vsaj 4 leta).

EU-SILC pokriva področja, kot so dohodek, osnovni stanovanjski pogoji, fizično in socialno okolje, demografski podatki, izobraževanje, delovna aktivnost, zdravje in dostop do zdravstvenih storitev in drugi nedenarni kazalniki. Za nekatere podatke (predvsem dohodke, pa tudi nekatere druge) bo SURS kombiniral anketne podatke z registrskimi, s čimer se bodo močno znižale obremenitve dajalcev podatkov.

Statistika življenjske ravni je bila v letu 2003 predvsem v znamenju priprav in izvedbe poskusne Ankete o dohodkih in življenjskih pogojih. V Sloveniji smo izvedli *prvi* del poskusne ankete EU-SILC oktobra 2003 na vzorcu 380 gospodinjstev. V letu 2004 bo SURS izvedel še *drugi* del poskusne ankete, katere namen je predvsem preizkus razumljivosti vprašalnikov, stopnje odgovorov, časa anketiranja ter načina zbiranja posameznih spremenljivk, organizacijo terenskega dela; dodatno pa tudi sledenje osebam pri ponovnem anketiranju, uporaba telefonskega načina anketiranja ter tvorjenje identifikacijskih števil gospodinjstev in oseb.

Izkušnje pri poskusni anketi v letu 2003 in 2004 bodo SURS-u omogočile kakovostnejše in uspešnejše izvajanje glavne ankete, ki se bo začela redno izvajati v letu 2005. Letna neto velikost vzorca bo približno 4000 gospodinjstev, trem četrtinam gospodinjstev pa bo SURS sledil tudi naslednje leto.

SPSR 2003–2007

Kot prednostna naloga je anketa vključena tudi v srednjeročno obdobje za uresničevanje vse večjih tendenc slovenske statistike po povezovanju anketnih in administrativnih virov. To je v srednjeročnem programu še posebej poudarjeno.

Z Zakonom o popisu je bila omogočena uporaba popisnih podatkov za vzpostavitev administrativnega registra stavb in stanovanj (nosilec je Geodetska uprava RS). Ker je ustavno sodišče takšno uporabo prepovedalo, vključno z aktivnostmi, povezanimi z

---

⁸³ Makroekonomska in socialna baza podatkov (**NEW CRONOS**).

označitvijo stanovanj na terenu in prenosom teh oznak na GURS (povezava stavb, stanovanj in oseb), je naloga v srednjeročnem obdobju opredeljena kot ena izmed glavnih usmeritev.

Za oblikovanje kakovostne in tekoče stanovanjske statistike je tudi v prihodnosti zelo pomembno nadaljnje sodelovanje z Geodetsko upravo Republike Slovenije na področju *nepremičninskih evidenc*.

Pravni red Evropskih skupnosti

EU-SILC – uredbe, sprejete v letu 2003:

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1177/2003 z dne 16. 6. 2003 o statistiki dohodka in življenjskih pogojev (EU-SILC);
- Uredba Komisije (ES) št. 1980/2003 z dne 21. 10. 2003, ki izvaja Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1177/2003 o statistiki dohodka in življenjskih pogojev (EU-SILC), v zvezi z definicijami in njihovimi dopolnitvami;
- Uredba komisije (ES) št. 1981/2003 z dne 21. 10. 2003, ki izvaja Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1177/2003 o statistiki dohodka in življenjskih pogojev (EU-SILC), v zvezi s terenskim delom in imputacijo;
- Uredba komisije (ES) št. 1982/2003 z dne 21. 10. 2003, ki izvaja Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1177/2003 o statistiki dohodka in življenjskih pogojev (EU-SILC), v zvezi s pravili vzorčenja in sledenja;
- Uredba komisije (ES) št. 1983/2003 z dne 7. 11. 2003, ki izvaja Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1177/2003 o statistiki dohodka in življenjskih pogojev (EU-SILC), v zvezi s seznamom ciljnih primarnih spremenljivk.

EU-SILC – uredbe, ki so bile obravnavane v letu 2003, vendar še niso bile sprejete:

- Predlog Uredbe o seznamu ciljnih sekundarnih spremenljivk;
- Predlog Uredbe o podrobni vsebini vmesnega in končnega poročila o kakovosti.

37 Socialna zaščita

Statistični urad RS

V skladu s programom statističnih raziskovanj za leto 2003 je SURS izvedel raziskovanje o prejemkih in izdatkih programov socialne zaščite v skladu z metodologijo ESSPROS⁸⁴. V letu 2003 je objavil tudi rezultate tega raziskovanja za leto 2001 in izvedeno raziskovanje za leto 2002. Podatki so bili posredovani tudi Eurostatu.

O tem je uspešno potekalo tudi sodelovanje v Eurostatovem *projektu Phare Multi-country*, v sklopu katerega je SURS Eurostatu posredoval informacije o vsebini in kakovosti poslanih podatkov za Slovenijo in kvalitativne podatke o programih in posameznih prejemkih socialne zaščite. Projekt se bo zaključil z zaključnim seminarjem junija 2004. Do tega roka je predvideno še posredovanje kvantitativnih in kvalitativnih podatkov za število upravičencev za področje starost za leto 2002.

Na jesenski seji statističnega sosveta je bil sprejet *sklep* o ustanovitvi delovne skupine, katere cilj je poenotenje terminologije na področju socialne zaščite v državi. Skupina se je sestala konec leta 2003 in že sprejela nekatere predloge.

Izvedena so bila raziskovanja nacionalnega pomena s področja družinskih prejemkov in socialnega varstva⁸⁵. V skladu z novim zakonom o

⁸⁴ European System of Social Protection Statistics (**ESSPROS**).

⁸⁵ Glej LPSR 2003, nalogo R37991.01.

starševskem varstvu in družinskih prejemkih so bile v spremljanje vključene nove pravice, ki izhajajo iz tega zakona. SURS je podatke s področja družinskih prejemkov in socialnega varstva v mednarodnem merilu posredoval UNICEF-u (t. i. vprašalnik Monee) in ILU.

RAZVOJNE NALOGE

R37992 Statistika socialnega varstva⁸⁶

Statistični urad RS

Razvojna naloga usklajevanja evidenc o domovih za starejše in posebnih socialnovarstvenih zavodih med SURS-om in Skupnostjo socialnih zavodov se ni izvajala. Pod okriljem Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je načrtovana izgradnja *poenotene informacijskega sistema* za navedene socialnovarstvene zavode, ki bo služila tudi kot vir podatkov za SURS.

V okviru socialne baze podatkov pri Inštitutu za socialno varstvo so zaenkrat vključeni podatki, vezani na delovanje centrov za socialno delo. Podatki iz baze v letu 2003 še niso bili dovolj zanesljivi, da bi nadomestili podatke, ki jih SURS zbira z raziskovanjem o vsebinah dela centrov za socialno delo.

R372 Statistika prihodkov in odhodkov programov socialne varnosti: moduli

Statistični urad RS

R372.01 Evropski sistem statistike socialne varnosti – moduli

SURS je podatke za modul število upravičencev za področje starost na osnovi posebnega vprašalnika v letu 2003 prvič predložil Eurostatu.

Mednarodna metodologija za modul *politike na trgu dela* je že izdelana in države članice že poročajo v skladu s to metodologijo. V letu 2004 je na Eurostatu načrtovan projekt, s katerim naj bi v posredovanje podatkov vključili tudi nove članice in države kandidatke. SURS se je v letu 2003 že začel pripravljati na ta modul, na primer s proučitvijo metodologije, sodelovanjem z Zavodom RS za zaposlovanje glede pošiljanja informacij Eurostatu o vrstah ukrepov na trgu dela v Sloveniji.

SPSR 2003–2007

V skladu s srednjeročnim obdobjem je predvideno nadaljnje izboljševanje kakovosti in zajema podatkov na podlagi osnovne metodologije ESSPROS in hkrati s sodelovanjem z uporabniki podatkov na nacionalni in mednarodni ravni (predvsem z Eurostatom).

V letu 2004 je načrtovano nadaljevanje dela za pripravo kakovostnejših informacij in podatkov za modul politike na trgu dela. Delo na novih moduli bo v prihodnje odvisno predvsem od razvoja le-teh na mednarodni ravni ter od razpoložljivih človeških virov, ki jih ima SURS.

37993 Pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) je v letu 2003 pripravil obdelavo, s katero so bila zajeta vsa izplačila vseh vrst dajatev iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja v letu 2002, ki jih

---

⁸⁶ Glej tudi redne naloge za to področje.

Zavod izplačuje po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1).

Obdelava je bila pripravljena po individualnih izplačilih, po posameznih vrstah izplačil dajatev iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Glede na to je bila obdelava zelo obsežna in vsebuje podatke, s katerimi se lahko pripravijo številne nadaljnje obdelave in analize, ki so sicer opredeljene v Letnem programu statističnih raziskovanj 2003.

ZPIZ je v skladu z Zakonom o računovodstvu in na podlagi Pravilnika o vsebini, členitvi in obliki računovodskih izkazov ter pojasnili k izkazom za proračun, proračunske porabnike in druge osebe javnega prava konec februarja 2003 oddal računovodski izkaz za leto 2003, ki med drugim zajema:

- bilanco stanja,
- bilanco prihodkov in odhodkov,
- izkaz računa finančnih terjatev in naložb ter
- izkaz računa financiranja.

Na podlagi Odredbe o poročanju ZPIZ-a in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije o prihodkih in odhodkih, danih in vrnjenih posojilih, spremembah finančnih terjatev in naložb ter zadolževanju in odplačilih dolga, ki jo je izdalo Ministrstvo za finance, je ZPIZ skozi vse leto 2003 do 25. v tekočem mesecu na Ministrstvo za finance oddajal kumulativna in mesečna poročila za pretekli mesec o prihodkih in odhodkih.

ZPIZ je v letu 2003 tudi redno mesečno, upoštevajoč trenutne razpoložljive podatke o povprečni plači v Republiki Sloveniji, SURS-u posredoval časovno enakovredne in usklajene podatke o povprečnih pokojninah. Ti podatki so bili razvrščeni glede na vrsto pokojnine (starostno, invalidsko, družinsko, povprečno, skupaj) in so vsebovali vrednostni podatek v tolarjih in podatek o številu prejemnikov pokojnin (po posameznih vrstah in skupaj).

Te podatke pripravlja ZPIZ vsakič posebej za zadnji obravnavani mesec in kumulativno, skupaj z izračunom indeksov nominalne in realne rasti.

Na podlagi Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ZPIZ zbira in shranjuje z zakonom določene podatke o aktivnem prebivalstvu. Gre za podatke o posameznikih in o njihovem statusu v določenem času (npr. zaradi nesreče, poškodbe ali bolezni na delu oziroma zunaj dela) ter po določenem obdobju oziroma ob izpolnitvi z zakonom določenih pogojev (npr. dopolnjeni pokojninski dobi in starosti), ko postanejo upravičenci do izkoriščanja katere od pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Roki, opredeljeni v zakonu o matični evidenci za posredovanje podatkov na posebnih obrazcih, pomenijo, da veljajo novo poslani podatki o zavarovancih v izbranem letu za preteklo leto ali konkretnije: v letu 2003 je ZPIZ dopolnjeval bazo podatkov o zavarovancih za leto 2003. Rok oddaje obrazcev oziroma podatkov je konec marca v tekočem letu za preteklo leto.

ZPIZ kot edina ustanova v državi, katere glavna dejavnost je zagotavljanje in izvajanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je tudi v letu 2003 zagotavljal in izvajal pravice vsem upravičencem. Uresničitev tega cilja sama po sebi zahteva številne naloge, tako na področju organizacije dela in izvajanja pravic ter posledično tudi v okviru statističnega spremljanja vseh aktivnosti na tem področju.

Z zakonom ZPIZ-1 je bilo na področju invalidskega zavarovanja sprejetih več novosti, izmed katerih so se nekatere bistvene začele uveljavljati šele s 1. 1. 2003. Ena glavnih takšnih sprememb je nova definicija invalidnosti, njena posledica so tudi spremembe pri odmerah pravic do denarnih nadomestil delovnim invalidom. Tako je ZPIZ v drugi polovici leta 2003 začel izplačevati nadomestila plač, odmerjena na podlagi nove definicije invalidnosti. Statistika se je tu dopolnila s prejemniki in zneski denarnih nadomestil:

1. delne invalidske pokojnine,
2. za čas poklicne rehabilitacije,
3. začasna nadomestila,
4. za invalidnost.

ZPIZ podatke že od nastanka dogodkov objavlja v Mesečnem statističnem poročilu ter v Letnem poročilu poslovanja Zavoda za leto 2003 (poglavje 2).

38 Druge socialne statistike

382 Statistika kriminalitete

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS izvedel vsa raziskovanja s področja statistike pravosodja, načrtovana v programu statističnih raziskovanj. Podatke s tega področja je posredoval mednarodnim institucijam, kamor spadajo OZN, UNICEF in v okviru Eurostatovega projekta Urban Audit⁸⁷.

RAZVOJNE NALOGE

R382 Statistika kriminalitete

Statistični urad RS

Kot najprimernejša med sicer medsebojno zelo podobnimi definicijami organiziranega kriminala, ki so v uporabi, je bila predlagana EUROPOL-ova definicija, ki jo uporablja slovenska policija in tudi SURS.

Za spremljanje *kaznivih dejanj, povezanih s korupcijo* v ožjem smislu, pa bo potrebna enotna opredelitev členov kazenskega zakonika, ki obravnavajo dejanja, povezana s podkupovanjem.

Glavna ovira pri vzpostavitvi informacijskega sistema kriminalitete (povezava evidenc policije, tožilstev, sodišč in zaporov) je odsotnost zakonske podlage, ki bi dovoljevala takšno povezljivost evidenc. Tudi če bo v prihodnje sprejeta ustrezna zakonodaja za vzpostavitev takšnega informacijskega sistema, bo to izredno zahtevna naloga. Odločitev zanj bo morala biti utemeljena predvsem z nujnimi potrebami politike.

Z vidika *izboljšanja statističnih podatkov* pa je lahko kratkoročnejša in enostavnejša rešitev ureditev ter medsebojna usklajitev obstoječih resornih evidenc in informatizacija tistih evidenc, ki še niso izvedene, npr. informatizacija evidenc o kazenskih postopkih pri sodiščih.

SPSR 2003–2007

Med usmeritvami, opredeljenimi v srednjeročnem obdobju, je predvideno izvajanje mednarodno *poenotene Ankete o žrtvah kriminala* v začetku leta 2005. Priprave na to anketo bodo potekale že v letu 2004.

---

⁸⁷ **Urban Audit** kot orodje za primerjalne analize med različnimi mesti.

Predvideno prevzemanje podatkov od sodišč v elektronski obliki ne bo izpeljano v srednjeročnem obdobju do leta 2007 zaradi drugih prednostnih nalog v okviru sodišč.

38991 Statistika volitev in samoprispevkov

Statistični urad RS

V letu 2003 so bili v Rezultatih raziskovanj objavljeni rezultati volitev, ki so potekale v letu 2002. Podatki so se nanašali na *volitve predsednika države in državnega sveta* ter na *volitve županov ter članov občinskih svetov*.

Podatke *državnozborskih in občinskih volitev* je SURS posredoval v okviru Eurostatovega projekta Urban Audit.

III GOSPODARSKE STATISTIKE

III.1 MAKROEKONOMSKE STATISTIKE

40 Letni nacionalni računi

Statistični urad RS

V letu 2003 je bilo z objavo kompletne revizije ocene bruto domačega proizvoda (BDP) za leto 2000 ocenjevanje BDP-ja metodološko in vsebinsko usklajeno z Evropskim sistemom računov 1995 (ESR 1995). Glavni namen revizije je bil izboljšanje zajetja in ocena paralelne ekonomije v skladu z direktivo o Harmonizaciji postopkov obračuna bruto nacionalnega proizvoda v tržnih cenah (89/130/EEC, Euratom). V rednem delu je bila v skladu z revizijo pripravljena tudi ocena BDP-ja za leti 2001 in 2002 po proizvodni, dohodkovni in izdatkovni metodi v tekočih cenah in v stalnih cenah leta 2000. V okviru revizije ocene BDP-ja je bila pripravljena tudi *nova ocena agregata skupne zaposlenosti* po metodologiji nacionalnih računov za obdobje 2000–2002.

Po izdatkovni metodi v tekočih in v stalnih cenah 1995 je bila glede na revizijo BDP-ja 2000 revidirana tudi ocena BDP-ja za 1995–1999. S podatki revidirane izdatkovne strukture BDP-ja za obdobje 1995–2002 je bila pripravljena tudi izdatkovna struktura BDP-ja za primerjavo BDP-ja po kupni moči v okviru razvojnega projekta, ki ga je za članice in pristopne države vodil Eurostat. Hkrati se je nadaljevala revizija BDP-ja po proizvodni in dohodkovni metodi za obdobje 1995–1999. SURS je v letu 2003 zaključil projekte PHARE 2000 z Eurostatom na področjih:

- potrošnje gospodinjstev,
- stanovanjske rente,
- stalnih cen,
- tabel ponudbe in porabe ter
- pilotnega projekta o polnem zajetju BDP-ja.

V sodelovanju z Ministrstvom za finance je bila dokončana simulacija Letnega poročila o davku na dodano vrednost za leto 2001. SURS je pripravil statistični del poročila, ki zajema izračun povprečne stopnje davka na dodano vrednost ter kompenzacij za oceno končne osnove za obračun prispevka iz davka na dodano vrednost. Namen te simulacije je v pripravi Slovenije in ustreznih institucij za vplačevanje prispevka iz davka na dodano

vrednost kot lastnega vira proračuna Evropske skupnosti v skladu z veljavno zakonodajo.

RAZVOJNE NALOGE

R402 Letni nacionalni računi

V letu 2003 je SURS dokončal tabelo 0900 Davki in socialni prispevki v skladu z ESR 1995 za obdobje 1992–2002 in jo vključil v redno letno pošiljanje podatkov Eurostatu.

Na področju kratkoročne finančne statistike je SURS začel redno četrletno objavljanje in pošiljanje podatkov Eurostatu o davkih in socialnih prispevkih ter socialnih pomočeh v denarju gospodinjstvom. Prav tako je nadaljeval analizo zajetja BDP-ja, pri čemer so bila posamezna izboljšanja zajetja vključena v delo na končni reviziji ocene BDP-ja za obdobje 1995–2002. Metodološko so bila rešena tudi nekatera vprašanja prehoda na obračun v stalnih cenah preteklega leta, tako da bo od leta 2004 za obdobje po letu 2000 SURS prešel na ocenjevanje temeljnih agregatov in gospodarske rasti v stalnih cenah preteklega leta.

Obračun BDP-ja po posameznih dejavnostih za gospodarske družbe in zavarovalnice je bil za leto 2002 usklajen z novimi računovodskimi standardi. Izvedena je bila vzorčna anketa o ravni tržnih najemnin za stanovanja, ki jih plačujejo najemniki. Podatki ankete so pomemben vir za prilagoditev obračuna stanovanjskih dejavnosti gospodinjstev in za analizo pripisanih najemnin po stroškovni metodi.

V sodelovanju z Banko Slovenije je SURS v letu 2003 začel pridobivati podatke za obračun posrednih finančnih storitev bank in njihovo alokacijo v potrošnji v skladu z ESR 1995.

Institucionalna sektorizacija (zlasti za sektor S13 Država) je bila popravljena in usklajena z ESR 1995 kot podlaga za delo na nefinančnih računih oziroma tabela 0200 Temeljni agregati sektorja države kot prednostna naloga.

402 Nacionalni računi: agregati

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

402.19 Mesečno poročilo o prejemkih na račune in o izdatkih z računov poslovnih subjektov

Statistično raziskovanje o prejemkih na račune in o izdatkih z računov pravnih oseb temelji na podatkih plačilnega prometa. Podlaga za izvajanje statističnega raziskovanja o prejemkih in o izdatkih pravnih oseb iz naslova plačil v državi je označevanje posameznih namenov plačil na plačilnih instrumentih oziroma plačilnih instrukcijah s posebnimi šiframi prejemkov in izdatkov. Šifre prejemkov in izdatkov vpisujejo na plačilnih instrumentih oziroma plačilnih instrukcijah nalogodajalci – pravne osebe.

Podatke o prejemkih in izdatkih pravnih oseb v državi so AJPES-u v skladu z Navodilom o načinu, postopkih in udeležencih za izvajanje statističnega raziskovanja o prejemkih na račune in o izdatkih z računov poslovnih subjektov⁸⁸ zagotavljali izvajalci plačilnega prometa. Podatki tega raziskovanja so pomembni za izdelavo tekočih makroekonomskih analiz, še posebej v času, ko so podatki iz letnih poročil na voljo le enkrat na leto.

---

⁸⁸ Uradni list RS, št. 42/03.

Uporabljajo pa jih tudi posamezne pravne osebe, predvsem za sprotno preverjanje svojih denarnih tokov.

AJPES je podatke statističnega raziskovanja o prejemkih na račune in o izdatkih z računov pravnih oseb posredoval SURS-u, Uradu Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (UMAR), Banki Slovenije (BS) in še nekaterim drugim državnim institucijam. Podatke o prejemkih in izdatkih je AJPES-u zagotavljal tudi DURS, in sicer določene vsak dan, v celoti pa dvajsetdnevno in mesečno.

Podatki o prejemkih in izdatkih pravnih oseb je AJPES mesečno objavljala tudi na spletnem portalu.

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

402.20 Poročilo o izplačanih osebnih prejemkih pri poslovnih subjektih

Poročilo o izplačanih osebnih prejemkih pri poslovnih subjektih temelji na podatkih plačilnega prometa. Izvajalci plačilnega prometa so v skladu z Navodilom o vsebini, načinu in rokih, v katerih izvajalci plačilnega prometa zagotavljajo podatke za statistične in druge z zakoni določene namene⁸⁹ AJPES-u dnevno sporočali podatke o izplačilih osebnih prejemkov, ki so jih nalogodajalci na plačilnih nalogih označili z ustreznimi šiframi izdatkov za izplačila čistih plač in drugih osebnih prejemkov. AJPES je podatke posredoval DURS-u.

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

402.21 Mesečno poročilo o pravnih osebah z neporavnanimi obveznostmi

Statistično raziskovanje o dospelih neporavnanih obveznostih temelji na podatkih plačilnega prometa. V skladu z Navodilom o vsebini, načinu in rokih, v katerih izvajalci plačilnega prometa zagotavljajo podatke za statistične in druge z zakoni določene namene⁹⁰ so izvajalci plačilnega prometa AJPES-u vsak dan sporočali podatke o pravnih osebah, ki svojih dospelih obveznosti niso tekoče poravnale.

Raziskovanje pa zajema pravne osebe, ki imajo v posameznem mesecu dospele neporavnane obveznosti več kakor 5 dni neprekinjeno. V letu 2003 je bilo evidentiranih mesečno povprečno 1839 takšnih pravnih oseb. Podatke o pravnih osebah z dospelimi neporavnanimi obveznostmi je AJPES posredoval DURS-u, BS-ju in nekaterim drugim institucijam.

Podatke tega statističnega raziskovanja je AJPES mesečno objavljala na spletnem portalu, pripravil pa je tudi posebne informacije.

---

⁸⁹ Uradni list RS, št. 117/02.

⁹⁰ Uradni list RS, št. 117/02.

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

402.23 Letni računovodski izkazi gospodarskih družb, gospodarskih javnih služb, zadrug, srednjih in velikih samostojnih podjetnikov ter vseh drugih, ki vodijo računovodske evidence po Zakonu o gospodarskih družbah, 402.24 Letni računovodski izkazi majhnih samostojnih podjetnikov, ki vodijo poslovne knjige v skladu s Pravilnikom o vodenju poslovnih knjig in sestavljanju letnega poročila za samostojnega podjetnika posameznika

Gospodarske družbe (vključno z zadrugami) in samostojni podjetniki so v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah⁹¹, z Zakonom o državni statistiki⁹² in z Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2003⁹³ AJPES-u do 31. 3. 2003 predložili podatke o premoženjskem in finančnem položaju ter poslovnem izidu za leto 2002. Podatke iz letnih poročil so predložili na poenoteni obrazcih, ki jih je AJPES predpisal z Metodološkim navodilom za predložitev letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov posameznikov za leto 2002⁹⁴.

V skladu s predpisi so podatke iz letnih poročil za leto 2002 prvič predložili tudi majhni samostojni podjetniki.

V letu 2003 je AJPES podatke iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida za leto 2002 obdelal za 38 051 gospodarskih družb, od tega 326 zadrug, ter 53 199 podjetnikov (53 181 majhnih in 18 srednjih). AJPES je zbrane podatke obdelal in na njihovi podlagi pripravil Informacijo o poslovanju gospodarskih družb v Republiki Sloveniji v letu 2002 in Informacijo o poslovanju samostojnih podjetnikov posameznikov v Republiki Sloveniji v letu 2002. Informaciji je objavil tudi na spletnem portalu.

Iz podatkov letnih poročil, predloženih na poenoteni obrazcih, je AJPES oblikoval podatkovne baze, ločeno za gospodarske družbe, srednje samostojne podjetnike in majhne samostojne podjetnike. Podatkovne baze je v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah posredoval državnim organom (SURS-u, Ministrstvo za finance, DURS-u), članom Ekonomsko-socialnega sveta (Gospodarski zbornici Slovenije, Obrtni zbornici Slovenije) in pravnim osebam, ki so po zakonu pooblaščen za pridobivanje in uporabo takšnih podatkov (UMAR-ju, BS-ju).

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

402.27 Letni računovodski izkazi proračunov, organov in organizacij lokalnih skupnosti, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, javni skladi in drugi, ki vodijo računovodske evidence po Zakonu o računovodstvu, 402.28 Letni računovodski izkazi zavodov, javnih zavodov, institutov in drugih pravnih oseb javnega prava, ki vodijo računovodske evidence po Zakonu o računovodstvu

V skladu z Zakonom o računovodstvu⁹⁵ so proračunski uporabniki, to je neposredni proračunski uporabniki (državni in občinski proračuni, državni in občinski organi, lokalne skupnosti, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, javni

---

⁹¹ Uradni list RS, št. 45/01 in 59/01.

⁹² Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01.

⁹³ Uradni list RS, št. 111/02.

⁹⁴ Uradni list RS, št. 15/03.

⁹⁵ Uradni list RS, št. 23/99.

skladi itd.) in posredni proračunski uporabniki (zavodi, javni zavodi, inštituti itd.) morali zaradi zagotovitve javnosti podatkov do konca februarja 2003 AJ PES-u predložiti letna poročila za leto 2002. S predložitvijo letnih poročil AJ PES-u so izpolnili tudi obveznost predlaganja računovodskih izkazov za državno statistiko po Zakonu o državni statistiki⁹⁶ in Letnem programu statističnih raziskovanj za leto 2003⁹⁷.

V letu 2003 je letna poročila za leto 2002 predložilo 1278 neposrednih proračunskih uporabnikov in 1610 posrednih proračunskih uporabnikov. Podatkovno bazo iz letnih poročil pravnih oseb javnega prava je AJ PES posredoval SURS-u, MF-ju, DURS-u in UMAR-ju.

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

402.25 Letni računovodski izkazi ustanov, političnih strank, sindikatov in drugih pravnih oseb zasebnega prava, ki vodijo računovodske evidence po Zakonu o računovodstvu

Pravne osebe zasebnega prava (ustanove, politične stranke, sindikati itd.) so morale v skladu z Zakonom o državni statistiki⁹⁸ in Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2003⁹⁹ za državno statistiko AJ PES-u do konca februarja 2003 predložiti statistične podatke iz bilance stanja in statistične podatke iz izkaza prihodkov in odhodkov za leto 2002. S predložitvijo teh podatkov, pojasnil k izkazu in poslovnega poročila so lahko izpolnile tudi obveznost predložitve letnih poročil po Zakonu o računovodstvu¹⁰⁰ zaradi zagotovitve javnosti podatkov.

V letu 2003 je statistične podatke iz bilance stanja in statistične podatke iz izkaza prihodkov in odhodkov za leto 2002 AJ PES-u predložilo 3279 pravnih oseb zasebnega prava. Podatkovno bazo s podatki iz letnih poročil pravnih oseb zasebnega prava je AJ PES posredoval SURS-u, DURS-u, MF-ju in UMAR-ju.

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

402.30 Letni računovodski izkazi društev

V skladu z Zakonom o društvih¹⁰¹ je AJ PES v letu 2003 zbral in obdelal tudi letna poročila društev za leto 2002. S predložitvijo letnih poročil zaradi zagotovitve javnosti podatkov so društva izpolnila tudi obveznost predlaganja računovodskih izkazov za državno statistiko po Zakonu o državni statistiki¹⁰² in Letnem programu statističnih raziskovanj za leto 2003¹⁰³.

V letu 2003 je letna poročila za leto 2002 AJ PES-u predložilo 12 687 društev. Podatkovno bazo s podatki iz letnih poročil društev je AJ PES posredoval SURS-u, DURS-u in MF-ju.

Na podlagi podatkov iz te podatkovne baze je AJ PES pripravil Informacijo o poslovanju društev v Republiki Sloveniji v letu 2002 in jo objavil na spletnem portalu.

---

⁹⁶ Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01.

⁹⁷ Uradni list RS, št. 111/02.

⁹⁸ Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01.

⁹⁹ Uradni list RS, št. 111/02.

¹⁰⁰ Uradni list RS, št. 23/99.

¹⁰¹ Uradni list RS, št. 60/95, 89/99.

¹⁰² Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01.

¹⁰³ Uradni list RS, št. 111/02.

403 Računi države

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

403.11 Poročilo o oddanih javnih naročilih

Pravne osebe javnega prava so morale v skladu z Zakonom o javnih naročilih¹⁰⁴ zaradi zagotovitve statistike javnih naročil poročati o vseh oddanih javnih naročilih za leto 2002. Poročila o oddanih javnih naročilih za leto 2002 so predložile do 30. 4. 2003 na obrazcih, predpisanih s Pravilnikom o dopolnitvi navodila o enotnem obrazcu za sporočanje podatkov o oddanih javnih naročilih za leto 2002¹⁰⁵.

Podatke o oddanih javnih naročilih velikih vrednosti je AJPES-u predložilo 1361 pravnih oseb javnega prava, podatke o oddanih javnih naročilih malih vrednosti pa 1631 pravnih oseb javnega prava. AJPES je podatke obdelal in jih posredoval Uradu za javna naročila.

RAZVOJNE NALOGE

R404 Računi drugih institucionalnih sektorjev

Statistični urad RS

R404.05 Ekonomski računi za kmetijstvo¹⁰⁶

SURS je v letu 2003 nadaljeval metodološko delo na področju uvajanja metodologije Ekonomskih računov za kmetijstvo (ERK 97 Rev. 1.1).

Eno od pomembnih področij metodološkega dela je bila zaposlenost kot pomemben dejavnik izračunavanja *produktivnosti v kmetijstvu*. Kakovost ERK-ja se je izboljšala predvsem na račun izboljšanih podatkovnih virov. Na osnovi rezultatov popisa kmetijskih gospodarstev 2000 je bila v letu 2003 izdelana nova serija podatkov kmetijskih statistik. Skladno s spremenjenimi podatki rastlinske pridelave in živalske prireje so se spremenili tudi podatki v proizvodnem računu ERK-ja za obdobje 1995–2002.

V sodelovanju s Kmetijskim inštitutom Slovenije so bili poleg proizvodnega računa izdelani tudi račun dohodka, podjetniškega dohodka in akumulacije za obdobje 1995–2003. Zaradi zamika rokov v predhodnih fazah bo SURS serijo podatkov ERK-ja objavil v letu 2004. Prvo *oceno realnega dohodka iz kmetijstva* za leto 2003 je SURS pripravil, objavil in jo posredoval Eurostatu skladno z njegovimi standardi.

SPSR 2003–2007

S kompletno revizijo ocene BDP-ja in drugimi nalogami, opravljenimi v letu 2003, je bila dosežena večja skladnost temeljnih agregatov nacionalnih računov z zakonodajo in predpisi, ki so obvezen standard za članice Evropske skupnosti. Tako sta bila pripravljena temeljni okvir in podlaga za nadaljnje razvijanje sistema nacionalnih računov v skladu z ESR 1995 kot prednostna naloga srednjeročnega programa statističnih raziskovanj.

---

¹⁰⁴ Uradni list RS, št. 39/00 in 102/00.

¹⁰⁵ Uradni list RS, št. 33/03.

¹⁰⁶ V letu 2003 (LPSR 2003) je bilo področje ekonomskih računov za kmetijstvo umeščeno med nacionalne račune pod št. 404.05.

405. Panožni računi – input/output tabele

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

405.11 Mesečno poročilo bank in hranilnic o plačilih za investicije iz investicijskih kreditov – obrazec INV-POS

Statistično raziskovanje o plačilih za investicije temelji na dveh virih podatkov. Prvi vir so določeni podatki statističnega raziskovanja o prejemkih in izdatkih pravnih oseb (izdatki za nakup opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih dolgoročnih naložb, izdatki za nakup patentov, licenc in blagovnih znamk). Drugi vir pa so podatki o plačilih za investicije iz investicijskih kreditov bank in hranilnic (Poročilo INV-POS), ki so jih v skladu z Navodilom o vsebini, načinu in rokih, v katerih izvajalci plačilnega prometa zagotavljajo podatke za statistične in druge z zakoni določene namene¹⁰⁷ banke pošiljale AJPES-u.

V letu 2003 je AJPES podatke o plačilih za investicije pripravljaval mesečno in jih posredoval SURS-u, UMAR-ju in nekaterim drugim institucijam, objavljaval pa jih je tudi na spletnem portalu.

41 Četrtni in okoljski računi

411 Četrtni nacionalni računi

Statistični urad RS

Julija 2003 je bila sprejeta *Uredba* Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1267/2003, ki spreminja *Uredbo Sveta (ES) št. 2223/96* o rokih posredovanja temeljnih agregatov nacionalnih računov, odstopanj pri posredovanju temeljnih agregatov nacionalnih računov in posredovanja podatkov o zaposlenosti v opravljenih urah. Glavna sprememba, ki jo je uredba uvedla na področju četrtnih računov, je skrajšanje roka za posredovanje podatkov četrtnih nacionalnih računov na 70 dni po koncu četrtnja (prej 120 dni). SURS je začel takoj po sprejetju uredbe skrajševati rok objavljanja in podatke za drugo četrtnje 2003 objavil 84. dan po koncu četrtnja, podatke za tretje četrtnje 2003 pa 76. dan po koncu četrtnja. Na ta način se postopoma uresničuje tudi zahteva po pravočasni izdelavi četrtnih nacionalnih računov, zapisana v srednjeročnem programu statističnih raziskovanj 2003–2007.

V letu 2003 je bil opravljen *prehod računanja agregatov v stalnih cenah na leto 2000 kot bazno leto*, v metodologijo četrtnega ocenjevanja pa je bilo uvedenih tudi več metodoloških sprememb, med njimi: *deflacioniranje izvoza in uvoza storitev ter obračun dodane vrednosti za finančno posredništvo*.

---

¹⁰⁷ Uradni list RS, št. 117/02.

RAZVOJNE NALOGE

R411 Četrtletni nacionalni računi

Statistični urad RS

Namen razvojnega dela na področju četrtletnih nacionalnih računov je širitev sistema v skladu z zahtevami, ki jih postavlja *Uredba Sveta (ES) št. 2223/96* o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Skupnosti. V letu 2003 je SURS sistem četrtletnih računov dopolnil z dvema sklopoma podatkov, in sicer s *podatki o zaposlenosti in drugih temeljnih agregatih nacionalnih računov*. Njihovo ocenjevanje je tako prešlo med naloge, ki jih SURS redno izvaja.

Pri objavljanju podatkov o zaposlenosti v okviru nacionalnih računov je SURS razširil prejšnji obseg podatkov, saj ocene zaposlenosti objavlja po dejavnostih na ravni področij SKD-ja, za sektorje gospodarstva in po oblikah zaposlenosti. S tako razčlenitvijo so presežene zahteve navedene uredbe, omogoča pa jo osnovni vir podatkov – statistični register delovno aktivnega prebivalstva.

Pravni red Evropskih skupnosti

Sprejeta je bila:

- *Uredba* Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1267/2003, ki spreminja *Uredbo Sveta (ES) št. 2223/96* o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Skupnosti o rokih posredovanja temeljnih agregatov nacionalnih računov, odstopanj pri posredovanju temeljnih agregatov nacionalnih računov in posredovanja podatkov o zaposlenosti v opravljenih urah.

R412 Okoljski računi

Statistični urad RS

R412.01 Razvoj metodologije in izvajanje okoljskih računov

V letu 2003 je SURS zbiral podatke o emisijah v zrak po metodologiji NAMEA¹⁰⁸, na osnovi lastnih podatkov, podatkov Statističnega letopisa elektrogospodarstva ter poročil Ministrstva za okolje, prostor in energijo, ki je dolžno zbirati podatke zaradi obveznosti do konvencij po metodologiji CORINAIR in IPCC.

Za izračun različnih kazalnikov obremenjenosti okolja vključuje metodologija NAMEA tudi podatke iz nacionalnih računov po dejavnostih proizvodnje (klasifikacija SKD) in iz potrošnje gospodinjstev (COICOP). SURS je trenutno razpoložljive podatke preračunal po zahtevah metodologije NAMEA za emisije v zrak. V letu 2004 bodo podatki v tabelah dopolnjeni s popravljenimi podatki Ministrstva za okolje, prostor in energijo.

V letu 2004 bo delo temeljilo predvsem na pripravi metodologije in zbiranja razpoložljivih podatkov za vode v okviru navedene metodologije. Predvideno izvajanje Eurostatovega pilotnega projekta za področje okoljskih računov še ne bo izvedeno.

---

¹⁰⁸ **NAMEA** – National Accounts Matrix including Environmental Accounts/Handbook of SEEA 2003 (System of Environmental and Economic Accounts)/Compilation guide NAMEA for Air Emissions – Draft version 2003.

42 Finančni računi

Banka Slovenije

Banka Slovenije je v novembru 2003 ob sodelovanju z AJPES-om, MF-jem in SURS-om izvedla prvo poročanje podatkov pravnih oseb za potrebe finančnih računov v skladu z zahtevami Eurostata in ECB-ja, in sicer za leti 2001 in 2002, ter podatke o transakcijah v letu 2002. Poročanje, ki je potekalo prek AJPES-a, se bo nadaljevalo v letu 2004 in bo sčasoma prešlo na četrletno raven.

RAZVOJNE NALOGE

R421 Tekoči finančni računi

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

R421.01 Finančne bilance in tekoči računi finančnih računov

Razvojna naloga, katere nosilec je Banka Slovenije, se je že v letu 2003 izvajala kot redna naloga. Pri njeni izpeljavi pa je z Banko Slovenije sodeloval tudi AJPES. V skladu s Sklepom o poročanju podatkov za statistiko finančnih računov¹⁰⁹ so vsi rezidenti Republike Slovenije, razen tistih, ki so po Standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev razvrščeni v sektorja gospodinjstva in neprofitni izvajalci storitev gospodinjstvom, AJPES-u pošiljali letna poročila o stanju finančnih sredstev in obveznosti in letna poročila o transakcijah v finančnih sredstvih in obveznostih, ki jih imajo kot terjatev ali obveznost do drugih enot po posameznih finančnih instrumentih. Obvezniki poročanja so prvo poročilo pošiljali AJPES-u v novembru in decembru 2003 s podatki o stanjih ob koncu let 2001 in 2002 ter s podatki o transakcijah za leto 2002. Poročila je predložilo 35 379 obveznikov poročanja. Zbrane podatke je AJPES posredoval Banki Slovenije.

43 Spremljanje lastnih virov

RAZVOJNE NALOGE

Ministrstvo za finance

Ministrstvo za finance, vključno z Davčno in Carinsko upravo, ter Statistični urad RS se od leta 2002 seznanjajo z viri podatkov, metodologijami oziroma načinom spremljanja lastnih virov proračuna EU-ja prek tehnične pomoči Direktorata za proračun Evropske komisije. Oddelek za sodelovanje s proračunom EU-ja v okviru Sektorja za pripravo in upravljanje proračuna na Ministrstvu za finance, je na osnovi modela Evropske komisije izpopolnjeval poznavanje metode izračunavanja prispevkov posameznih držav članic v evropski proračun.

Carine in druge uvozne dajatve na podlagi Skupne carinske tarife EU-ja na uvoz proizvodov iz tretjih držav so tradicionalni lastni vir proračuna EU-ja. Carinska uprava RS ima izgrajen sistem spremljanja carin, ki bodo, zmanjšane za 25 % izvirni prihodek proračuna EU-ja. Dajatve na uvoz kmetijskih proizvodov iz tretjih držav v skladu s Skupno kmetijsko politiko in dajatve za sladkor in isoglukozo bodo po njihovi uvedbi tudi neposreden vir proračuna EU-ja in po zmanjšanju za 25 % za stroške pobiranja v celoti vplačane na račun Evropske komisije.

---

¹⁰⁹ Uradni list RS, št. 66/03 in 117/03

Razvojne naloge, ki se nanašajo na bruto nacionalni dohodek ter agregate, potrebne za oceno ponderirane stopnje DDV-ja za izračun usklajene osnove DDV-ja za potrebe izračuna prispevkov v evropski proračun iz teh dveh virov, izvaja SURS v okviru razvoja metodologij nacionalnih računov.

55 Cene

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS vse mesečne kazalnike s področja statistike cen domačim in tujim uporabnikom zagotavljal v načrtovanih rokih. Poleg rednega mesečnega zagotavljanja podatkov s področja cen domačim in tujim uporabnikom je SURS v obdobju september 2003–januar 2004 opravil tudi redne letne revizije indeksa cen življenjskih potrebščin, harmoniziranega indeksa cen in indeksa cen na drobno. Revizije pri vseh treh indeksih so obsegale posodobitev seznama prodajnih mest ter seznama ("košarice") proizvodov in storitev za opazovanje cen, pripravo novih uteži ter spremembo razporeditve časa zbiranja cen.

SURS je bil vključen z mednarodno revizijo BDP-ja v PKM za obdobje 1995–2000.

551 Indeksi cen življenjskih potrebščin in drugi kazalniki dinamike in ravni drobnoprodajnih cen

Statistični urad RS

551.06 Temeljna obrestna mera

V letu 2003 je SURS na podlagi Zakona o predpisani obrestni meri prevzel od Banke Slovenije tudi vse obveznosti in naloge, povezane s temeljno obrestno mero. SURS tako od junija 2003 računa in objavlja *podatka o mesečni in letni temeljni obrestni meri*.

55991 Indeksi cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih

Statistični urad RS

Proizvajalčeve cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu je SURS redno objavljaval v skladu s programom dela. Nadaljeval je delo v zvezi z izpopolnjevanjem kakovosti indeksa z vidika njegove pokritosti s proizvodi in podjetji.

552 Paritete kupne moči (PKM) za BDP, izražen po kupni moči

Statistični urad RS

V okviru Evropskega programa primerjave¹¹⁰, to je primerjave bruto domačega proizvoda, merjenega po kupni moči, in primerjave cen, je SURS zahtevane podatke o cenah za izračun paritet kupnih moči (PKM) zagotavljal v skladu z dogovorjenimi roki glavnega koordinatorskega primerjave za Evropo (Eurostat) ter t. i. vodje skupine za srednjeevropske države (Statistika Avstrije).

V letu 2003 so obseg dela na področju paritet kupnih moči zelo povečale izredne naloge v zvezi z mednarodno revizijo BDP-ja v PKM za obdobje

---

¹¹⁰ **ECP** – European Comparison Programme.

1995–2000. V LPSR-ju za leto 2003 ta revizija ni bila načrtovana. Potekala je skozi vse leto, rezultati pa so bili objavljeni konec decembra 2003.

RAZVOJNE NALOGE

R551 Indeksi cen življenjskih potrebščin in ostali kazalniki dinamike in ravni drobnoprodajnih cen (ICŽP, HICŽP in ICD)

Statistični urad RS

R551.01 Harmoniziran indeks cen življenjskih potrebščin

V okviru harmoniziranega indeksa se je nadaljevalo izboljševanje postopkov in procesov, ki izhajajo iz procesa harmonizacije, in že sprejetih predpisov ter delo pri uporabi novih predpisov za to področje.

Konec februarja 2004 je morala Slovenija podobno kot tudi ostale države kandidatke na zahtevo Eurostata s pomočjo zelo podrobnega vprašalnika pripraviti samooceno stanja in usklajenosti s 14 uredbami, ki urejajo področje Harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin (HICŽP). Na podlagi prejetih odgovorov je Eurostat ocenil, da bodoče članice (tudi Slovenija) z vidika pravočasnosti, primerljivosti podatkov in usklajenosti s predpisi računajo in objavljajo HICŽP, ki je povsem na ravni in v celoti primerljiv s HICŽP-jem v sedanjih članicah. Obenem pa so bile države tudi pozvane, naj še naprej razvijajo in izboljšujejo svoj HICŽP.

V letu 2004 je v okviru harmoniziranega indeksa cen načrtovana nadaljnja priprava naslednjih predlogov predpisov: osnutek predpisa za sezonske proizvode, osnutek predpisa glede časovne pokritosti HICŽP-ja in osnutek predpisa glede pravil zaokroževanja pri HICŽP-ju kot tudi njegovo sprejetje. Ti predpisi naj bi predvidoma začeli veljati v naslednjih letih, tj. 2006 in 2007. Prav tako pa se bodo izvajale naloge, ki izhajajo iz akcijskega načrta za področje izvajanja kvalitativnih prilagoditev in vzorčenja ter nalog, povezanih s projektom vključitve imputiranih najemnin v izračun HICŽP. V okviru indeksov cen življenjskih potrebščin in cen na drobno načrtuje SURS ponovno proučitev nujnosti in smiselnosti računanja obeh kazalnikov gibanja cen.

Statistični urad RS

R551.02 Izpopolnjevanje vzorcev cen v statistiki drobnoprodajnih cen

Pretežni del časa v letu 2003 je bil namenjen doseganju optimalne statistične zanesljivosti indeksov drobnoprodajnih cen za ravni objavljanja indeksov ter statistične zanesljivosti povprečnih cen na nacionalni ravni. Zato je bilo treba zbirati podatke in informacije o novih prodajnih mestih, novih proizvodih in storitvah ter izdelati vzorce in pripraviti metodološke osnove za spremljanje njihovih cen.

R552 Paritete kupnih moči

Statistični urad RS

R552.01 Regionalne paritete kupnih moči in R552.02 Relativne ravni cen

Načrtovani razvojni nalogi nista bili uresničeni. Obe nalogi sta bili vezani na projekte Eurostata, ki pa zaradi pomanjkanja sredstev in prednosti revizije

BDP-ja v PKM za obdobje 1995–2000 v letu 2003 zanj ni imel več potrebnih virov.

Statistični urad RS

R552.02 Pilotni projekt PKM¹¹¹ za zahodnobalkanske države

Leta 2003 je SURS prevzel nalogo t. i. vodje skupine zahodnobalkanskih držav (Albanije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Makedonije ter Srbije in Črne gore) v pilotnem projektu Paritete kupne moči za zahodnobalkanske države. Namen tega projekta, ki organizacijsko poteka v okviru OECD-ja, financira pa ga Komisija EU-ja v sklopu projekta CARDS¹¹², je vključiti navedene države v ECP. SURS v tem projektu usklajuje delo, daje metodološko pomoč pri zbiranju cen, izvaja kontrolo in validacijo zbranih podatkov ter izračunava paritete kupnih moči za posamezna raziskovanja. Izvajanje funkcij vodje skupine je bilo v letu 2003 zaradi pomanjkanja kadra izredno težavno. SURS je dodatne naloge vodje skupine prevzel brez zaposlitve dodatnega kadra. Obseg in kompleksnost projektne dela, ki naj bi bil končano do začetka leta 2006, se zaradi prekrivanja različnih faz posameznih raziskovanj vsako posamezno leto povečujeta.

RAZVOJNE NALOGE

Statistični urad RS

R553 Kazalniki za določanje plač uradnikov v EU-ju

Izvedena je bila razvojna naloga spremljanje tržnega dela najemnin za potrebe usklajevanja plač uradnikov organov EU-ja.

Statistični urad RS

R55991.01 Mesečno poročilo o izvoznih cenah industrijskih proizvodov pri proizvajalcih

Razloga za neizpolnitev naloge sta dva. Prvi je v tem, da še nismo imeli konsistentnih ločenih podatkov o vrednosti prodaje proizvajalcev na domačem trgu in v izvoz, ki bi bili primerna osnova za pripravo uteži. Drugi razlog pa je, da je treba pred izračuni novih kazalnikov najprej spremeniti obstoječi način obdelave o cenah proizvajalcev. V letu 2003 je bila za to že pripravljena ustrezna dokumentacija.

SPSR 2003–2007

Razvoj kazalnikov globalizacije: Vse večja vpetost nacionalnih ekonomij v svetovne globalizacijske tokove postavlja pred statistike nove zahteve o ustreznem merjenju gospodarskih aktivnosti v teh spremenjenih pogojih. OECD pripravlja v sodelovanju z Eurostatom metodološki priročnik o kazalnikih ekonomske globalizacije, ki naj bi izšel v letu 2004. Statistično spremljanje ekonomske globalizacije je multidimenzionalno in vključuje različna statistična področja: statistiko tujih neposrednih naložb, statistiko tujih podružnic v povezavi s strukturno statistiko, statistiko zunanje trgovine, statistiko mednarodne menjave storitev, statistiko raziskovalno-razvojne dejavnosti in statistični poslovni register kot infrastrukturno osnovo za določitev podjetij pod tujim nadzorom.

Glede na aktualnost tega področja in dejstvo, da so bili cilji, povezani s statističnim spremljanjem ekonomske globalizacije, opredeljeni tudi v srednjeročnem programu statističnih raziskovanj za obdobje 2003–2007, je SURS v letu 2003 začel celostno spremljanje gradiv, razvoja zakonodaje in metodologij na področju statističnega spremljanja ekonomske globalizacije, čeprav je bilo to področje uvrščeno med razvojne naloge šele leta 2004. Poleg študija tuje literature in proučitve nekaterih

¹¹¹ PKM – Paritete kupne moči.

¹¹² CARDS – Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization Programme.

mednarodnih virov podatkov so se strokovnjaki SURS-a prizadevali čimbolj seznaniti s stanjem v naši državi, z že obstoječimi viri podatkov in njihovo metodologijo. V letu 2003 so se udeležili mednarodnega seminarja o statistiki in globalizaciji ter temo predstavili tudi na posvetovanju v Radencih.

R524 Statistika primanjkljaja in dolga države

Ministrstvo za finance

R524.01 Poročilo o presežnem dolgu in primanjkljaju

V letu 2003 je bila dodatno izpopolnjena metodologija za izračun primanjkljaja in dolga sektorja države ter prikaz povezav med obema kategorijama, kar je tudi vsebina poročila o presežnem dolgu in primanjkljaju.

Za izračun primanjkljaja po obračunski vrednosti je bila že ob notifikacijah v letih 2001 in 2002 uporabljena metoda časovne prilagoditve podatkov o plačilih, ki je skladna s priporočenim pristopom Eurostata, upoštevani pa so bili še drugi razpoložljivi podatki za korekcijo podatkov iz javnofinančnih bilanc na osnovi nacionalne metodologije, ki skladno z Zakonom o javnih financah in Zakonom o izvrševanju proračuna uporablja pretežno podatke o denarnem toku (npr. podatke o neplačanih obveznostih v preteklem letu plačane v tekočem letu).

Za posamezne kategorije davčnih prihodkov so bili uporabljeni podatki o obračunanih davkih.¹¹³ Povezave med primanjkljaji sektorja države ter spremembami dolga države so bile ustrezno pojasnjene, saj je bila statistična napaka na sprejemljivi ravni.

Poročilo o presežnem dolgu in primanjkljaju je bilo konec marca 2003 tretjič predloženo Evropski komisiji na osnovi izpopolnjene metodologije in uporabe razpoložljivih podatkov MF-ja ter SURS-a. Metodološke rešitve so bile preverjene z Eurostatom, ki je v svoji končni oceni Poročila navedel, da je poročilo pripravljeno na zadovoljivi ravni razumevanja in uporabe statističnega okvira.

---

¹¹³ Vir: DURS, preračuni MF-ja in v sodelovanju s SURS-om.

III.2 POSLOVNE STATISTIKE

44 Statistika poslovanja podjetij

442 Razvoj strukturne statistike podjetij

Statistični urad RS

V letu 2003 je začel SURS izvajati projekt izboljševanja kakovosti podatkov strukturne statistike podjetij. Na osnovi razvite metodologije za ocenjevanje manjkajočih podatkov bo izboljšana kakovosti podatkov o poslovanju podjetij.

Z Letnim poročilom o investicijah v osnovna sredstva zbira SURS podatke o dejanskih bruto investicijah v osnovna sredstva in njihovih virih pri neposrednih investitorjih, to je družbah, podjetjih in organizacijah (INV-1) ter fizičnih osebah in samostojnih podjetnikih (vprašalnik INV-2). Podatki se uporabljajo za statistiko investicij, izpolnjevanje zahtev EU-ja na področju strukturne statistike podjetij, statistike okolja in nacionalnih računov. Za leto 2002 je bil *vprašalnik revidiran* (nova oblika in drugačna razporeditev tabel) in poslan okoli 9000 družbam, podjetjem in organizacijam ter 1600 fizičnim osebam in samostojnim podjetnikom. SURS bo podatke objavil v prvem četrtletju leta 2004.

Za potrebe strukturne statistike podjetij in ostalih statistik, ki uporabljajo administrativne podatke o podjetjih, je začel SURS urejati podatkovne zbirke, ki bodo uporabne za analize različnih virov podatkov in izdelovanje ustreznih statistik.

V letu 2003 je SURS kandidiral za sredstva EU-ja s področja statistike poslovnih storitev in povpraševanja po storitvah.

- S sodelovanjem v projektu EU-ja o poslovnih storitvah bo na podlagi usklajene metodologije v letu 2004, pridobil podatke o strukturi prihodkov po proizvodih in po uporabnikih za nekatere storitvene dejavnosti: *dejavnosti obdelave podatkov, podatkovne baze in s tem povezane dejavnosti* (oddelek 72, SKD), *druge poslovne dejavnosti* (oddelek 74) in *izobraževanje* (oddelek 80).
- V projektu povpraševanje po storitvah pa bo raziskal obseg in strukturo nabavljenih storitev v podjetju, obseg investicij v storitve, strukturo ter lokacijo glavnih dobaviteljev storitev in nameravane spremembe pri nabavah storitev v naslednjih letih za nekatere dejavnosti: *predelovalne dejavnosti* (področje D), *gradbeništvo* (področje F), *trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe* (področje G), *gostinstvo* (področje H), *promet, skladiščenje in zveze* (področje I), *poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve* (področje K), *dejavnosti javne higiene* (oddelek 90), *filmska, video ter radijska in televizijska dejavnost* (razreda 92.1 in 92.2).

Med letom so bile z Davčno upravo RS podpisane priloge k dogovoru o sodelovanju glede posredovanja davčnih podatkov za statistični namen. V prihodnje bo redno in pravočasno pridobivanje individualnih podatkov o poslovanju poslovnih subjektov iz administrativnih virov pripomoglo k izboljšanju pravočasnosti izračunavanja spremenljivk in spoštovanja z uredbo določenih rokov poročanja Eurostatu.

SPSR 2003

V okviru prednostnih nalog, začrtanih v srednjeročnem obdobju, je SURS v letu 2003 začel s projektom izboljšanja kakovosti podatkov strukturne statistike podjetij, katere namen je razviti metodologijo ocenjevanja manjkajočih podatkov zaradi neodgovora.

Da bi izboljšal razpoložljivost podatkov o storitvah, je SURS na razpisu EU-ja uspešno kandidiral za sodelovanje v dveh razvojnih projektih s področja storitvenih dejavnosti: *Povpraševanje po storitvah* in *Poslovne storitve*. Oba projekta bosta zaključena v letu 2005.

Pravni red Evropske skupnosti

V letu 2003 so bila sprejeta štiri dopolnila k osnovni uredbi o strukturni statistiki podjetij.

- Uredba Komisije (ES) št. 1667/2003 z dne 1. septembra 2003 o izvajanju Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 58/97 o dovoljenih odstopanjih za strukturno statistiko podjetij;
- Uredba Komisije (ES) št. 1668/2003 z dne 1. septembra 2003 o izvajanju Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 58/97 o tehničnem formatu za prenos strukturne statistike podjetij in spremembi uredbe Komisije št. 2702/98 o tehničnem formatu za prenos strukturne statistike podjetij;
- Uredba Komisije (ES) št. 1669/2003 z dne 1. septembra 2003 o izvajanju Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 58/97 o serijah podatkov, predloženih za strukturno statistiko podjetij in spremembi uredbe Komisije št. 2701/98 o serijah podatkov, predloženih za strukturno statistiko podjetij;
- Uredba Komisije (ES) št. 1670/2003 z dne 1. septembra 2003 o izvajanju Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 58/97 o definicijah spremenljivk strukturne statistike podjetij in spremembi uredbe Komisije št. 2700/98 o definicijah spremenljivk strukturne statistike podjetij.

Dopolnitve urejajo spremenljivke, serije podatkov, tehnični format zapisa za poročanje EU-ju ter definicije za področje investicij v okolje ter statistiko kreditnih institucij in pokojninskih skladov. Na podlagi podatkov statistike okolja, SURS že izpolnjuje obveznosti, določene v uredbah v zvezi z *investicijami v okolje*.

V razpravo in uskladitev pa so bili na delovnih telesih Eurostata predstavljeni novi predlogi uredb in dopolnil k osnovnim uredbam.

Usklajeval se je osnutek Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki Skupnosti o strukturi in dejavnosti enot pod tujim nadzorom. SURS bo v sodelovanju z Banko Slovenije pripravil metodologijo za vzpostavitev statistike enot pod tujim nadzorom.

Predstavljeni so bili tudi predlogi za dopolnitev *Uredbe Sveta (ES) št. 58/97* z dne 20. decembra 1996 o strukturni statistiki podjetij. Predlog ponuja izboljšanje spremljanja statistike storitev in razširitev uredbe na *področje avdiovizualnih dejavnosti in dejavnosti ravnanja z odpadki in čiščenja okolja* ter formalno ureditev statistike spremljanja poslovnih storitev, demografije podjetij in pravnih pogojev za izvajanje občasnih *ad hoc raziskovanj*. Predlog je v fazi delovnega dokumenta in zbiranja pripomb na predloge.

45 Energetika in surovine

Statistični urad RS

Na področju energetike se tako v Sloveniji kot tudi v EU-ju dogajajo velike spremembe, ki so posledica liberalizacije trgov z energijo. Preoblikovanju energetskih trgov se sproti prilagaja tudi spremljanje statističnih podatkov s področja energetike.

Raziskovanja s področij strukturnih in kratkoročnih statistik energetike so že postala utečen način zbiranja podatkov, zato so vsebinske spremembe redkejšje. Ta raziskovanja so omogočila vzpostavitev izračuna letnih energetskih bilanc in hkrati izpolnila tudi mednarodne zahteve.

Kot dopolnilo navedenih raziskovanj je začel SURS zaradi vse večjega povpraševanja zbirati podatke o cenah električne energije in zemeljskega plina za standardne porabniške skupine, kot to določa evropska direktiva o transparentnosti cen. S tem bo uporabnikom lahko ponudil popolnejši nabor podatkov o stanju slovenske energetike. Poleg tega bo na ta način izpolnil tudi zahteve po mednarodnem poročanju teh podatkov.

SURS je v letu 2003 uvedel novo samostojno raziskovanje o porabi energentov v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu, ki je bilo pred tem v manjšem obsegu del rednega mesečnega poročila industrije. Samostojno raziskovanje bo omogočilo kakovostnejše podatke s področja porabe energentov in goriv.

Prav tako je bila izvedena tudi anketa o porabi energije in goriv v slovenskih gospodinjstvih, poleg tega pa so potekale tudi priprave na *pilotni projekt o statistiki sproizvodnje*.

RAZVOJNE NALOGE

R451 Strukturna statistika energetike

Statistični urad RS

R451.01 Harmonizacija statistike energetike na področju storitev

Pri statistiki energetike na področju storitev je SURS spremljal dogajanja v EU-ju. Harmonizacijo bo izvedel, ko bodo znani rezultati *testne ankete*, ki je bila izvedena v državah članicah. Poleg tega bi bila do takrat izdana tudi priporočila za nadaljnje delo.

Statistični urad RS

R451.02 Harmonizacija statistike energetike na področju kmetijstva

SURS je pri tej nalogi spremljal predvsem dogajanje na področju EU-ja. Harmonizacijo bo izvedel, če se bo za to področje dovolj zanimanja.

R453 Obnovljivi viri energije

Statistični urad RS

R453.01 Harmonizacija na področju obnovljivih virov energije

Delno podatke o obnovljivih virih energije SURS že zbira v okviru rednih nalog, vendar področje v celoti s tem še ni pokrito. Pri zagotavljanju podatkov s tega področja bi lahko v prihodnosti za SURS predstavljale vir institucije, ki se ukvarjajo z dodeljevanjem finančnih spodbud za povečanje

rabe obnovljivih virov. SURS namerava zato vzpostaviti stike in se dogovoriti o možnostih sodelovanja.

R455 Posebne akcije za podporo nove energetske skupnosti

Statistični urad RS

R455.01 Kazalniki energetske učinkovitosti

Na tem področju sodeluje kot slovenski predstavnik pri vzpostavljanju mednarodne baze podatkov Institut Jožef Stefan. Cilj *projekta* je vzpostavitev baze podatkov, ki naj bi služila kot vir podatkov tudi za Eurostat, tako da dodatno poročanje ne bi bilo potrebno.

Statistični urad RS

R455.02 Eurokazalniki

SURS je nalogo v letu 2003 v celoti izpolnil, kar je razvidno iz rednega mesečnega poročanja o proizvodnji, uvozu, izvozu in spremembah zalog zemeljskega plina in električne energije na Eurostat.

Statistični urad RS

R455.03 Kazalniki konkurenčnosti

SURS je nalogo v letu 2003 v celoti izpolnil, saj je vzpostavljeno redno letno poročanje kazalnikov, ki merijo konkurenčnost na področju proizvodnje, prenosa in oskrbe z električno energijo in zemeljskim plinom na Eurostat. Možno je, da se bo nabor kazalnikov v prihodnje še razširil, zato je SURS predvidel stalno spremljanje stanja.

R456 Poraba energije in soproizvodnja električne in toplotne energije

Statistični urad RS

R456.01 Harmonizacija statistike energetike na področju storitev

Pri statistiki energetike na področju storitev je SURS spremljal dogajanja v EU-ju. Harmonizacijo bo izvedel, ko bodo znani rezultati testne ankete, ki je bila izvedena v državah članicah. Poleg tega pričakuje, da bodo takrat izdana priporočila za nadaljnje delo.

SPSR 2003–2007

V letu 2003 je začel SURS zbirati cene energije za končne porabnike. Raziskovanje spada med redne naloge SURS-a. S tem je SURS izpolnil zahteve Direktive EU št. 90/377/EEC o transparentnosti cen plina in električne energije za končne porabnike.

Potekale so tudi priprave na harmonizacijo statistike soproizvodnje. Poleg izboljšav na področju statistike končne rabe energije je SURS izvajal tudi priprave za zagotavljanje statistične podpore za izračun kazalnikov trajnostnega razvoja. Vzpostavil je tudi redno letno poročanje kazalnikov liberalizacije in konkurenčnosti.

47 Notranja trgovina

Statistični urad RS

Na področju statistike trgovine je SURS mesečno in četrtno spremljal gibanja poslovanja te dejavnosti.

V skladu z zakonodajo EU-ja na področju kratkoročnih raziskovanj je postalo pošiljanje podatkov iz mesečnega, del podatkov pa tudi iz četrtnega raziskovanja na Eurostat utečeno. Za učinkovitejše sledenje spremembam vseh potencialnih opazovanih enot in s tem povečanja zanesljivosti rezultatov, je bil vzpostavljen register kratkoročnih raziskovanj za dejavnosti trgovine, gostinstva in storitev. Na ta način bo v prihodnosti omogočen večji *vpliv na kakovost in pravočasnost* vseh procesov. SURS je za navedena raziskovanja kar najbolj poenotil tudi potek obdelave ter način objave rezultatov.

RAZVOJNE NALOGE

R471 Statistika notranje trgovine

Statistični urad RS

R471.01 Preverjanje in usklajevanje zanesljivosti podatkov notranje trgovine

Zaradi povečanja zanesljivosti podatkov notranje trgovine je SURS v letu 2003 izvajal primerjavo med podatki iz trgovinskih raziskovanj in podatki iz letnih računovodskih izkazov gospodarskih družb, vključno s podatki iz poročil o odmeri davka na dodano vrednost DURS-a. S tem bo nadaljeval tudi v naslednjem obdobju in primerjavo podatkov DURS-a uporabil tudi na drugih statističnih področjih. Na ta način skuša SURS še izboljšati kakovost rezultatov statističnih raziskovanj. SURS je v tem obdobju začel izračunavati kriterije kakovosti (v okviru Standardnega poročila o kakovosti) in objavljati koeficiente variacije.

Statistični urad RS

R471.02 Mesečno poročilo o poslovanju podjetij, ki so registrirana za trgovinsko dejavnost

Zaradi razbremenitve poročevalskih enot je SURS zaradi možnosti opustitve zbiranja podatkov o osebah, ki delajo v podjetjih, izvedel primerjavo usklajenosti notranjih virov podatkov (SRDAP in TRG/M). Analiza je pokazala, da ta dva vira podatkov zaradi različne metodologije nista toliko primerljiva med seboj, da bi lahko opustili zbiranje podatkov o osebah, ki delajo v podjetjih, in s tem razbremenili poročevalske enote.

Statistični urad RS

R471.03 Popis prodajnih zmogljivosti

V začetku leta 2003 je potekalo sodelovanje SURS-a s predstavniki drugih institucij v zvezi z vzpostavljanjem in vodenjem administrativne evidence o prodajalnah. Podatke iz te evidence bo SURS v naslednjih obdobjih uporabil za izvedbo raziskovanja o *prodajnih zmogljivostih v trgovini na drobno*.

SPSR 2003–2007

Na področju *kratkoročnih kazalnikov* je bil vključen v opazovanje *nov kazalnik*, to je gibanje prihodka v drugih storitvenih dejavnostih. V prihodnjem obdobju bodo podatki objavljeni v domačih publikacijah in poslani na Eurostat. Zaradi pravočasnosti in kakovosti rezultatov je bil vzpostavljen *register kratkoročnih raziskovanj*. Njegova uporaba se bo razširila tudi na druga raziskovanja (npr.

četrtno raziskovanje trgovine).

Izvedena je bila primerjava rezultatov statistike kratkoročnih kazalnikov z drugimi notranjimi in zunanji administrativnimi viri, kar bo postalo v naslednjem obdobju utečena praksa.

48 Transport

Statistični urad RS

Na področju statistike transporta je SURS v letu 2003 v okviru rednih nalog za posamezne transportne panoge v mesečni periodiki zbral podatke o prometnih sredstvih, ustvarjenih potniških in tonskih kilometrih, prevoženih kilometrih, prepeljanih potnikih in blagu ter zaposlenih osebah. Na letni ravni pa je poleg podatkov o transportni infrastrukturi, zmogljivostih transportnih sredstev, transportu po vrstah blaga, porabi energije in drugih za posamezno panogo značilnih podatkov zbral tudi vrednostne podatke o poslovanju (prihodke in odhodke).

Največ pozornosti je SURS v letu 2003 namenil tistim področjem transporta, ki so bila zaradi vstopanja Slovenije v EU podvržena večjim prilagoditvam evropski statistični zakonodaji.

V tedenski periodiki je redno potekalo raziskovanje o cestnem blagovnem prevozu, s katerim je bila zbrana večina podatkov, ki jih zahteva evropska zakonodaja s tega področja – *Uredba Sveta št. 1172/98*. Opravljeni so bili nadaljnji koraki pri prilagoditvi raziskovanja, ki so zajemali dopolnitev vprašalnika, razširitev podatkovnega modela, novo šifriranje krajev v notranjem transportu, novo tabelacijo in pripravo podatkovnih nizov za pošiljanje na Eurostat.

SURS bo v prihodnje glavno pozornost namenil izpolnitvi zahtev o *kakovosti* podatkov (*Uredba Komisije* je v pripravi).

SURS je v okviru programa Phare nadaljeval delo pri izvedbi pilotnih projektov s področja statistike zračnega in pomorskega transporta. V postopku uskladitve pomorskega oz. pristaniškega prometa je ustrezno upošteval odločbe Komisije št. 385/1998, 363/2000 in 423/2001. Poleg navedenih evropsko usklajenih statistik se ločeno zbirajo tudi podatki o prevozih edinega slovenskega ladijskega prevoznika. SURS je zbral le agregirane podatke o letališkem prometu pristalih in vzletelih letal, potnikov, tovora in pošte ter o prevozih edinega slovenskega letalskega prevoznika. Novi uredbi Sveta (št. 437/2003) in Komisije (št. 1358/2003) o statistiki zračnega transporta zahtevata precej podrobnejše informacije, ki naj bi jih od leta 2004 zagotovil povsem nov informacijski sistem Aerodroma Ljubljana. Takrat bo treba po predhodni rešitvi vprašanja zaupnosti podatkov začeti tudi redno pošiljanje predvidenih četrtnih in letnih podatkovnih nizov Eurostatu. V fazi izgradnje novega informacijskega sistema, katere začetek je sovpadal s pilotnim projektom Phare s področja statistike zračnega transporta, je SURS upošteval vse zahteve te uredbe.

V okviru mednarodnega sodelovanja so bili v letu 2003, predvsem za potrebe objavljanja, redno posredovani podatki UNECE-ju, Eurostatu in ECMT-ju. Predstavniki SURS-a so se udeležili več strokovnih sestankov v okviru delovnih skupin na Eurostatu, nadaljevalo pa se je tudi delovanje v okviru delovne skupine za statistiko transporta UNECE (WP6 / Ženeva).

RAZVOJNE NALOGE

R481 Informacijski sistem o transportu

Statistični urad RS

R481.01 Glosar za statistiko transporta

V letu 2003 je bila na osnovi tretje, dopolnjene izdaje Glosarja za statistiko transporta (UNECE, ECMT¹¹⁴, Eurostat / *Glossary for Transport Statistics*) dopolnjena njegova slovenska verzija, nadaljevalo pa se je s terminološkim in metodološkim urejevanjem posameznih transportnih področij.

R482 Potniški transport

Statistični urad RS

R482.01 Študija mobilnosti

V letu 2003 je potekalo proučevanje rezultatov pilotnega projekta *Dataline 2001–2002*, ki ga je izvajal Eurostat v sklopu Petega okvirnega programa raziskovanja in razvoja v transportu. V tem pilotu SURS ni sodeloval. V prihodnje, najverjetneje po letu 2004, se na področju potniškega transporta načrtuje razširitev raziskovanj, predvsem na *spremljanje mobilnosti prebivalstva*. Eurostat že pripravlja predstavitev predlogov za enotno zbiranje podatkov o mobilnosti prebivalstva na kratkih razdaljah (morda tudi na osnovi nove zakonske podlage) in tudi za nadaljevanje projekta o mobilnosti prebivalstva na daljše razdalje (*Dataline*).

R484 Železniški prevoz blaga

Statistični urad RS

R484.01 Proučitev nove regulative EU-ja s področja železniškega transporta

Čeprav vodijo Slovenske železnice obsežno podatkovno zbirko o železniškem transportu, so bile in bodo za izpolnitev zahtev nove evropske statistične zakonodaje (*Uredba Sveta št. 91/2003 in Uredba Komisije št. 1192/2003*) izvedene nekatere spremembe in dopolnitve obstoječega informacijskega sistema.

Glede zahtevanih podatkovnih nizov za leto 2003 (letni podatki) in 2004 (četrtletni in letni podatki) ni pričakovati težav, saj je večina večjih prilagoditev potrebna za poznejša, obširnejša letna in petletna posredovanja podatkov (od leta 2005 dalje). Redno bo začel SURS pošiljati podatke Eurostatu spomladi 2004, in sicer najpozneje do maja (podatki za leto 2003).

R487 Intermodalni transport

Statistični urad RS

Eurostat je prestavil rok za začetek aktivnosti v zvezi z napovedanim enotnim razvojem statistik tudi pri intermodalnem transportu. Področje obravnava kot prednostno nalogo, zato je oblikoval tudi novo delovno skupino, ki se je prvič sestala novembra 2002 (strokovnjaki SURS-a so v delovno skupino vključeni). Dogovorjeno je bilo, da se v prvi fazi razvoja tovrstnih statistik v okviru že obstoječe statistične zakonodaje spremenijo ustrezne, za zdaj neobvezne spremenljivke v obvezne, uvedejo pa se tudi nekatere dodatne spremenljivke za spremljanje intermodalnega transporta.

---

¹¹⁴ The European Conference of Ministers of Transport (ECMT).

V daljšem časovnem obdobju lahko pričakujemo tudi razvoj kompleksnejših statistik, najverjetneje z *uvvedbo raziskovanj na prekladalnih mestih*. Zaenkrat z raziskovanji za cestni, železniški in pomorski transport SURS redno zbira podatke o prevozu intermodalnih transportnih enot oz. kontejnerjev. Za skupni vprašalnik treh organizacij (UNECE, ECMT, Eurostat) se zagotavlja prvi del zahtevanih podatkov, medtem ko podatki po državah še niso na voljo.

SPSR 2003–2007

Vse že omenjene aktivnosti v okviru rednih in razvojnih nalog izhajajo iz usmeritev v srednjeročnem obdobju in so bile v referenčnem obdobju izvedene v opisanem obsegu. Dodatno velja opozoriti za leto 2003 še na sodelovanje pri usklajevanju *klasifikacij blaga, transportnih sredstev in držav* ter pri razvoju številnih evropsko primerljivih statističnih kazalnikov (strukturnih, EEA/TERM¹¹⁵ in kazalnikov Urban Audit). Največ prizadevnosti je zahtevala večja rekonstrukcija nizov v potniškem in blagovnem cestnem transportu za potrebe izračunov transportnih strukturnih kazalnikov. Vse naloge potekajo v skladu s programom in dinamiko, doseženo v širšem evropskem prostoru (Eurostat, UNECE).

Pravni red Evropskih skupnosti

Na področju statistike transporta je bila v letu 2003 sprejeta naslednja evropska zakonodaja:

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 91/2003 z dne 16. decembra 2002 o statistiki železniškega transporta;
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1059/2003 z dne 26. maja 2003 o uveljavitvi skupne klasifikacije teritorialnih enot za statistiko (NUTS);
- Uredba Komisije (ES) št. 1192/2003 z dne 3. julija 2003 o dopolnitvi Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 91/2003 o statistiki železniškega transporta – definicije, aneks H;
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 437/2003 z dne 27. februarja 2003 o statističnih poročilih glede zračnega prevoza potnikov, tovora in pošte (prevedena, redakcija opravljena na Ministrstvu za promet);
- Uredba Komisije (ES) št. 1358/2003 z dne 31. julija 2003 o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 437/2003 o statističnih poročilih glede zračnega prevoza potnikov, tovora in pošte in o dopolnitvah aneksov I in II.

Vsi našteti predpisi so upoštevani v tekočem procesu prilagajanja statistike transporta evropskim zahtevam.

49 Komunikacije

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS v okviru statistike komunikacij izvedel raziskovanja s področja statistike poštne in telekomunikacijskih storitev. Objava podatkov je potekala v skladu z načrtovanimi roki.

Podatki o poštne in telekomunikacijskih storitvah ter informacijski družbi so bili poslani Eurostatu na dveh posebnih vprašalnikih COINS¹¹⁶ in vprašalniku ISS¹¹⁷. SURS je skupaj z Ministrstvom za informacijsko družbo in Fakulteto za družbene vede, Center za metodologijo in informatiko (Raba interneta v Sloveniji – RIS) sodeloval pri posredovanju različnih kazalnikov v sklopu projektov *eEurope+ in eEurope2005*.

¹¹⁵ Transport and Environment Reporting Mechanism (EEA/TERM).

¹¹⁶ Communication and Information Statistics (COINS).

¹¹⁷ Information Society Statistics (ISS).

RAZVOJNE NALOGE

R491 Statistika informacijske družbe

Statistični urad RS

R491.01 Informacijska družba – razvoj novih statistik

SURS je sodeloval z Ministrstvom za informacijsko družbo glede možnosti in izvedljivosti spremljanja novo opredeljenih kazalnikov v sklopu projektov eEurope+ in eEurope2005.

Statistični urad RS

R491.02 Letno raziskovanje e-gospodinjstva

SURS se je pripravljajal na izvedbo raziskovanja *Opremljenost gospodinjstev z računalniki, pogostost uporabe, uporaba interneta, poslovanje prek interneta*. S pilotom so se začele priprave na terensko anketiranje, ki bo potekalo aprila 2004. Po sprejetem načrtu bo raziskovanje zaključeno oktobra 2004.

Statistični urad RS

R491.03 Letno raziskovanje e-podjetja

Istočasno s pilotnim projektom o uporabi IKT-ja v gospodinjstvih se je prav tako v sodelovanju z Eurostatom začel pilotni projekt o uporabi IKT-ja v podjetjih – *opremljenost podjetij z novimi tehnologijami, uporaba interneta, poslovanje prek interneta, možne ovire in prednosti ipd*. Razvojna naloga bo potekala v aprilu 2004. Po sprejetem načrtu bodo rezultati na voljo oktobra 2004.

R492 Statistika komunikacij, poštnih in telekomunikacijskih storitev

Statistični urad RS

R492.01 Telekomunikacijske storitve – razvoj novih statistik

Razvojna naloga na področju statistike komunikacij, poštnih in telekomunikacijskih storitev se je začela s spremembo mesečnega poročila o poštnih storitvah in se nadaljuje s *četrletnimi poročili o telekomunikacijskih storitvah* v skladu z vprašalnikom COINS.

Statistični urad RS

R492.02 Kurirske storitve – pilotno raziskovanje

Razvojna naloga ni bila izvedena zaradi pomanjkanja človeških virov in je načrtovana za leto 2005.

SPSR 2003–2007

Glede na naloge, ki so navedene v IV. poglavju Prost pretok storitev, je in bo tudi dalje SURS sodeloval pri *projektih eEurope+ in eEurope 2005*.

Vključil se je tudi v Eurostatove pilotne projekte o uporabi informacijsko-komunikacijskih tehnologij v gospodinjstvih in podjetjih.

Pravni red Evropskih skupnosti

Izvedba Anket o uporabi IKT-ja v gospodinjstvih in podjetjih bo temeljila na:

- Predlogu Regulative Evropskega parlamenta in Sveta, ki zadevajo statistiko informacijske družbe (*Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council concerning statistics on the Information Society*), št. 12145/03 STATIS 2 TELECOM 103 ECO 166 CODEC 1105 – COM(2003) 509 final.

50 Turizem

Statistični urad RS

Raziskovanja s področja statistike turizma – *nastanitvena statistika, anketa o potovanjih domačega prebivalstva in druga manjša raziskovanja* – so potekala v skladu s programom statističnih raziskovanj. Prvi podatki s področja nastanitvene statistike je SURS objavil prej kot v predhodnih letih, in sicer vedno do 24. v mesecu. Leta 2003 so bili vključeni tudi podatki o prihodih in prenočitvah turistov v slovenskih marinah.

V skladu s triletno periodiko je bila v poletni sezoni 2003 izvedena Anketa o tujih turistih v Republiki Sloveniji, in sicer v 102 hotelih in kampih. Rezultati ankete bodo objavljeni spomladi 2004¹¹⁸.

SURS je, kot že nekaj let doslej, s področja nastanitvene statistike posredoval podatke Svetovni turistični organizaciji (WTO), objavljeni so v različnih publikacijah. V skladu z zahtevami Direktive EU-ja s področja turizma (95/57/ES) so bili poskusno predloženi podatki Eurostatu, redno mesečno in četrletno posredovanje podatkov pa bo steklo v prvi polovici leta 2004.

Tudi na področju mesečnega spremljanja gibanja poslovanja gostinstva je poročanje podatkov na Eurostat, kar ureja Uredba o kratkoročnih kazalnikih¹¹⁹, postalo v letu 2003 usklajeno z zahtevami evropske zakonodaje.

Za izboljšanje *kakovosti podatkov* in pravočasnosti procesov obdelave podatkov je bilo mesečno raziskovanje o spremljanju gibanja poslovanja gostinstva vključeno v na novo vzpostavljeni register kratkoročnih raziskovanj. Tudi potek obdelave in način objave rezultatov sta primerljiva s kratkoročnimi raziskovanji s področja trgovine in drugih storitev.

RAZVOJNE NALOGE

R501 Statistika turizma

Statistični urad RS

R501.01 Mesečno poročilo o prihodih in prenočitvah turistov

Namen razvojne naloge je bil ponovno preveriti in *uskladiti razvrstitev nastanitvenih obratov* glede na zakonske in podzakonske akte s področja gostinstva. Naloga ni bila uresničena zaradi pomanjkanja človeških virov.

R502 Statistika gostinstva in potovalnih agencij

Statistični urad RS

R502.01 Mesečno poročilo o poslovanju podjetij, ki so registrirana za gostinsko dejavnost

Na področju mesečnega raziskovanja gostinske dejavnosti je bila vzpostavljena *tehnično bolj izpopolnjena metoda deflacioniranja prihodka od gostinskih storitev*.

Uvedba metodoloških sprememb, to je določanje *nove strukture deflatorjev*, pa v letu 2003 še ni bila izpolnjena.

---

¹¹⁸ Vsi podatki so objavljeni v publikaciji Rezultati raziskovanj št. 806 Anketa o tujih turistih v Republiki Sloveniji v poletni sezoni 2003

¹¹⁹ Council Regulation (ES), 1165/98

Rezultati *analize skladnosti podatkov o osebah, ki delajo*, iz mesečnega raziskovanja o gostinstvu in iz podatkov o delovno aktivnih osebah zaradi različne metodologije obeh raziskovanj niso pokazali primernosti zamenjave in s tem možnosti razbremenitve poročevalskih enot.

SPSR 2003–2007

Glede na naloge, navedene v IV. poglavju Prost pretok storitev, so se začele priprave na redno posredovanje podatkov skladno z zahtevami Eurostata oz. z *Direktivo št. 95/57/ES* tako za nastanitveno statistiko kot za podatke o potovanjih domačega prebivalstva.

Izvedena je bila *anketa o tujih turistih v Sloveniji* v poletni sezoni.

Za področje satelitskih računov za turizem (TSR) je bila v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo in Nacionalnim turističnim inštitutom ustanovljena delovna skupina, ki že aktivno deluje in bo prve rezultate predložila že v novembru 2004.

Pravni red Evropskih skupnosti

V letu 2003 ni bilo sprememb ali novih predpisov.

III.3 DENARNE, FINANČNE, TRGOVINSKE IN PLAČILNOBILANČNE STATISTIKE

52 Denar in finance

Banka Slovenije

V letu 2003 se je nadaljevalo sodelovanje Banke Slovenije z Evropsko centralno banko na področju postopne harmonizacije denarnih statistik pridruženih članic s statistiko Evrosistema (to je centralnih bank evroobmočja). Tako se je v letu 2002 nadaljevalo prostovoljno poročanje določenih podatkov (seznama denarnih finančnih institucij, izračun harmoniziranih denarnih agregatov in njihovih protipostavk, plačilne bilance, stanja mednarodnih naložb, denarnih agregatov in obrestnih mer) Evropski centralni banki v predpisanem tehničnem formatu GESMES/CB. V sodelovanju z Združenjem bank Slovenije so se nadaljevale tudi priprave na temeljito spremembo poročevalskega sistema bank, ki bo omogočila izpolnitev statističnih zahtev ECB-ja za vstop Slovenije v EMU.

523 Kratkoročni denarni in finančni kazalniki

Banka Slovenije

Banka Slovenije je v letu 2003 nadaljevala zbiranje podatkov denarne statistike in sestavljanje statističnih bilanc denarnih finančnih posrednikov po uveljavljeni metodologiji ter v skladu z nalogami v programu statističnih raziskovanj

52991 Bilance javnega financiranja (nacionalni interes)

Ministrstvo za finance

52991.01 SDDS standard o diseminaciji statističnih podatkov Mednarodnega denarnega sklada (MDS)

MF je v letu 2003 nadaljeval svoje delo na področju rednega mesečnega zbiranja in objavljanja podatkov za področje javnofinančne statistike. Delo zajema predvsem zbiranje podatkov o realizaciji prejemkov in izdatkov po ekonomski klasifikaciji za državni proračun in občinske proračune ter za oba sklada socialnega zavarovanja (Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije) na mesečni ravni.

Podatki o realizaciji državnega proračuna se objavljajo enkrat mesečno za pretekli mesec na spletnih straneh MF-ja, podatki o realizaciji konsolidirane globalne bilance javnega financiranja pa enkrat letno. Podatki o stanju dolga ožje opredeljene države se objavljajo ob koncu četrletja za preteklo četrletje.

Republika Slovenija izpolnjuje standarde Mednarodnega denarnega sklada v zvezi z diseminacijo podatkov (SDDS) tako v pokritju statistik, pravočasnosti in periodičnosti kot tudi na področju predhodne najave objav.

Ministrstvo za finance

52991.02 Bilten javnih financ

MF redno mesečno pripravlja in objavlja Bilten javnih financ v slovenskem in angleškem jeziku¹²⁰. Obe publikaciji sta na voljo tudi na spletnih straneh Ministrstva za finance¹²¹.

Bilten javnih financ zajema podatke o realizaciji državnega proračuna, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, proračunov občin in konsolidirane globalne bilance javnega financiranja v prvem delu, v drugem delu pa še podatke o stanju in gibanju dolga in jamstvih Republike Slovenije, o izdajah vrednostnih papirjev, nekaterih makroekonomskih kazalnikih in nenazadnje metodološke opombe.

RAZVOJNE NALOGE

Ministrstvo za finance

R52991.01 Izkazovanje podatkov o javnofinančnih izdatkih po COFOG-u

V letu 2000 je bila sprejeta enotna funkcionalna klasifikacija javnofinančnih izdatkov, ki omogoča primerljivost v financiranju funkcij države med različnimi javnofinančnimi blagajnami v Sloveniji (vsi neposredni in posredni uporabniki proračuna), hkrati pa omogoča mednarodno primerljivost podatkov o tem, katere funkcije in v kolikšni višini financira država¹²².

Funkcionalni prikaz razdelitve izdatkov se pripravlja le na ravni državnega proračuna in proračunov občin, zato je MF razvil metodologijo za pretvorbo podatkov o realizaciji odhodkov obeh skladov socialnega zavarovanja iz ekonomske klasifikacije v funkcionalno klasifikacijo, v letu 2003 pa tudi za javne sklade in agencije ter javne zavode.

¹²⁰ *Bulletin of Government Finance.*

¹²¹ <http://www.sigov.si/mf/slov/tekgib/bilten/bilten.htm> in <http://www.sigov.si/mf/angl/tekgib/bilten/abilten.htm>.

¹²² Odredba o funkcionalni klasifikaciji javnofinančnih izdatkov, Uradni list RS, št. 43-1998/2000.

V letu 2003 je MF prvič pripravil podatke po novi funkcionalni klasifikaciji za leta 2000–2002 in jih posredoval Mednarodnemu denarnemu skladu. Prikazi javnofinančnih izdatkov po COFOG-u so bili objavljeni v letopisu *Government Finance Statistics Yearbook 2003* (v aprilu 2004).

Ministrstvo za finance

R52991.02 Objavljanje podatkov za celotni institucionalni sektor države

Reforma sistema javnega financiranja, ki je potekala na MF-ju v letih 1998–2001, je bila usmerjena tudi v izboljšanje učinkovitosti, transparentnosti in lažjega nadzora nad uporabo javnofinančnih sredstev ter v celovito in enotno zajemanje subjektov, ki so udeleženi v procesih javnega financiranja v Sloveniji. Priprava institucionalne klasifikacije je potekala sočasno s pripravo Zakona o javnih financah, ki kot subjekte zakona opredeljuje vse nosilce javnega financiranja. Prizadevanja so potekala v smeri institucionalne opredelitve sektorja države v Sloveniji čim bližje mednarodno sprejeti klasifikaciji institucionalnega sektorja države (*General Government*).

V letu 2000 je MF prvič objavil Odredbo o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega proračuna in občinskih proračunov ter seznam vseh neposrednih in posrednih uporabnikov državnega proračuna in občinskih proračunov¹²³. Zaradi potrebe po spremembi vsebine odredbe in v tem času ugotovljenih sprememb seznama je bila v letu 2001 sprejeta nova Odredba o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega proračuna in občinskih proračunov¹²⁴. Priloga te odredbe je seznam neposrednih in posrednih uporabnikov proračunov.

V letu 2002 je vodenje seznama in registra neposrednih in posrednih uporabnikov proračunov prevzela Uprava RS za javna plačila (UJP). Register se med letom spreminja in dopolnjuje na podlagi ugotovljenih sprememb.

V letu 2003 je s sprejetjem Pravilnika o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov¹²⁵ prenehala veljati prejšnja odredba. Hkrati je bila dopolnjena sama vsebina Pravilnika. UJP na svojih spletnih straneh <http://www.mf-ujp.si/dokumenti/dokument.asp?id=14> redno objavlja ažuriran seznam neposrednih in posrednih uporabnikov proračunov.

Ministrstvo za finance

R52991.03 Implementacija novega priročnika GFS

Mednarodni denarni sklad je ob koncu leta 2001 izdal nov priročnik *Manual on Government Finance Statistics 2001*, ki usklajuje metodologijo z metodologijo SNA93 in ESA95. Implementacija novega priročnika bo zahteven in postopen dolgotrajnejši proces, ki bo vključeval celo vrsto metodoloških sprememb in prilagoditev predvsem na področju zajemanja javnofinančnih transakcij in vzpostavitve evidenc, ki bodo omogočale pripravo bilanc stanja za širši sektor države. Ministrstvo za finance se je v letu 2002 že začelo pripravljati za implementacijo novega priročnika GFSM2001.

V letu 2003 je Ministrstvo za finance za potrebe poročanja Mednarodnemu denarnemu skladu prvič pripravilo bilance za širši sektor države po novi shemi, ki jo predpisuje novi priročnik GFSM2001, vendar le v delu, ki se

---

¹²³ Uradni list RS, št. 13/2000.

¹²⁴ Uradni list RS, št. 97/2001 in 82/2002.

¹²⁵ Uradni list RS, št. 46/2003.

nanaša na transakcije, ne pa tudi v delu, ki se nanaša na podatke iz bilanc stanja. Delo na razširjeni shemi bilanc stanja bo MF nadaljeval v letu 2004.

53 Menjava blaga

Statistični urad RS

Redne naloge s področja menjave blaga, navedene v Letnem programu statističnih raziskovanj 2003, so bile opravljene v predvidenih rokih. Podatki so se objavljali *skladno z rokovnikom Posebnih diseminacijskih standardov Mednarodnega denarnega sklada (MDS)*.

Upoštevajoč kriterije zaupnosti, je SURS podatke redno zagotavljal za nacionalne, evropske in mednarodne zahteve. Zaradi zagotavljanja čim večje kakovosti podatkov je bilo precej časa namenjenega nekaterim vsebinskim posebnostim, ki se večkrat pojavljajo pri izpolnjevanju carinskih deklaracij. Te so bile v sodelovanju s Carinsko upravo RS razjasnjene in usklajene.

RAZVOJNE NALOGE

R531 Menjava blaga med državami članicami (vključno z EDICOM-om¹²⁶)

Statistični urad RS

R531.01 Širitveni projekt Phare za statistiko zunanje trgovine – vzpostavitev nacionalnega sistema INTRASTAT

Nacionalni sistem Intrastat, *statistika blagovne menjave med državami članicami EU-ja*, mora biti vzpostavljen do vstopa Slovenije v EU.

V letu 2003 se je končala prva faza vzpostavitve informacijskega sistema Intrastat, ki je vključevala:

- vzpostavitev *система za elektronski zajem obrazcev*,
- prilagoditev obstoječih sistemov za vlaganje elektronskih carinskih deklaracij pri podjetjih oz. deklarantih na obrazec za Intrastat,
- pripravo *spletnega obrazca za Intrastat* ter
- vzpostavitev registra za Intrastat – baze podatkov gospodarskih subjektov, ki trgujejo znotraj EU-ja.

V prvi polovici leta 2003 je bilo izpeljano poskusno raziskovanje. SURS je z njim v praksi preizkusil metodologijo Intrastata in obenem vzpostavil osnove statističnega raziskovanja Intrastat. Podatke, zbrane v poskusnem raziskovanju, je SURS preveril in analiziral. V začetku junija 2003 je SURS predložil podatke Eurostatu skladno z njegovimi zahtevami.

Pripravljena je bila *prva različica* Navodil za izpolnjevanje obrazca za poročevalske enote, ki se bodo še dopolnjevala na podlagi vprašanj in pridobljenih izkušenj.

V drugi polovici leta se je začel vzpostavljati register za Intrastat, najprej iz vsebinskega, nato pa še s tehničnega vidika. Pri pripravi podatkov za register so bili uporabljeni obstoječi zunanjetrgovinski podatki in podatki iz statističnega Poslovnega registra Slovenije.

---

¹²⁶ Eurostatov projekt za razvoj statistike zunanje trgovine (**EDICOM**).

Zaradi opredelitve višine pragov in priprave metodologije ocen podatkov so potekale na obstoječih zunanjetrgovinskih podatkih vzporedno številne analize.

Aktivnosti in pridobljene izkušnje v zvezi z Intrastatom so dobra osnova za nadaljnje delo do vstopa Slovenije v EU in za izvajanje rednega raziskovanja, ki bo potekalo po njenem vstopu.

Po zaključku poskusnega raziskovanja so se začele priprave na drugo fazo vzpostavitve Intrastata, ki vključuje različne aktivnosti, najprej pa *definiranje metodologije in izdelavo programske opreme za vsebinsko kontrolo podatkov*.

V novembru in decembru 2003 so bili v sodelovanju s CURS-om in z organizacijsko podporo Gospodarske zbornice Slovenije izvedeni *seminarji za poročevalske enote*, na katerih sta bila udeležencem podrobno pojasnjena način delovanja sistema Intrastat in predložena natančna navodila za izpolnjevanje obrazca za Intrastat.

Projekt vzpostavitve Intrastata je bil v letu 2003 vključen v nacionalni program Phare 2003. Aktivnosti v zvezi z omenjenim programom se bodo nadaljevale v letih 2004 in v 2005.

Statistični urad RS

R531.02 Indeksi povprečnih vrednosti izvoza in uvoza

Pri reviziji obdelave indeksov povprečnih vrednosti izvoza in uvoza se je začel pripravljati *osnutek metodologije za izbor reprezentativnih proizvodov*, na podlagi katere bi se iz obdelave izločili t. i. "*nehomogeni*" proizvodi, ki niso primerni za izračun indeksov.

Predvidena prilagoditev obdelave za objavo podatkov ter vpeljava količine v dodatni merski enoti v izračun indeksov ni bila izpeljana zaradi prednostnih nalog v okviru projekta vzpostavljanja sistema Intrastat. Delo bo zaključeno v okviru prilagoditve metodologije in obdelave izračuna indeksov povprečnih vrednosti metodologiji Intrastata.

R532 Menjava blaga s tretjimi državami

Statistični urad RS

R532.01 Izvoz in uvoz blaga

Način obdelave se je s *prilagoditvijo posameznih parametrov* izboljšal tako, da je čas obdelave podatkov krajši, njihova kakovost pa se zaradi tega ni znižala. Proti koncu leta je SURS začel *analizirati spremembe carinske zakonodaje*, saj bo moral prilagoditi tudi obdelavo podatkov o blagovni menjavi s tretjimi državami.

SPSR 2003–2007

I. Prost pretok blaga, carinska unija in zunanji ekonomski odnosi

V letu 2003 se je nadaljevala harmonizacija z evropsko zakonodajo za Intrastat. V tem okviru je bilo izvedeno *poskusno raziskovanje Intrastat*, v praksi je bil preizkušen vsebinski (metodologija), tehnični (informacijski sistem) in organizacijski vidik (sodelovanje med institucijami) delovanja bodočega statističnega raziskovanja Intrastat. Rezultati so bili vzpodbudni in predstavljajo dobro osnovo za nadaljnje izboljšave in nadgradnjo sistema. Kljub težavam (zlasti nezadostni človeški in finančni viri) je potekal projekt vzpostavitve nacionalnega sistema Intrastat v letu 2003 zadovoljivo.

IX. Skupna trgovinska politika

Na tem področju je SURS redno zagotavljal podatke o izvozu in uvozu blaga za potrebe vodenja nacionalne trgovinske politike. V prihodnje se bo SURS posvetil predvsem razvoju *novega modela diseminacije podatkov*. Ker se bo obstoječi sistem po vstopu v EU razdelil na dva dela (statistiko blagovne menjave med državami članicami EU-ja in statistiko blagovne menjave med članicami EU-ja in nečlanicami EU-ja), bo *novi* model temeljil na podatkih, ki so skupni v obeh sistemih. V okviru drugih razvojnih nalog bo poudarek predvsem na spremljanju novih pojavov, kot je na primer globalizacija, ki vplivajo na mednarodno menjavo.

Pravni red Evropskih skupnosti

Predlogi za dopolnitve in spremembe obstoječih predpisov v Evropski skupnosti:

- Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o statističnih podatkih v zvezi z blagovno menjavo med državami članicami:
gre za spremembe osnovne uredbe za Intrastat, ki naj bi začela veljati 1. 1. 2005. Spremenjena uredba bo dala državam članicam EU-ja večjo svobodo pri organizaciji zbiranja podatkov, upošteva njihove administrativne posebnosti, sistem statističnih pragov bo poenostavljen in naj bi zmanjševal bremena za majhna in srednjevelika podjetja, preverjanje kakovosti se bo izvajalo prek enotnih kazalnikov in rednih poročil o kakovosti. Vsebinske spremembe bodo pripomogle k poenostavitvi in ne bodo predstavljale dodatnih obremenitev za nacionalne statistične urade držav članic. Ta predlog je že v procesu sprejemanja.
- Obravnavan je bil že tudi predlog, ki bo spreminjal izvedbeno uredbo za Intrastat. Ta še ni v proceduri sprejemanja.
Tu gre tudi za poenostavitve obstoječega sistema. Da bi Eurostat pristopnim državam olajšal vzpostavitev statističnih pragov pred vstopom v EU, je predlagal hitro spremembo obstoječe izvedbene uredbe za Intrastat v tistem delu, ki ureja statistične pragove.
- Pripravlja se tudi sprememba osnovne uredbe za *Extrastat*.

54 Menjava storitev in plačilna bilanca

541 Plačilna bilanca

Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

541.09 Podatki o terjatvah in obveznostih do tujine (do nerezidentov), za namene države – obrazec Dodatni podatki k statističnim podatkom iz bilance stanja

Gospodarske družbe ter srednji in veliki samostojni podjetniki, ki so v letu 2002 poslovali s tujino, so morali v skladu z Zakonom o državni statistiki¹²⁷ in Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2003¹²⁸ AJPES-u do 31. 3. 2003 ob predložitvi podatkov iz letnih poročil na poenotenih obrazcih za leto 2002 predložiti tudi Dodatne podatke k statističnim podatkom iz bilance stanja – podatke o terjatvah in obveznostih do tujine. Za leto 2002 je dodatne podatke predložilo 7848 teh poslovnih subjektov. Preverjene in

¹²⁷ Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01.

¹²⁸ Uradni list RS, št. 111/02.

obdelane podatke o terjatvah in obveznostih do tujine je AJPES posredoval BS-ju, ki je podatke uporabil pri izdelavi plačilne bilance v državi.

Banka Slovenije

V letu 2004 je Banka Slovenije v skladu z zahtevami izpolnjevanja standardov objavljanja statističnih podatkov SDDS-ja vzpostavila podatkovne vire, izračun in začela septembra objavljati zunanji dolg po novem standardu Mednarodnega denarnega sklada.

V letu 2003 so bili na podlagi tehnične posodobitve podatkovnih baz in programske opreme objavljeni izračuni tekočega računa plačilne bilance po državah ter plačilne bilance Slovenije v evrih in tolarjih. S tem so bila izpolnjena mednarodna priporočila in zagotovljena boljša primerljivost plačilne bilance.

IV KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN RIBIŠTVO

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS izvedel tri večja terenska raziskovanja: Raziskovanje strukture kmetijskih gospodarstev (621.02), Popis vrtnarstva (641.06) in Letno poročilo o živinoreji in posejanih površinah v jesenski setvi (651.01).

Oktobra 2003 je objavil tudi končne podatke metodološko poenotenih rezultatov rastlinske in živalske statistike v obdobju 1991–2002, ki jih je skupaj s Kmetijskim inštitutom Slovenije pripravil v obdobju 2002–2003. Podatki so razčlenjeni tako, da jih je mogoče prikazati po čim več mednarodnih klasifikacijah.

Na področju agromonetarnih statistik je bil v letu 2003 narejen pomemben napredek, saj je SURS zaključil razvojno obdobje ekonomskih računov za kmetijstvo. V prihodnje bo kot *kompleksen informacijski sistem* s pravno podlago EU-ja na voljo za potrebe slovenske in evropske kmetijske politike.

V letu 2003 je SURS izpolnil tudi vse Eurostatove zahteve glede rokov ter pošiljanja podatkov v tekočih in stalnih cenah (cenah predhodnega leta).

Od septembra 2003 so vse izdane publikacije s področja kmetijstvo, gozdarstva in ribištva uporabnikom *dostopne na internetu*. Končni agregirani podatki rastlinske in živalske proizvodnje so dostopni tudi v obliki tabel PC-AXIS in so opremljeni s podrobnimi *metapodatki*.

Tako kot v letih 2001 in 2002 je SURS tudi v letu 2003 vse podatke kmetijske proizvodnje, ki jih je zbral na terenu, preveril z razpoložljivimi *administrativnimi viri* (ARSKTRP¹²⁹, MKGP, GIZ¹³⁰).

Zaradi zmanjšanja stroškov za zbiranje podatkov je SURS sodeloval tudi na področju *spremljanja razvoja registrov in evidenc* ter prevzemanja in uporabe administrativnih podatkov, predvsem na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP).

---

¹²⁹ Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (**ARSKTRP**).

¹³⁰ Gospodarsko interesno združenje - Mlekarstvo Slovenije (GIZ Mlekarstvo Slovenije) (**GIZ DZP**).

61 Raba tal in podeželje

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS zaključil izdelavo Statističnega GIS-a pokrovnosti tal Slovenije, 2001, in s tem dopolnil časovno vrsto za leta 1993, 1997 in 2001. Ocenil je tudi kakovost podatkov.

RAZVOJNE NALOGE

R611 Raba tal

Statistični urad RS

R611.02 Definiranje modela prikaza podatkov na internetu

SURS je na svojo prenovljeno internetno stran vključil tudi podatke pokrovnosti tal in karto pokrovnosti priredil na resolucijo, primerno za neposreden prenos.

Statistični urad RS

R611.03 Ocena kakovosti GIS-a pokrovnosti tal na vzorcu

Z zaključeno razvojno nalogo izdelave ocene kakovosti na vzorcu je SURS metodo že vključili v redno delo in na ta način ocenil podatke Statističnega GIS-a za 2001.

Statistični urad RS

R611.04 LUCAS

Zaradi naknadne vključitve v nalogo kontrole izvedbe *projekta LUCAS*¹³¹ v članicah EU-ja v letu 2003 je SURS to nalogo prenesel v leto 2004.

R612 Daljinsko zaznavanje

Statistični urad RS

R612.01 Satelitski podatki visoke resolucije

SURS je začel pripravljati klasifikacijo satelitske scene QuickBird¹³². Delo bo dokončano v letu 2004 in predstavljeno na simpoziju GIS-i v Sloveniji.

62 Kmetijske strukture

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS po zahtevah EU-ja izvedel vzorčno raziskovanje strukture kmetijskih gospodarstev, ki je eno pomembnejših raziskovanj kmetijskih statistik v EU-ju. SURS je objavil že prve rezultate raziskovanja (september 2003) in pripravil mikropodatke v obliki podatkovne baze EUROFARM. Zavezal se je, da bo končne podatke z vsemi izračunanimi spremenljivkami poslal na Eurostat do konca avgusta 2004.

---

¹³¹ *Land Use/Cover Area frame Statistical survey* – anketa o pokrovnosti in rabi tal po prostorskem vzorcu (**LUCAS**).

¹³² V zadnjih nekaj letih se je močno povečalo število visoko ločljivih satelitskih posnetkov. Trenutno so med sistemi, ki ustvarjajo podobe velikostnega reda enega metra, najbolj zanimivi IKONOS, **QuickBird** in EROS. S svojo odlično prostorsko ločljivostjo dosegajo letalske posnetke, hkrati pa imajo v primerjavi z njimi veliko prednosti, predvsem boljšo časovno in spektralno ločljivost.

Marca 2003 so bili objavljani tudi prvi rezultati Popisa intenzivnih sadovnjakov, ki ga je SURS izvedel v oktobru 2002. Za to raziskovanje je bilo konec leta oblikovano tudi *podatkovno skladišče*, ki omogoča hitro tabeliranje rezultatov. Končne rezultate bo SURS objavil v prvi polovici leta 2004.

V letu 2003 je SURS skupaj z Biotehniško fakulteto v Ljubljani in Kmetijskim inštitutom Slovenije podpisal *Dogovor o sodelovanju na področju priprave metodologije izračuna socioekonomskih tipov družinskih kmetij*. Prenovljena metoda izračuna bo predvidoma pripravljena v letu 2004.

63 Kmetijski prihodki in cene

Statistični urad RS

Z razvojem satelitskega računa za kmetijstvo, ki temelji na metodologiji nacionalnih računov (SNR 93 oz. ESR 95), vendar upošteva posebnosti kmetijstva (metodologija ERK 97), dobiva kmetijstvo kompleksnejšo podobo. Podatki kmetijskih statistik in ostali podatki so osnova za obračun proizvodnje ter dohodkovnih sestavin kot sta *dodana vrednost* in *faktorski dohodek*. Izračunana dodana vrednost omogoča mednarodno primerjavo slovenskega kmetijstva, izračun deleža kmetijstva v bruto domačem proizvodu Slovenije in primerjavo z ostalimi dejavnostmi. Celoten sistem računov, ki vsebuje proizvodni, dohodkovni, podjetniški ter račun akumulacije, omogoča tudi *znotraj sektorsko analizo posameznih kategorij*.

V okviru rednih nalog je SURS izvedel predvidena *mesečna in četrletna raziskovanja* statistike kmetijskih cen. Revizija raziskovanja cen reprodukcijskega materiala, sredstev za delo in storitev v kmetijstvu (glej nalogo 633.01) v letu 2003 ni bila končana. Končana bo do maja 2004.

V letu 2003 so bile izračunane tudi vse uteži na osnovi leta 2000, ki so podlaga za računanje indeksov odkupnih cen. Metodologija izračunov je popolnoma usklajena s priporočili EU-ja.

64 Rastlinska pridelava

Statistični urad RS

V okviru statistike rastlinske pridelave je SURS izvedel vsa redna raziskovanja, ki zajemajo *podatke o posejanih oz. posajenih površinah ter povprečnih doseženih pridelkih v letu 2003*.

Vzorčno, terensko raziskovanje o posejanih površinah in številu živine je bilo združeno z *Raziskovanjem strukture kmetijskih gospodarstev*, v katerem je SURS zbral podrobne podatke o *posevkih in rabi kmetijskih zemljišč na dan 1. junija*. Podatke o strniščnih posevkih pa je SURS zbral z vzorčnim terenskim raziskovanjem Letno poročilo o številu živine in posejanih površinah v jesenski setvi ob koncu leta.

Končno pridelavo za leto 2003 bo SURS objavil v začetku aprila 2004¹³³, končno pridelavo za leto 2002 pa je že objavil v okviru objave metodološko poenotenih rezultatov rastlinske statistike v obdobju 1991–2002, ki jih je

---

¹³³ Podatki so objavljeni v Statističnih informacijah – Rastlinska pridelava, Slovenija 2002 in 2003, 1. junij 2003 (26. maj 2004).

pripravil skupaj s Kmetijskim inštitutom Slovenije. Podatki so razčlenjeni tako, da jih je mogoče prikazati po čimveč mednarodnih klasifikacijah.

Izvedeno je bilo tudi triletno terensko raziskovanje Popis vrtnarstva, ki zajema vse tržne pridelovalce zelenjadnic, zelišč, jagod, cvetja in okrasnih rastlin. Konec leta 2003 je že objavil *predhodne rezultate raziskovanja*. V letu 2004 bo *dopolnjeno* podatkovno skladišče za hitro tabeliranje rezultatov, ki bo omogočalo primerjavo med leti 2000 in 2003.

Časovno metodološko usklajen niz podatkov o rastlinski proizvodnji je uporabnikom dostopen tudi na internetu v obliki tabel PC-AXIS s podrobnimi metapodatki.

642 Bilance preskrbe z rastlinskimi pridelki in 652¹³⁴ Bilance preskrbe z živalskimi proizvodi po proizvodnem letu

Statistični urad RS

Jeseni leta 2002 je začel SURS od Kmetijskega inštituta Slovenije prevzemati delo na izračunih kmetijskih bilanc za proizvodno leto za posamezne kmetijske kulture, pridelke in proizvode. V letu 2003 je SURS prevzel metodo in izračunal kmetijske bilance za leti 2001, 2002 za:

meso¹³⁵	<i>Goveje; svinjsko; konjsko; meso drobnice; perutninsko; divjačinsko</i>
riž¹³⁶	<i>neoluščen; oluščen; brušen</i>
sladkor¹³⁷	<i>sladkorna pesa; sladkor; med</i>
krompir¹³⁸	<i>zgodnji; pozni; krompirjev škrob</i>

Izračunane bilance so z metodološkimi pojasnili objavljene na intranetu in poslone v Eurostat. Vsem uporabnikom so dostopne na njihovo zahtevo iz razloga, da jih ob predaji podatkov še posebej opozorimo, da so izračuni vezani na proizvodno in ne koledarsko leto.

65 Živinoreja

Statistični urad RS

V okviru statistike živinoreje je SURS izvedel vsa redna raziskovanja, ki zajemajo podatke o številu živine, zakolu v klavnicah in živalski prireji.

Vzorčno terensko raziskovanje o posejanih površinah in številu živine je bilo združeno z *Raziskovanjem strukture kmetijskih gospodarstev*, v katerem so bili zbrani podrobni podatki o številu živine po posameznih vrstah in kategorijah na dan 1. junija. Podatki o številu živine na dan 1. decembra pa so bili zbrani z vzorčnim terenskim raziskovanjem Letno poročilo o številu živine in posejanih površinah v jesenski setvi ob koncu leta.

Podatke za končno prirejo za leto 2003 bo SURS objavil v začetku aprila 2004, *končna prireja za leto 2002* pa je bila objavljena v okviru objave metodološko poenotenih rezultatov živalske statistike v obdobju 1991–2002,

¹³⁴ Modul sodi k področju **65** Živinoreja.

¹³⁵ Doc., ASA/TE/F/482 Lux., July 2002.

¹³⁶ Doc., ASA/PE/637, Lux., Sept. 2001.

¹³⁷ Doc., ASA/PE/642, Lux., Sept. 2000.

¹³⁸ Doc., ASA/PE/639, Lux., Sept. 2001.

ki jih je SURS pripravil skupaj s Kmetijskim inštitutom Slovenije. Časovna metodološko usklajena serija podatkov o živinoreji je uporabnikom dostopna tudi na internetu v obliki tabel PC-AXIS s podrobnimi metapodatki.

67 Druge kmetijske statistike

RAZVOJNE NALOGE

R671 Poraba FFS¹³⁹ v kmetijstvu

Statistični urad RS

R671.01 Poraba FFS v kmetijstvu

V letu 2003 je SURS prvič objavil podatke po *klasifikaciji sredstev za varstvo rastlin*, usklajeni z EU-jem, vendar so bili podatki prikazani za prodajo in ne za dejansko porabo v kmetijstvu. Ker je zbiranje teh podatkov splošen problem v vseh državah EU-ja, je bil za konec leta 2003 predviden *pilotni projekt*, ki bi enotno rešil način zbiranja podatkov o porabi sredstev za varstvo rastlin v kmetijstvu. Pilotni projekt je bil odložen. Ker gre za splošno neurejeno metodologijo zbiranja teh podatkov, je smotrno počakati, da bo metodologija enotno rešena na ravni EU-ja in šele nato metodo uveljaviti tudi na SURS-u. Razvoj tega področja bo SURS aktivno spremljal tudi v letu 2004.

SPSR 2003–2007

Do konca leta 2003 je SURS metodološko popolnoma prilagodil večino raziskovanj s področja statistik kmetijstva in ribištva zahtevam Eurostata. Nekatere zahteve, ki jih do konca leta 2003 še ni izpolnjeval, bo prilagodil do uradnega vstopa v EU.

V letu 2003 je SURS izvedel dve obsežni raziskovanji: *vzorčno raziskovanje strukture kmetijskih gospodarstev* in *popis tržnega vrtnarstva*. Obe raziskovanji vključujeta tudi nekatere podatke, ki so pomembni za proučevanje vplivov kmetijstva na okolje. Podatke popisa kmetijskih gospodarstev 2000 in vzorčnega raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev 2003 je SURS pretvoril v obliko EUROFARM in mikropodatke poslal Eurostatu kot prva pridružitvena država.

V letu 2003 se je nadaljevala priprava podatkov, ki bodo prijazni za uporabnike. Tako so bila dopolnjena že pripravljena podatkovna skladišča nekaterih raziskovanj in pripravljeno novo podatkovno skladišče za podatke *popisa intenzivnih sadovnjakov*. SURS-u to omogoča hitro pripravo nestandardnih tabel.

Hkrati je SURS-u uspelo pripraviti tudi najpomembnejše podatke o kmetijski proizvodnji v obliki tabel PC-AXIS za internetno uporabo. To omogoča uporabnikom hiter, brezplačen dostop do podatkov.

V obdobju 2001–2003 je SURS izkoristil vse urejene razpoložljive administrativne vire podatkov s področja kmetijstva in jih metodološko predelane uporabil za preverjanje zbranih podatkov ali jih uporabil kot glavni vir podatkov. Na ta način je izboljšal kakovost statističnih podatkov in zmanjšal stroške zbiranja.

Z izdelavo GIS-a pokrovnosti tal, 2001, je SURS-u uspelo zadovoljiti mednarodne potrebe po podatkih splošne rabe tal (*Joint Questionnaire*). SURS sprotno sledi stanju na tem področju pri drugih virih podatkov, vendar za zdaj nobeno ne zadošča statističnim potrebam (MKGP, CORINE¹⁴⁰). Poleg tega je SURS aktivno sodeloval v projektu EU LUCAS in ga v letu 2002 izvedel v Sloveniji. S prilagojenim vzorcem je metoda primerna tudi za nacionalno raven.

Ekonomski računi za kmetijstvo (**ERK**) in ekonomski računi za gozdarstvo (**ERG**) so

¹³⁹ Fitofarmaceutska sredstva (**FFS**).

¹⁴⁰ Evropska komisija je leta 1985 sprejela program **CORINE** (*Coordination of Information on the Environment*), katerega namen je bil usklajevanje informacij o stanju okolja. Program je nastal zaradi potrebe po izčrpnih informacijah, na osnovi katerih bi v Evropi in tudi v Sloveniji razvili učinkovito okoljsko in naravovarstveno politiko.

dobili v letu 2003 zakonsko podlago. Prednostne naloge na področju ekonomskih računov za kmetijstvo so uvajanje metodologije ERK 97 Rev. 1.1, izboljševanje kakovosti podatkov v skladu z novimi oz. kakovostno izboljšanimi viri kmetijskih statistik ter drugih virov in priprava metodologije za Slovenijo. ERG so v letu 2004 razvojna naloga, v okviru katere bo poleg osvojitve metodologije ERG 97 Rev. 1.1 pripravljen pregled možnih virov za izračun postavk računa proizvodnje in dohodka. Pripravljeni bodo tudi prvi, eksperimentalni izračuni posameznih postavk omenjenih računov.

Pravni red Evropskih skupnosti

V letu 2003 je SURS zbiranje in objavljanje podatkov statistike kmetijstva in ribištva večinoma prilagodil zahtevam EU-ja.

Do 1. 5. 2004 mora SURS izpolniti še zahteve naslednjih direktiv:

- direktivi št. 93/24/EGS in 97/77/ES, ki določa dvakrat na leto *poročanje o napovedi domače priraje govejega mesa* (trenutno poročamo enkrat na leto);
- 93/23/EEC in 97/77/EC, ki določa trikrat letno *poročanje o napovedi domače priraje svinjskega mesa*,
- Direktiva št. 96/16/ES, ki je v letu 2003 dopolnjena in popravljena zaradi pridružitve 10 novih držav k EU-ju in določa tudi mesečno *poročanje o proizvodnji mleka in mlečnih izdelkov*;
- Direktiva št. 837/90, ki določa tudi *zgodnje napovedi pridelkov, predvsem žit*.
- V prihodnje bo treba izboljšati tudi *statistiko kokošjih jajc* (direktivi 75/2782/ES in 77/1868/ES), ki ni popolnoma urejena niti v sedanjih državah članicah.
- Od maja 2004 bo moral SURS zagotoviti tudi podrobnejše letno *spremljanje podatkov o vinogradništvu* (Odločbi št. 357/79/EEC in 764/80/EEC). Glavni vir teh podatkov bo **Register pridelovalcev grozdja in vina** na MKGP-ju.
- V novembru 2003 je bila sprejeta Odločitev Evropskega parlamenta in Sveta o **podaljšanju uporabe tehnik prostorskega vzorca in daljinskega zaznavanja za kmetijske statistike v obdobju 2003–2007** (2066/2003/ES), s katero se podaljša pilotna faza projekta LUCAS in operacionalizira projekt MERA. V letu 2005 je predvidena ponovitev projekta LUCAS v vseh državah članicah EU-ja.
- Uredba (EU) Evropskega parlamenta in Sveta št. 138/2004 z dne 5. decembra 2003 o ekonomskih računih za kmetijstvo v Skupnosti se nanaša na *metodologijo ekonomskih računov za kmetijstvo in gozdarstvo*. Sprejem Uredbe na področju ekonomskih računov za kmetijstvo za SURS ne pomeni nobene dodatne obremenitve, saj je SURS v letu 2003, ko so bili kmetijski računi še razvojna naloga, že popolnoma prevzel normative EU-ja, vključno s pripravami ocen realnega dohodka iz kmetijstva. Ker so ERK obsežen informacijski sistem, je bilo vzpostavljeno sodelovanje z drugimi institucijami, ki imajo podatke, ki vplivajo na višjo raven kakovosti računov. Uredba se nanaša tudi na račune za gozdarstvo, ki še niso izdelani. Naloga je uvrščena med razvojne naloge in naj bi bila deloma dokončana že v letu 2004, predvidoma z razpoložljivimi kadrovskimi potenciali.

68 Statistika gozdarstva

Statistični urad RS

V okviru statistike gozdarstva je SURS opravil predvidene redne naloge.

69 Statistika ribištva

Statistični urad RS

V okviru statistike ribištva je SURS opravil vse predvidene redne naloge. V letu 2003 je v okviru delovne skupine za statistiko ribištva, ki je bila sklicana na pobudo statističnega sosveta za statistiko kmetijstva in ribištva, oblikoval *Dogovor*, ki opredeljuje novo racionalnejšo razporeditev nalog v zvezi s

spremljanjem podatkov statistike ribištva od 1. 1. 2004. Do podpisa dogovora še ni prišlo zaradi nejasne opredelitve Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede nalog, določenih v Dogovoru.

V MEDPODROČNE STATISTIKE

71 Statistika okolja in kazalniki

Statistični urad RS

Področje okolja je zaradi vse opaznejših sprememb v okolju vedno bolj v ospredju. Pestrost tega področja še najbolje kaže bogat nabor tematik. Največji poudarek je v zadnjih letih na področju statistike odpadkov. Vedno zanimivejše postajajo tudi statistike voda in izdatkov za varstvo okolja.

Raziskovanje o ravnanju z odpadki v RS je bilo v celoti prenovljeno. V sodelovanju z Agencijo Republike Slovenije za okolje (ARSO) je bilo razvitih pet samostojnih raziskovanj, ki pokrivajo *nastajanje odpadkov, zbiranje odpadkov, predelavo oz. odstranjevanje odpadkov v proizvodnih in storitvenih dejavnostih ter količine zbranih komunalnih odpadkov in količine odpadkov, pripeljanih na odlagališča*. S tem se je poenotilo zbiranje podatkov o ravnanju z odpadki. V tem letu je bil sprejet tudi Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ravnanju z odpadki¹⁴¹, ki je predstavljal osnovo za oblikovanje raziskovanja.

V letu 2003 je SURS prenovil eno od raziskovanj o vodah – Poročilo o javnem vodovodu – in poglobil sodelovanje z ARSO-m in Uradom za vode. Ker začnejo določeni pravilniki in uredbe s tega področja veljati v letu 2004, se bo to sodelovanje izražalo v *revizijah* raziskovanj še v letih 2004 in 2005¹⁴².

Z raziskovanjem o okoljskih izdatkih je SURS zbral podatke o *izdatkih, namenjenih za varstvo okolja po panogah dejavnosti investitorja in po namenu investicije*. Zbrani podatki so omogočili obračunavanje makroekonomskih agregatov in izpolnjevanje mednarodnih obveznosti. Tu velja omeniti, da so se poročevalske enote zanimale predvsem za postopek in način zbiranja podatkov zaradi uvedbe standarda ISO 14000. Statistična metodologija jim je tako služila kot pomoč pri oblikovanju lastnih procesov.

Poleg omenjenih nalog se je nadaljevalo utečeno zbiranje podatkov o škodi, ki so jo povzročile elementarne nesreče po slovenskih občinah, o onesnaževanju zraka, voda, podnebnih spremembah.

---

¹⁴¹ Uradni list RS, št. 13/2003.

¹⁴² Glej tudi Pravilnik o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode (Uradni list RS, št. 105/2002).

RAZVOJNE NALOGE

R711 Okolje in področne statistike

Statistični urad RS

R711.01 Razvoj statistike okolja v povezavi s področnimi statistikami (kmetijstvo, energetika, promet, ipd.)

SURS je začel pregledovati gradivo za pripravo metodologije za področje statistike okolja v povezavi s področnimi statistikami. Nekatere statistike se že povezujejo z okoljem, npr. odpadki v kmetijstvu, pesticidi, emisije pri proizvodnji energije, itd.

Statistični urad RS

R711.02 Priprava kazalnikov transporta, energetike in kmetijstva

SURS je spremljal razvoj na področju kazalnikov transporta, energetike in kmetijstva, ki jih še razvijajo na Evropski okoljski agenciji.

R712 Statistika odpadkov in recikliranja

Statistični urad RS

R712.01 Statistika industrijskih in nevarnih odpadkov

Na področju statistike industrijskih in nevarnih odpadkov je bil izveden *pilotni projekt*. Podatki so bili zbrani v sodelovanju z ARSO-m v smislu čim manjšega obremenjevanja poročevalskih enot. Rezultate je SURS konec oktobra predstavil na novinarski konferenci, hkrati izdal statistično informacijo s tega področja in o rezultatih uspešno zaključenega projekta poročal Eurostatu. V naslednjih letih se bodo podatki o industrijskih in nevarnih odpadkih zbirali v okviru rednih letnih raziskovanj.

R714 Statistika uporabe vode in izpustov v vodo

Statistični urad RS

R714.01 Revizija raziskovanj o vodah

Revizija se je začela že v letu 2002, poleg tega je bil SURS spomladi 2003 vključen v projekt Phare za izboljšanje podatkov o odpadnih vodah, ki jih države kandidatke poročajo Eurostatu in OECD-ju na skupnem vprašalniku (*Joint Questionnaire*). SURS je prenovil dve raziskovanji (**VOD-K**¹⁴³ in **VOD-UVI**¹⁴⁴), ki jih bo izvajal v letu 2004. Ker v letu 2004 tudi Urad za vode uvaja nove obveznosti poročanja za upravljavce kanalizacijskih sistemov¹⁴⁵, bo SURS še sodeloval zaradi zmanjševanja obremenitev poročevalskih enot.

R715 Statistika emisij

Statistični urad RS

R715.01 Statistika pritiska: integracija emisij

V sodelovanju z Ministrstvom za okolje, prostor in energijo, Uradom za kemikalije ter Inštitutom za varovanje zdravja sodeluje SURS pri pripravi registra za izpuste in prenos onesnaževal skladno z zahtevami Arhuške konvencije¹⁴⁶ in direktive IPPC¹⁴⁷.

---

¹⁴³ Javna kanalizacija (**VOD-K**).

¹⁴⁴ Uporaba vode in varstvo pred onesnaževanjem (**VOD-UVI**).

¹⁴⁵ Pravilnik o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode (Uradni list RS, št. 105/2002).

¹⁴⁶ **Arhuška konvencija** je konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah.

R716 Kazalniki in indeksi pritiska

Statistični urad RS

R716.01 Kazalniki trajnostnega razvoja

Dokončni nabor kazalnikov trajnostnega razvoja bo v EU-ju oblikovan konec marca 2004. SURS je nastajanje nabora pozorno spremljal in aktivno sodeloval na mednarodnih sestankih o tej tematiki. Po objavi nabora kazalnikov bo ocenil morebitne nove potrebe po podatkih.

R71991 Statistika komunalnih dejavnosti

Statistični urad RS

R71991.01 Revizija raziskovanj statistike komunalnih dejavnosti

Opravljen je bil revizija raziskovanj na področju statistike komunalnih dejavnosti. Pri reviziji se je obstoječi *nabor vprašanj bistveno skrčil*. Sprejeta je bila odločitev, da se določena vprašanja po potrebi vključijo v že obstoječa raziskovanja s teh področij. Samostojnega raziskovanja s področja statistike komunalnih dejavnosti pa SURS zaenkrat ne izvaja.

SPSR 2003–2007

SURS sledi tudi razvoju okoljskih kazalnikov, energetske-okoljskih in prometno-okoljskih kazalnikov v EU-ju, da se bo na ta način lahko pravočasno pripravil na zbiranje dodatnih podatkov in za poročanje že obstoječih. Skladno s tem pripravlja tudi *bazo podatkov o upravljanju odpadkov*.

Revizija raziskovanj na področju statistike komunalnih dejavnosti je končana. Na področju odpadnih voda, statistike odpadkov in okoljskih izdatkov SURS uspešno sodeluje z ARSO-m in z MOPE-jem. Okrepil bo še sodelovanje med MOPE-jem in Inštitutom za varovanje zdravja na področju uporabe vode.

Pravni red Evropskih skupnosti

Konec novembra 2002 je bila sprejeta:

- Uredba št. 2150/2002/ES, ki predstavlja začetek harmonizacije statistike odpadkov s predpisi EU-ja v naslednjih letih.

---

¹⁴⁷ **Direktiva IPPC** je direktiva za celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja okolja. Predstavlja nov pristop k reševanju industrijskega onesnaževanja.

72 Regionalne in geografske informacije

721 Ekonomski računi na regionalni ravni

Statistični urad RS

721.01 Regionalni bruto domači proizvod

Objavljeni so bili podatki o bruto dodani vrednosti za statistične regije RS Slovenije za leti 2000 in 2001 ter revizija teh podatkov za 2000 kot posledica revizije nacionalnih računov. Metodologija je bila spremenjena tako, da smo lahko uporabili veliko večje število podatkov iz nacionalnih računov, ki so se začeli izračunavati in objavljati za leto 2000. Nekateri ključni (na primer dohodek iz dejavnosti samostojnih podjetnikov, pokrovnost tal ipd.), ki se uporabljajo za regionalizacijo nacionalnih podatkov, so bili zamenjani zaradi njihovega opazovanja 1996–2000 in primerjave z drugimi ključni. Spremenjena metodologija in uporaba revidiranih podatkov nacionalnih računov za leti 2000 in 2001 je dala veliko boljše podatke, posledica pa je, da podatki o regionalnem BDP-ju za ti dve leti niso primerljivi s podatki za obdobje 1996–1999.

726 Podatkovna baza REGIO

Statistični urad RS

Julija 2003 je začela veljati Uredba¹⁴⁸ o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot NUTS. Dolgoročno bo vplivala na pridobivanje in izkazovanje teritorialno opredeljenih statističnih podatkov tudi za Slovenijo. SURS je o tem obvestil vse pristojne organe v državi, ter opozoril na možne učinke oz. posledice te uredbe.

V okviru rednega dela je SURS vse leto izvajal svetovalno delo za uporabnike teritorialno opredeljenih statističnih podatkov iz različnih uporabniških področij. Pomagal je zlasti pri izvajanju podpore regionalnim razvojnim politikam v Sloveniji, in sicer pri oblikovanju kriterijev za spremljanje *Enotnega programskega dokumenta (EPD) Slovenije*. Uporabniki so prav tako iskali dodatna pojasnila (telefon, e-pošta) glede vsebin iz Kataloga regionalnih delitev Slovenije, ki je na spletni strani SURS-a.

SURS je aktivno sodeloval v delovni skupini Ministrstva za notranje zadeve, ki se ukvarja z *oblikovanjem pokrajin v Sloveniji*.

V letu 2003 je začel Eurostat projekt Portret regij za svetovni splet. Za predstavitev slovenskih regij na svetovnem spletu je SURS Eurostatu predložil vse potrebne statistične podatke na ravni *12 statističnih regij Slovenije*.

RAZVOJNE NALOGE

Statistični urad RS

R726.01 Geokodirane baze podatkov – kartografsko prikazovanje¹⁴⁹

V letu 2003 je potekalo sprotno posodabljanje vsebin na spletni strani. Tako je bilo na voljo veliko končnih podatkov Popisa 2002 na različnih teritorialnih ravneh, ki jih je SURS prikazal na približno 60 različnih tematskih kartah.

Statistični urad RS

---

¹⁴⁸ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 1059/2003 z dne 26. maja 2003.

¹⁴⁹ Povezava z redno nalogo 726.03 **Katalog regionalnih delitev Slovenije**.

R726.02 Geokodirane baze podatkov – Podatkovno skladišče RDB¹⁵⁰

V prvi polovici leta 2003 je SURS nadaljeval izgradnjo podatkovnega skladišča regionalnih statističnih podatkov SURS RDB, ki je bilo zastavljeno v preteklih letih, v okviru projekta Phare COP 98. Opravljena je bila validacija vnesenih podatkov, dopolnjena tehnične dokumentacija ter pripravljena uporabniška dokumentacija za posamezna vsebinska področja statistike.

Statistični urad RS

R726.03 Izgradnja spletnega portala občine

Preglednica z informacijami (metapodatki) o dosegljivosti in razpoložljivosti statističnih podatkov na ravni občine, zbranih na SURS-u in pri pooblaščenih izvajalcih statističnih raziskovanj od leta 1995 je bila izdelana in posredovana za objavo na prenovljeni spletni strani SURS-a. Končno oblikovanje bo SURS opravil v letu 2004.

Statistični urad RS

R726.04 Statistični atlas Popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v letu 2002

V prvi polovici leta 2003 je SURS pripravil predlog osnovne vsebinske zasnove popisnega atlasa, prvi predlog odgovarjajočih tematskih kart ter načrt za delo specialistov SURS-a za uresničitev tematskih kart za vsako vsebinsko področje statistike posebej. Hkrati je zunanji izvajalec pripravil izhodišča in strokovno podlago za tehnološko izdelovanje tematskih kart popisnega atlasa.

R727 Standardna klasifikacija teritorialnih enot (SKTE) in podregionalni informacijski sistem (SIRE)

Statistični urad RS

R727.01 Razvoj kazalnikov za izbrane lokalne skupnosti, nove in druge teritorialne enote

SURS je sodeloval z Agencijo RS za regionalni razvoj pri oblikovanju statističnih kazalnikov za vrednotenje in spremljanje razvojnih programov in projektov, ki so opredeljeni v državnem razvojnem programu 2001–2006. Ta je bil kot Enotni programski dokument poslan 2003 Evropski Komisiji in predstavlja podlago za konkuriranje Slovenije pri pridobivanju finančne pomoči iz strukturnih skladov EU-ja.

Statistični urad RS

R727.02 Diseminacijska baza regionalnih statističnih podatkov za internet

Prikaz izbranih teritorialno opredeljenih statističnih podatkov na ravni statističnih regij, občin in naselij je bil prvotno zastavljen kot projekt za prikaz na intranetu. Zaradi tehnološke smotrnosti pa je bil prenesen v sklop skupne, prenovljene spletne diseminacije statističnih podatkov na SURS-u in je v fazi končnega oblikovanja.

Statistični urad RS

---

¹⁵⁰ Regionalna baza podatkov (RDB).

R727.03 Projekt »Local Territorial Units« Eurostat 2002–2003

V maju 2002 se je SURS vključil v projekt «*Local Territorial Units*». Eurostat gradi z njim vseevropsko grafično bazo ter bazo statističnih podatkov na ravni občin, v kateri bodo zajeti podatki popisov prebivalstva od leta 1991. V njej bodo po sistemu šifrantov vodene vse spremembe meja občin v EU-ju. V letu 2003 je SURS predložil Eurostatu vse zahtevane podatke o digitalnih mejah občin in njihovem spreminjanju od leta 1991 ter zahtevane demografske podatke iz Popisa prebivalstva 2002.

R728 Geografski informacijski sistem (GISCO)

Statistični urad RS

R728.01 STAT- GIS na osnovi programske opreme Map Info

Prenova obstoječega GIS-a iz leta 1994, temelječega na individualnih, geokodiranih statističnih podatkih iz popisa 1991, ni bila izvedena. Vzrok je pomanjkanje zanesljivih podatkov iz Evidence hišnih števil iz leta 1991 ter spoznanje, da ponovno in zanesljivejše geokodiranje številnih individualnih zapisov iz popisa 1991 ni možno zaradi pomanjkljivih teritorialnih identifikatorjev za te podatke (možna je le aproksimacija na ravni naselja).

SPSR 2003–2007

V skladu s prednostno usmeritvijo v srednjeročnem obdobju je SURS vse leto svetoval uporabnikom teritorialno opredeljenih statističnih podatkov iz različnih uporabniških področij.

Pravni red Evropskih skupnosti

Julija 2003 je začela veljati Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 1059/2003 z dne 26. maja 2003 o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot NUTS. Ta bo dolgoročno vplivala na pridobivanje in izkazovanje teritorialno opredeljenih statističnih podatkov tudi v Sloveniji.

73 Znanost in tehnologija

Statistični urad RS

V letu 2003 je SURS na področju znanosti in tehnologije izvedel naslednja redna raziskovanja:

- Letno poročilo o raziskovalno-razvojni dejavnosti,
- Letno poročilo o državnih proračunskih sredstvih za raziskovalno razvojno dejavnost in
- poročilo o inovacijski dejavnosti.

Raziskovanja so usklajena z mednarodnima metodologijama FRASCATI in OSLO (priporočila OECD-ja). Podatki s tega področja so z rednimi letnimi poročili posredovani Eurostatu in OECD-ju.

V letu 2003 je potekalo sodelovanje v projektu *Phare multi-country* na področju statistike inovacij. V okviru tega projekta je SURS obiskal mednarodni strokovnjak, da bi ugotovil stopnjo razvitosti statistike inovacij v Sloveniji in njeno usklajenost z mednarodnimi standardi; poročilo je bilo za Slovenijo ugodno.

V jeseni 2003 se je sestal statistični *sosvet*, na katerim je bil sprejet sklep, da se ustanovi posebna delovna skupina za odpravo vsebinskih in metodoloških nejasnosti in poenostavijo vprašalniki s področja RR-a in inovacij. Delovna skupina bo ustanovljena leta 2004.

RAZVOJNE NALOGE

R731 statistika raziskovalno-razvojne dejavnosti

Statistični urad RS

R731.01 Poročilo o raziskovalno-razvojni dejavnosti

V letu 2003 je SURS na področju spremljanja raziskovalno-razvojne dejavnosti začel pripravljati *ločene vprašalnike po institucionalnih sektorjih* (poslovnem, vladnem, visokošolskem, zasebnem nepridobitnem), ki bodo prilagojeni posebnostim teh sektorjev. SURS bo delo nadaljeval tudi v letu 2004 predvsem v sodelovanju z navedeno delovno skupino, ustanovljeno v okviru sosveta. Na podlagi nove evropske zakonodaje, ki je v pripravi, bo pri prenovi vprašalnikov dodanih še nekaj dopolnitev za zadostitev mednarodnim zahtevam.

Statistični urad RS

R731.02 Raziskovanje o človeškem potencialu na področju znanosti in tehnologije (HRST)

Delo, povezano s študijem OECD-jeve metodologije Canberra¹⁵¹ o človeškem potencialu na področju znanosti, ni bilo izvedeno zaradi pomanjkanja človeških virov.

Statistični urad RS

R731.03 Sodelovanje v projektu Evropske komisije Ženske v znanosti

V okviru razvojnih nalog je potekalo sodelovanje v projektu Evropske komisije Ženske v znanosti. SURS je posredoval podatke za izračun kazalnikov o položaju žensk v visokem šolstvu in znanosti.

Statistični urad RS

R731.04 Sodelovanje v projektu Evropske komisije: Primerjava (Benchmarking)

Nadaljevalo se je sodelovanje v projektu Evropske komisije Primerjava (Benchmarking), v okviru katerega je SURS Eurostatu predložil podatke za izračun kazalnikov.

---

¹⁵¹ Metodologija **Canberra** proučuje osebe, ki so zaposlene na področju znanosti in tehnologije in so razvrščene po spolu, starosti, poklicu in izobrazbi.

SPSR 2003–2007

Poleg nadaljevanja dela pri že navedenih prednostnih oz. razvojnih nalogah, opredeljenih med glavnimi usmeritvami tudi v srednjeročnem obdobju, bo v letu 2004 potekalo sodelovanje z Eurostatom pri metodoloških pripravah za nov popis inovacijske dejavnosti CIS-4, ki se bo predvidoma začel v letu 2005.

Glede na nove zahteve Eurostata bo v letu 2004 dopolnjen tudi vprašalnik o državnih proračunskih sredstvih za RR.

Statistični svet je dal SURS-u tudi pobudo za čimprejšnji začetek zbiranja podatkov o človeških virih na področju znanosti in tehnologije v skladu z metodologijo Canberra, po možnosti še v tem srednjeročnem obdobju. Možnosti za to bo SURS proučil glede na druge tudi prednostne naloge na tem področju in ob tem upošteval dane človeške vire.

Že nekaj let je v pripravi Nacionalna klasifikacija raziskovalnih področij, za katero je odgovorno Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport (Urad za znanost). Za zaključek klasifikacije je potrebna še uskladitev med nekaterimi področji znanosti in njeno testiranje. V tem srednjeročnem obdobju bi bilo treba pospešiti pripravo klasifikacije, saj bi odpravila trenutno zmedo v razvrščanju znanosti v Sloveniji.

Pravni red Evropskih skupnosti

- V fazi sprejemanja je zakonodaja s področja znanosti in tehnologije (Odločba št. 1608/2003/ES), dokončno naj bi bila sprejeta v letu 2004.

81 Gospodarske in finančne statistike (DG II)

811 Ankete o poslovnih tendencah

Statistični urad RS

Skladno z letnim programom je SURS redno mesečno izvajal ankete s področij poslovnih tendenc:

- v predelovalnih dejavnostih,
- trgovini na drobno,
- gradbeništvu in storitvenih dejavnostih, ter
- s četrletno in polletno anketo v predelovalnih dejavnostih.

Rezultati mesečnih raziskovanj so bili objavljeni skladno s Posebnimi diseminacijskimi standardi MDS-ja.

Skladno z metodologijo je bil spomladi 2003 *revidiran vzorec enot poročanja vseh anket*. V marcu oz. aprilu 2002 je začel SURS ob finančni pomoči Evropske komisije – DG ECFIN¹⁵² izvajati ankete s področja gradbeništvu in storitvenih dejavnosti. Prva objava rezultatov obeh novih anket je načrtovana spomladi 2004.

SURS je sodeloval tudi v delovni skupini za poslovne ankete in ankete o mnenju potrošnikov, ki jih vodi DG ECFIN. Glavni poudarek v letu 2003 je bil na zaključku procesa harmonizacije anket in harmonizaciji metod desezoniranja rezultatov.

---

¹⁵² European Commission, Directorate General, Economic and Financial Affairs, Business Surveys.

RAZVOJNE NALOGE

R811 Ankete o poslovnih tendencah

Statistični urad RS

R811.01 Metodološke spremembe izračuna kazalnika gospodarske klime

V skladu z letnim programom razvojnih nalog je bila v letu 2003 izvedena razvojna naloga Metodološke spremembe izračuna kazalnika gospodarske klime. Zajemala je revizijo izračuna kazalnika gospodarske klime kot sinteznega kazalnika anketnih rezultatov. Analizirana je bila obstoječa časovna vrsta kazalnika gospodarske klime in v skladu z metodologijo *đodana nova časovna vrsta* – kazalnik zaupanja v trgovini na drobno. Časovna vrsta kazalnika gospodarske klime tako po novem vključuje rezultate anket:

- v poslovnih tendencah v predelovalnih dejavnostih,
- v trgovini na drobno in
- o mnenju potrošnikov.

SURS načrtuje prvo objavo novega kazalnika v februarju 2004¹⁵³.

SPSR 2003–2007

Skladno s srednjeročnim obdobjem zagotavljajo ankete o poslovnih tendencah statistično podporo politiki XVIII. Industrija.

Pravni red Evropskih skupnosti

Izvajanje anket o poslovnih tendencah sofinancira Evropska komisija (DG ECFIN). Vprašalniki, periodika in metodologija so poenoteni, izvajanje anket pa temelji na dogovoru partnerjev, ki je določen s pogodbenimi razmerji.

---

¹⁵³ Poslovne tendence za maj 2004 - Prva objava (20. maj 2004)

A. ORGANIZACIJA, KADRI IN IZOBRAŽEVANJE V LETU 2003

Organiziranost SURS-a v letu 2003

Zaradi izrednega povečanja strokovnih nalog, ki se izvajajo na SURS-u v povezavi:

- z vstopom Slovenije v EU;
- s povečanjem števila mednarodnih projektov, v katere je vključen SURS, in s tem povečanjem obsega statističnih raziskovanj na posameznih področjih dela;
- z novimi zahtevami in spremenjenimi tehnologijami in metodami dela;
- s spremenjenim procesom dela, vodenja in odgovornosti za posamezne faze dela,

je SURS v letu 2003 v skladu z Uredbo o skupnih osnovah in kriterijih za notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest v organih državne uprave pripravil predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest na SURS-u.

Soglasje k predlogu Pravilnika je dala Komisija Vlade RS za kadrovske in administrativne zadeve na svoji 26. seji 24. 6. 2003.

Za opravljanje nalog z delovnega področja SURS-a je poleg generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja načrtovano skupno 455 delovnih mest, od teh:

- **193** delovnih mest višjih upravnih delavcev (16 državnih podsekretarjev, 10 svetovalcev vlade, 36 pomočnikov generalnega direktorja, 70 svetovalcev generalnega direktorja in 61 višjih svetovalcev),
- **152** delovnih mest upravnih delavcev in
- **110** delovnih mest strokovno-tehničnih delavcev.

V skladu z določilom Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest Statističnega urada RS se lahko na SURS-u usposablja za samostojno delo 18 pripravnikov (9 z univerzitetno izobrazbo, 4 z visoko, 3 z višjo in s srednjo strokovno izobrazbo). Delovna mesta pripravnikov so sistemizirana zunaj sistemizacije.

Leta 2003 sta začela veljati dva pomembna sistemska zakona, ki povsem na novo urejata področje delovnih in uslužbenskih razmerij:

- Zakon o delovnih razmerjih (od 1. 1. 2003) ter
- Zakon o javnih uslužbencih (od 28. 6. 2003).

Številni so tudi novi podzakonski predpisi, ki v spremenjenem sistemskem okviru delovnih in uslužbenskih razmerij skupaj z zakonodajo tvorijo novo delovno in uslužbenko pravo.

Na podlagi novega Zakona o delovnih razmerjih je SURS aprila 2003 sprejel Pravilnik o odmeri in izrabi letnega dopusta in drugih celodnevni odsotnostih.

Takoj po začetku uporabe Zakona o javnih uslužbencih je SURS začel uvajati nove predpise v svoje delo. V skladu z *Uredbo o notranji organizaciji*,

delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih so bile uradnikom izdane odločbe o prevedbi nazivov v uradniške nazive.

Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest na SURS-u je bil potrjen. Delo na SURS-u je organizirano v devetih sektorjih (v enajstih) in petih službah (prej v dveh). Znotraj sektorjev in služb je delo organizirano v oddelkih in zunaj oddelkov. Za opravljanje samostojnih najzahtevnejših nalog so predvidena *delovna mesta samostojnih izvajalcev*. Ta delovna mesta so sistemizirana zunaj organizacijskih enot neposredno pod generalno direktorico oz. pod vodjo organizacijskih enot prvega ranga. Število sistemiziranih delovnih mest (393) je usklajeno z dovoljenim številom zaposlenih uslužbencev po sprejetem Skupnem kadrovskem načrtu.

Kadri, usmerjenost v kadrovske politiki, izobraževanje¹⁵⁴, usposabljanje

Na podlagi Skupnega kadrovskega načrta delovnih mest za leto 2003 za vladne proračunske uporabnike, ki ga je sprejela Vlada RS, je dovoljeno 393 zaposlenih uslužbencev na SURS-u. Dovoljeno število zaposlenih lahko proračunski uporabniki prekoračijo samo z zaposlovanjem štipendistov Vlade Republike Slovenije, katerih zaposlovanje je obvezno po pogodbi o štipendiranju. Po opravljenem pripravništvu, ko postanejo uslužbenci v delovnem razmerju za nedoločen čas, pa se všttevajo v kvoto dovoljenega števila zaposlenih.

V letu 2003 je SURS pripravil *predlog kadrovskega načrta za leti 2004 in 2005* s poudarkom na izkoristku rezerv in notranjem kadrovskem prestrukturiranju ter v skladu z navodili.

SURS je 1. 1. 2003 v skladu s sklepom Vlade RS sklenil delovno razmerje s 27 delavci Agencije za plačilni promet, ki so na podlagi sklenjenih dogovorov delali na SURS-u že v letu 2002 in prej. Med letom 2003 je SURS zaposlil 16 delavcev: od teh 15 z visoko strokovno in univerzitetno izobrazbo in enega s srednjo izobrazbo. *V glavnem je SURS sklepal delovna razmerja s pripravniki (14 zaposlenih, od teh 6 študentov).*

Delovno razmerje v SURS-u je prenehalo 9 uslužbencem, petim, ki so zasedali delovna mesta, za katera je zahtevana visoka strokovna ali univerzitetna izobrazba, enemu z višjo strokovno izobrazbo in trem s srednjo oz. nižjo od srednje izobrazbe. Od teh so se štirje upokojili, trije so sklenili delovno razmerje z drugim delodajalcem, enemu je prenehalo delovno razmerje po opravljenem pripravništvu in enemu na podlagi disciplinskega postopka.

V letu 2002 je uspešno zaključilo izobraževanje ob delu za pridobitev izobrazbe 8 zaposlenih:

- 4 magisterij,
- 3 izobraževanje na visoki stopnji in
- 1 na srednji šoli.

Konec leta se je izobraževalo 53 zaposlenih, kar je 13,48 % od vseh zaposlenih na SURS-u.

Z zaposlenimi, ki se izobražujejo ob delu, ima SURS sklenjene pogodbe o izobraževanju, in sicer:

- za pridobitev štiriletne srednje izobrazbe s 3,

---

¹⁵⁴ Glej tudi področje 12 Izobraževanje statistikov.

- za pridobitev visoke strokovne izobrazbe z 21,
- za pridobitev univerzitetne izobrazbe s 4,
- za pridobitev magistrskega naziva s 24 zaposlenimi.

Izredno raznoliko je bilo izobraževanje na področju informatike. Raznih oblik usposabljanj na tem področju se je v sodelovanju z zunanjimi izvajalci, udeležilo 49 uslužbencev. Poleg tega je SURS v letu 2003 nadaljeval izvajanje računalniškega izobraževanja v učilnici, ki jo je usposobil že v letu 1998. Namenjena je predvsem izvajanju tečajev, ki so določeni kot standardi v okviru programa posodobitve državne statistike. Te oblike izobraževanja se je udeležilo 106 zaposlenih.

Devet uslužbencev je obiskovalo tečaje tujih jezikov, ki so organizirani v okviru Oddelka za izpopolnjevanje in usposabljanje v državni upravi Ministrstva za notranje zadeve. Od teh se jih je sedem udeležilo tečajev angleškega jezika, eden tečaja francoskega in eden tečaja nemškega jezika.

Da bi pridobivali znanje za boljše upravljanje in večjo kakovost dela se je 169 uslužbencev SURS-a usposabljal v okviru sheme internega izobraževanja (kartografsko prikazovanje, strokovno srečanje uslužbencev VII. sektorja ...), 137 uslužbencev pa je obiskovalo usposabljanja, namenjena srednjemu in visokemu managementu (Vodenje letnega razgovora, Priprava na izpit iz poslovanja z dokumentarnim gradivom¹⁵⁵ ipd.).

Drugih oblik usposabljanja, kot so seminarji, posvetovanja, tečaji, pa se je udeležilo 134 zaposlenih.

Poslovni prostori, opremljenost za delo

SURS deluje *na dveh lokacijah*, kar povzroča vrsto težav na vseh področjih njegovega delovanja, ki se izražajo v nepotrebnih stroških in onemogočanju smotrnejše izrabe človeških, materialnih in finančnih virov. Predvsem v IV. in V. traktu poslovne zgradbe na Parmovi 33 delajo zaposleni SURS-a v prostorih, ki ne zadovoljujejo z zakoni in uredbami predpisanih normativov, oz. delajo v razmerah, ki postajajo življenjsko nevarne.

Zaradi starosti stavbe in drugih razlogov nastajajo gradbene poškodbe, ki ogrožajo delo in bivanje v teh prostorih. Na to problematiko je SURS že v preteklih letih večkrat pisno opozoril pristojno vladno službo in inšpekcije.

Prostori, ki jih uporablja SURS *za shranjevanje dokumentov oz. podatkov*, katere je po zakonu o varovanju osebnih podatkov dolžan varovati in hraniti deset let in več, so neprimerni (vlažni). Razni režimi varovanja in vzdrževanja prostorov na različnih lokacijah povečujejo stroške in onemogočajo enako kakovost teh storitev.

Zaradi naštetega in drugih razlogov je SURS v letu 2003 nadaljeval že v letu 1998 začete aktivnostmi reševanja lastne prostorske problematike. Ustanovljena je bila projektna skupina za investicijo Bežigranski dvor, v kateri sodelujejo predstavniki organov (tudi SURS-a), predvidenih bodočih uporabnikov nove poslovne zgradbe. Izdelan je idejni projekt, ki je v zaključni fazi usklajevanja.

---

¹⁵⁵ Vsi udeleženci (89 skupaj) seminarja Priprava na izpit iz poslovanja z dokumentarnim gradivom so opravili tudi predpisan preizkus znanja.

B. FINANČNO POSLOVANJE

Zakonska osnova za financiranje SURS-a so naslednji akti, ki sicer veljajo za celotno državno upravo in so navedeni kot referenčni viri, ki jih SURS upošteva pri finančnem poslovanju:

- Proračun Republike Slovenije za leto 2003
- Zakon o izvrševanju proračuna za leto 2003
- Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna RS
- Zakon o javnih financah
- Zakon o javnih naročilih
- Zakon o računovodstvu

SURS opravlja naloge na osnovi:

- Zakona o državni statistiki
- Letnega programa statističnih raziskovanj in
- Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj.

Financiran je skoraj v celoti iz proračuna Republike Slovenije. V letu 2003 so znašali odhodki v celoti 2.767.541.907 SIT, od teh:

- iz proračuna Republike Slovenije 2.593.006.845 SIT;
- iz donacij iz tujine 155.156.461 SIT;
- iz sredstev lastne dejavnosti pa 19.378.601 SIT.

Tabela: Struktura celotnih stroškov v letu 2003

v %	v SIT
Stroški zaposlenih 70,84	1.960.328.691
Materialni stroški 10,43	288.745.430
Ankete 6,29	173.894.996
Mednarodno sodelovanje, donacije 7,41	205.340.913
Investicije 4,14	114.645.213
Popis prebivalstva 0,89	24.586.661
SKUPAJ 100,00	2.767.541.907

Stroški zaposlenih so v pri primerjavi z letom 2002 porasli za 17 % in predstavljajo 70-odstotni delež v strukturi celotne porabe. Vzrok porasta je 27 novo zaposlenih iz Agencije za plačilni promet, ki so bili na podlagi dogovora in sklepa Vlade 1. 1. 2003 razporejeni na SURS-u za nedoločen čas. Poleg omenjenega povečanja števila zaposlenih v letu 2003 se je na novo zaposlilo še šest pripravnikov (štipendistov). SURS z vsemi novimi zaposlitvami ni presegel dovoljenega števila zaposlenih v skupnem kadrovskem načrtu za leto 2003. V proračunu je bilo dodeljenih premalo pravic porabe za stroške dela. Primanjkljaj je bil pokrit s prerazporeditvami znotraj finančnega načrta SURS-a ter z refundacijami iz naslova invalidnin in bolniških, daljših od 30 dni.

Splošni materialni stroški so se povečali za 18 % v primerjavi z letom 2002. Stroški za pisarniški material in storitve so znašali 99,1 mio SIT, za posebni material 14,6 mio SIT, stroški električne energije, ogrevanja, vode in komunalne storitve, poštni in telefonski stroški so znašali 105,3 mio SIT, prevozniki stroški in storitve 2,6 mio SIT, izdatki za službena potovanja v državi 6,2 mio SIT, tekoče vzdrževanje 33,6 mio SIT, najemnine 1,4 mio SIT in drugi operativni odhodki 30,5 mio SIT.

V letu 2003 so bile izvedene naslednje večje ankete:

- Anketa o delovni sili,
- Anketa o porabi gospodinjstev,
- Anketa o mnenju potrošnikov,
- Anketa o tujih turistih,
- Anketa o potovanjih domačih prebivalcev,
- Ocenjevanje rastlinske pridelave,
- Vzorčni popis posejanih površin in števila živine,
- Anketa o številu živine, jesenski setvi in pridelkih,
- Popis vrtnarstva,
- Anketa o porabi energije in goriv v gospodinjstvih,
- Anketa o najetih stanovanjih,
- EU-SILC in
- projekt Intrastat.

Stroški navedenih raziskovanj so znašali skupaj 173,8 mio SIT in so predvsem *stroški anketarjev*.

SURS redno izpolnjuje vse zahteve mednarodnih institucij in aktivno sodeluje na številnih sestankih, konferencah in seminarjih s strokovnimi prispevki ali mnenji na skoraj vseh področjih statistike. Za ta namen je bilo v letu 2003 iz slovenskega proračuna porabljenih 29,6 mio SIT.

Za investicije je bilo v letu 2003 porabljenih 114,6 mio, predvsem za nakup računalniške opreme (licenc, strojne opreme, programske opreme) in nekaj druge opreme (pohištva, pisarniške opreme).

V letu 2003 je bilo iz sredstev donacij porabljenih 155,1 mio SIT. Zaključena je bila pogodba iz sredstev PHARE – *Usklajevanje slovenske statistike z zahtevami EU-ja*, in sicer na področjih za razvoj povezanih regionalnih in kmetijskih kazalnikov in na strukturnih statistikah plač. V letu 2003 so znašala sredstva donatorja za ta namen 56,2 mio SIT, prispevek iz slovenskega proračuna k tej donaciji je bilo plačilo davka na dodano vrednost v višini 12,7 mio SIT. Iz sredstev donacij – sodelovanje z Eurostatom na osnovi skupnega (*multi-beneficiary*) programa – so bile v letu 2003 financirane:

- udeležbe na sestankih, seminarjih, delavnicah in v delovnih skupinah na skoraj vseh področjih v organizaciji Eurostata in OECD-ja;
- sofinanciranje in metodološka pomoč pri izvedbi novih pilotnih raziskovanj, večmesečno izobraževanje zaposlenih SURS-a v Eurostatu.

Za te aktivnosti je bilo porabljenih skupaj 98,9 mio SIT.

V letu 2003 je bilo zaključeno največje statistično raziskovanje Popis prebivalstva 2002 – stroški so znašali 24,5 mio SIT.

C. MEDNARODNO STATISTIČNO POSVETOVANJE

Zaključki mednarodnega statističnega posvetovanja

Mednarodno posvetovanje statistikov, dajalcev in uporabnikov statističnih podatkov z naslovom *Statistika kot orodje in vir za kreiranje znanja uporabnikov*, je bilo že trinajsto po vrsti in je potekalo od 24. do 26. novembra v hotelu Radin v Radencih. Posvetovanja, ki je potekalo v petih sekcijah in vzporedno na štirih okroglih mizah, se je udeležilo 190 udeležencev strokovnjakov, od tega 22 iz tujine. Pisana sestava udeležencev je prispevala k izmenjavi bogastva znanja in idej ter vzpostavljanju novih delovnih in socialnih stikov doma in mednarodno.

Čez celotno posvetovanje sta se prepletali dve glavni temi: naloge, povezane s polnopravnim članstvom Slovenije in drugih držav pristopnic v EU, ter osnovna tema posvetovanja, povezana z izobraževanjem uporabnikov in uvajanjem kakovosti v delo statističnih uradov nasploh.

Program v *sekcijah* je bil sestavljen iz naslednjih vsebinskih področij:

- Razvoj nacionalnih računov kot podpore za vodenje ekonomske politike,
- Izobraževanje uporabnikov,
- Staranje prebivalstva in vpliv na obseg socialnih pravic prebivalstva,
- Razvojni dosežki,
- Spremljanje razvoja na podlagi statističnih kazalnikov.

Okrogle mize so obravnavale:

- Statistično diseminacijo na internetu,
- Internet kot nestrukturiran vir informacij za potrebe državne statistike,
- Kompromis med statistično zaupnostjo in izkazovanjem podatkov,
- E-upravo in statistiko.

Pred začetkom posvetovanja je izšel zbornik v knjižni in elektronski obliki (CD-ROM), ki je vključeval 62 referatov s povzetki v slovenskem in angleškem jeziku in 7 separatov. Gradivo je bilo objavljeno tudi na spletnih straneh Statističnega urada RS.

Ob zaključku je bila sprejeta odločitev za naslednjo vsebino posveta, ki bo v novembru 2004 v Radencih, in sicer: Statistično merjenje pojavov globalizacije in storitev – izzivi in nujnost.

PRILOGE:

Tabela 1: Seznam področnih statističnih sosvetov

Sosvet za administrativne vire podatkov	
sosvet za informacijsko družbo	
sosvet za nacionalne račune, finančne in monetarne statistike	
sosvet za regionalne statistike	
Sosvet za statistiko cen	
Sosvet za statistiko dela	
Sosvet za statistiko energetike	
sosvet za statistiko gostinstva in turizma	
sosvet za statistiko gozdarstva	
sosvet za statistiko gradbeništva	
sosvet za statistiko izobraževanja in usposabljanja	
sosvet za statistiko kmetijstva in ribištva	
sosvet za statistiko kriminalitete	
sosvet za statistiko kulture	
sosvet za statistiko naravnih virov in okolja - splošno	
sosvet za statistiko nepremičnin	Novo
Sosvet za statistiko notranje trgovine	
sosvet za statistiko prebivalstva	
sosvet za statistiko računov za državo	Novo
sosvet za statistiko razvojno-raziskovalne dejavnosti in tehnologije	
sosvet za statistiko rudarstva in industrije	
sosvet za statistiko socialne zaščite	
sosvet za statistiko transporta	
sosvet za statistiko zunanje trgovine	
sosvet za statistiko življenjske ravni	

Tabela 2: Notranje organizacijske enote Statističnega urada RS in njihove glavne naloge

Sistemizirana so tudi delovna mesta zunaj organizacijskih enot.

SEKTORJI IN SLUŽBE	ODDELKI	GLAVNE NALOGE
Sektor za splošno metodologijo in standarde	Oddelek za vzorčenje in anketno metodologijo	<i>Programi stat.raziskovanj,terminologija, zakrivanje podatkov, časovne vrste, vzorčenje,anketna metodologija</i>
Sektor za nacionalne račune		<i>Makroekonomski agregati, proizvod.,doh.,izdatk.metoda, Input-output tabele, Ddv poročilo, bdp/pkm, nefinančni računi</i>
Sektor za statistiko cen in satelitske račune	Oddelek za paritete kupne moči in proizvajalčeve cene Oddelek za cene življenjskih potrebščin	<i>Cene pri proizvajalcih in na drobno, PKM, satelitski računi, regionalni računi</i>
Sektor za proizvodne in storitvene statistike	Oddelek za statistiko proizvodnih dejavnosti Oddelek za statistiko transporta Oddelek za statistiko storitvenih dejavnosti Oddelek za statistiko informacijske družbe in turizma Oddelek za statistiko zunanje trgovine	<i>Kratkoročne statist. (STS), transport, industrija, gradb., gostinstvo, turizem, Intrastat in Extrastat, informacijska družba, poslovne tendence</i>
Sektor za strukturne statistike, klasifikacije in register podjetij	Oddelek za vodenje SPR Oddelek za strukturno statistiko podjetij Oddelek za razvoj SPR in demografijo podjetij	<i>Ekonomske klasifikacije, strukturne poslovne statistike, statistični poslovni register in administrativni viri podatkov, demografija podjetij</i>
Sektor za demografske in socialne statistike	Oddelek za demografsko statistiko Oddelek za statistiko dela Oddelek za statistiko življenjske ravni Oddelek za statistiko socialnih storitev Oddelek za socialne klasifikacije in analize	<i>Demografija, statistika dela, statistika življenjske ravni, statistika socialnih storitev, socialne klasifikacije</i>
Sektor za statistiko naravnih virov, okolja, regionalne statistike in geomatiko	Oddelek za statistiko okolja in energetike Oddelek za statistično geomatiko in GIS Oddelek za regionalne statistike Oddelek za statistiko kmetijstva, gozdarstva, ribištva in lova	<i>Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in lov, ekonomski računi za kmetijstvo in gozdarstvo, okolje, energetika, regionalna delitev, statistična geomatika in GIS</i>
sektor za izkazovanje statističnih podatkov in metod	Oddelek - Informacijsko središče Oddelek za elektronsko diseminacijo in mednarodno poročanje Oddelek - Uredništvo Oddelek - Tiskarna in knjigovoznica Oddelek za operativno in tehnično podporo Oddelek priprave za tisk	<i>Informacijsko središče, uredništvo publikacij, elektronsko izkazovanje, mednarodno poročanje, tiskarna</i>
Sektor za zbiranje in obdelavo statističnih podatkov ter vzdrževanje produkcijskih baz	Oddelek - Anketni studio Oddelek za operativno koordinacijo zbiranja in odpreme podatkov primarnih virov Oddelek za zbiranje in kontrolo popolnosti zajetja Glavna pisarna in vložišče Oddelek za zajem podatkov Prvi oddelek za analizo in kontrolo vhodnih baz podatkov Drugi oddelek za analizo in kontrolo vhodnih baz podatkov Tretji oddelek za analizo in kontrolo vhodnih baz podatkov Oddelek za tehnološko in operativno pripravo dela	<i>Vnos primarnih in sekundarnih virov podatkov, urejanje podatkov, glavna pisarna in vložišče</i>
Služba za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve		<i>Sodelovanje z institucijami EU, multilateral in bilateral, vodenje in usklajevanje mednarodnih projektov</i>
Služba za statistično informacijsko infrastrukturo in tehnologijo		<i>Razvoj in podpora statističnega informacijskega sistema, vodenje podatkovnih baz, programska in strojna oprema, računalniško omrežje (lan), e-poslovanje</i>
Služba za pravne in kadrovske zadeve		
Služba za splošne zadeve in javna naročila		
Služba za finančno poslovanje		

